

ՈՌԵՒՆԱ ՆԱՎԱՐՅԱՆ

ՄԱՅՐԵՆԻՆ ՔՈԼՈՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԶԵՇՏԱՐԿ ԴԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ
ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՈՒ ղղագիրություն

Կետադրություն

70 թելադրություն

100 համր բնագիր

50 հարցաքերթիկ

Բառացանկ

Բացատրական բառարան

Գլուխական հոգածարական թվային համակարգ

ԱՌԵՔՆԱՎ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

ՄԱՅՐԵՆԻՆ ԲՈԼՈՐԻ ՀԱՍԱՐ

ՈՒԽՈՒՄՆԱԿԱՆ ԶԵՇՆԱՐԿ ԴԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

3-րդ լրամշակված հրատարակություն

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԱԳԻՐ
ՀՅ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՆ
ԳԵՎՈՐԳ ԶԱՅՈՒԿՅԱՆ

ԴՏՀ 809.198.1
ԳՄԴ 81.23
Ն-152

ԵՐԱԾԽԱՎՈՐՎԱԾ է
ՀՀ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԿՈՂՄԻՑ (1995 թ.)

Հրատարակության պատասխանատու խմբագիր՝
ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԴԱՎԱՅԱՆ

Ն - 152

ՆԱԶԱՐԵԱՆ ՈՈՒԲԻՆԱ

ՍԱՅՐԵՆԻՆ ԲՈԼՈՐԻ ԴԱՍԱՐ (ուսումնական ծեռնարկ հայոց լեզվի):
Եր., «ՌԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԾԻ», 2000 թ., 384 էջ:
3-րդ լրամշակված հրատարակություն:

Գիրքը Հանրապետության վաստակաշատ ուսուցիչ, հայոց լեզվի
բարձրագույն խորհրդի անդամ Ուուրինա Նազարյանի հանրահայտ
ծեռնարկի երրորդ, բարեփոխված հրատարակությունն է:

Գործնական լայն կիրառում ունեցող այս ծեռնարկը առանձնակի
ներկայացման կարիք չունի: Այն նախատեսված է ուսուցիչների,
աշակերտների, դիմորդների, բույր նրանց համար, ովքեր ցանկանում են
հիմնավոր կերպով տիրապետել մեր հազարազամն մայրենին:

Ն 4602020100 2000
847(01)-2000

ԳՄԴ 81.23
«ՌԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԾԻ», 2000

Գիրքը հանդիսանում է
«ՌԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆԾԻ» տպագրատուն-հրատարակչության
ՍԵՓԱԿԱՆ ՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ապօրինի վերատպումը հետապնդվում է ՀՀ օրենսդրությամբ:

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՆԱՎՈՐՆԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ե-Ե
ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Լրացնել բայ թողնված տառերը՝ կեփերի փոխարեն գրելով է կամ ե.
դոդ....դոցը,ջանշան, պապն....շ, զոմ....շ, վայր....ջը,ջմիածին,
վեր....լը, առ....րևույթ, ելե....ջ,րակ, առ....ջ, բազկ....բակ,ական, ո....լակ.
ամենա....ական, ամենա....րկար. էլեկտրա....ներգիա,լարան,
սպոր....րկրյա, վեր....լակ, հն....արան, առ....լիս, ան....քրևակայելի, նանր....ա-
րան,ակ. Սևանի....կ, վարդգ....ս, բազմ....րանզ, մանր...., ծով....զը,
լայն....կրան, պնդ....րես, որեկից...., Երևանց....կ, հր....շ, դի....զերք, մ....ջը,
....զիպկաւցորեն, ինչև...., ողբ....իզակ, ինչիկց...., ամենա....ժան, խուռն....րամ,
երբե...., աշդ...., կեղեցի, եղեր....րզ, վեր....րկրյա, որեւ...., զրեթ...., միջօր....,
ան...., ան....րկա, երբեկից...., կիսա....փ, չ....ի, չ....իր, չ....ինք, չ....ր, էլեկտ-
րա....ռակցել, երփմ....րանզ, նրբ....րանզ, զետ....զը, նրբ....լշիկ. ան....րևույթ,
ցայզ....րզ, ան....րկյուղ, նոր....կ, առօր....ական, այժմ....ական, պաշտոն....ա-
կան, ան....ական, լայն....զը, հով....կ:

Լրացնել բայ թողնված տառերը՝ է կամ ե.

Միջօր.... եր, ան....րևակայելի շոզ: Վարդգ....սը, որ երկար տարիներ չեր
եղել հայրենի զյուղում, նոր....կի անհագուրդ հետաքրքրությամբ գրսնում
էր հարազափ վայրերում: Վեր....լըներով ու վայր....ջներով ելե....ջող ճա-
նապարհը ժամոր էր նրան: Ահա երփմ....րանզ լաշտերը, ուր արածում են
զոմ....շների նախիրները, Սևանի....կը, որ առափ էլեկտրա....ներգիա է մա-
տակարարում շրջակա զյուղերին: Լսում է ժաղիկների առ....ջներից նեկ-
տար հավաքող մեղուների բզզոր: Ճանապարհից աջ՝ զետ....զին, հն....ա-
րաններ են աշխատում, որոնք մանր....արանի բծախնդրությամբ զննում են
ինչ-որ պեղված բեկորներ:

Առօր....ական հոգսերով. կարևոր և ան....ական հարցերով տարված՝ դա-
սը տարի չեր այցելել մանկության բնօրրանը և այժմ դոդ....դոցը թոնվա-
ծի պես կտենդագին դիմում էր շուրջբոլորը: Երբե.... մտածե՞լ էր, թե այս-
քան ան....րկայորեն կապված է հայրենի զյուղին, երբեկից.... անդրադար-
ձե՞լ էր, թե որքան ճգող է ծննդավայրը:

Ինչև.... կարենով բազմ....րանզ ժաղիկներով պատված բյուակը. հասավ
արգավանդ անդասդաններին:

Հեղինակային

Ե-Ե
Բառակազմական պատկեր *

ամենաերկար=ամենա+երկար
 ամենաէական=ամենա+է+ական
 ամենաէժան=ամենա+էժան
 այժմեական=այժմ(այս+ժամ)+
 ե(յա>ե)+ական
 աներկրտ=ան+երկ(երկու+բայինոր)
 -երկու խոսք լինել չի կարող,
 անկասկած, անդարակույս,
 սրույզ
 աներկյուղ=ան+երկյուղ
 աներեակայեի=
 ան+երկ+ա+ևա(յ)+եի
 աներեռյը=ան+երկ+ույթ
 ան=ան+է
 անեական=ան+է+ական
 աշբեկարծ նիզակ)-պարզ բառ
 առէց=առ+էց
 առօրեական=առ+օր+է(յա>ե)+
 ական
 բազկերակ=բազկ(բազուկ+երասկ
 բազմերանգ=բազմ(բազում+երանց
 գերեզր=զետ+եզոն
 գամեշ-պարզ բառ
 դողերոյը=դող+էու(երկել, այրվել)+
 ոյ+ը
 եզիպատարեն=եզիպտ+ա+պորեն
 ելարսն=ել+արան
 ելեջ=ել+ս+էջ
 եղերեզր=եղեռ+եզոն
 եղբեկ=եղբ+ս+է
 երբեկ=երբ+ս+իսկ (իսկ՝ զրաբար-
 յան եմ բայի ապառնի ձևը)
 երփներանգ=երփն+երանց
 եռկ=է+ակ
 եռկան=է+ական

ելեկփրտեռակյել=լեկսոր+ա+ելր+
 ա+լը(կից)ւել
 ելեկփրտեներգիա=լեկսոր+ա+լւեր-
 գիա
 եջանշան=լջ+ա+նշ(նիշ)ւան
 էջմիածին=լջ+միւ+ա+ծին
 ինչւե=ինչ+ս+է
 ինչւիսիւ=ինչ+ս+իսկ(իսկ՝ զրաբար-
 յան եմ բայի ապառնի ձևը)
 լայնեկրտն=լայն+էկրան
 ծովեզր=ծով+էզր
 կիսասեփ=կիսկես+ա+նփ
 հնեարան-ին(իհն)ւէ+ա+բան
 հովեկ=հով+էկ
 մանրեւարտն=մանր+է+ա+բան
 միջօրե=միջ(մեջ)+օր+է
 նորեկ=նոր+էկ
 նրբերշիկ=նրբ(նուրբ)+երշիկ
 ողբերգուկ=ողբ+եզոգ+ակ
 որեւէ=որ+ս+է
 որեիսիւ=որ+ս+իսկ(իսկ՝ զրաբարյան
 եմ բայի ապառնի ձևը)
 պաշտոնեական=պաշտոն+է(յա>ե)+
 ական
 պատիշ-պարզ բառ
 զեկ=զեռմ+ա+էեսոր+ա+ևայան
 Սևանիեկ=Սևան+հինորու+
 լեկսոր+ա+ևայան
 վայրէջը=վայր+էջ+ը
 Վարդգես=Վարդ+գես(գես՝ մազ)
 վերելակ=վեր+ել+ակ
 վերելը=վեր+ել+ը
 փիեզերբ=փի+եզերնեզր բարի զրաբ-
 յան սեռական հոլովաճեր)ւը

* «Բառակազմական պատկեր» բաժիններում արմատներն ընդգծված են մեկ, աժամցները՝ երկու գոտու:
 ի, առ, ըստ, ընդ, զ և ախտիրները և ներբայական վերցավորությունները, հողական ընդգծված յեն: - Ծնք. հեղինակի:

Օ-Ռ
ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Լրացնել բայ թողնված տառերը՝ կետերի փոխարեն գրելով օ կամ ո.
ա. առ...րյա, թոշն...րս. ...դորկ, ան...րզանական, բար...րություն, բար...րակ, անդ...րրություն, ան...րինակ, ան...րասլի, ան...գուսր, ...րբանոց, բափ...դակ, փու...դ, հայ...րդի, ...վեր, ...դանավ, սալոր...դի, ան...գվակար դեղնագ...ծ, ...րրամ, մի...րինակ, ամենա...րակյալ, շրապ...գնություն, ջր...րիներ, այդ...րինակ, հ...գուսր (ի օգուսր), հ...գուտ (քո հոգոս), ...վկիանոս, ան...գնական, հ...զս, բն...րրամ, օր...րոս, փու...սկր, կրկն...րինակ, խաղաղ...վկիանոսյան, մեղմ...րոր, մեղմ...րեն, փրկվմ...րոր, ոսկեզ...ծ, հ...ծ, հողմակ...ծ, արևազ...ծ, համբ...գուսր, յուր...րինակ, ցածր...րակ, ան...րակ, արագ...գն, առ...րեական, միջ...րե, միջ...րեական, բարձր...րակ, ...թյակ, կիրակն...րյա, վաղ...թյան, ...րմիգրուխսր, օրդար...րե, նախ...րոր, չ...գնել, չ...գևորել, բն...րինակ, գիշեր...թիկ, նորա...ճ, շաբաթ...րյակ, չ...գվակել, ...դորել, երկար...րյա, շար...րակ.

թ. այս...թ, պարզ...րոշ, օրեց...թ, գրար...րոշել, կես...թ, եամապազ...րյա, հանապազ...դի, ամեն...րյա, աման...թ, իրամ...թ, փորձան...թ, ան...թնան, ան...թի, հմ...փի, սմ...փի, փ...թ, ...թոց, փմ...թնմ, թմքշ...րեմ, թմքշ...րոր, նրբ...րեն, փոխս...գնություն, չ...գվակափրծել, զանգ...սկր, հմա...ճ, ոսկե...դ, ճով...դյում, ան...ոք, պնդ...դակ, կ...դակ, ան...դյ, ան...թ, գիշերամ...թ, վառ...դյ, ընդ...րինակել, ...դապարիկ, ...վ, հ...դս ցնդել, հ...դմկայս, արփիազ...ծ, հիմն...վիմ, եղրոր...րդի, ...գանավոր, զ...թ ու գիշեր, գիշերուզ...թ, վար...րակ, արծաթազ...ծ, լայուկ...ծ, ան...դնաշար, գրար...րինակ, թեռ...րդի, հակա...դայիմ, հակա...րինական, նման...րինակ, նոր...րյա, սառն...րակ, գրամ...րյակ, հագր...րյակ, հմգ...րյակ, երկվ...րյակ, հմ...րյա, բաց...թյա, ապ...րինի, ...րոցը, ...թևան, ան...րեն, նախ...րե, թիկն...թոց, ...թել, վաղ...րոր, արջա...րս, սև...րակ, շ...րորալ, եռ...րյա, ականջ...դ:

Լրացնել բայ թողնված տառերը՝ օ կամ ո.

...դանավը թոշում է հմ...րյա երկրի՝ Հայաստանի վրայով: Մի...րինակ հոմեյումից ձանձրայցած՝ դիպում ենք բայ...թյա թանգարան համարվեց յուր...րինակ լեռնաշխարհը:

Վաղ...րյան արեգակի ճառագայթները հ...ծ ամպերի միջով լուսավորել եմ դեղնագ...ծ արգելը, արծաթազ...ծ սառն...րակ գերակները: Փշում է մեղմ...րոր բամի, և մեղմ...րեն օրձ.րվում են ցորենի հոտքի ցանքադարձությունները:

Որքա՞ն են սիրում հայերն իրենց բն...րիանը, իմշպես են գն...րինում երկրի բախուր և ամեն իմշ անում հ...գուսր նրա բարզավաճման: <...գուտ մեջ ոտճանում է հարզանքն այս կենսախինդ ժողովրդի նկագնամբ, և հ...դս է ցնդում այն մրավախությունը, թե իր հողին արմադներով կառչած և թմքշ...րեմ կապված Հայկա զարմը երբեւ կարող է պարփել: Եթե ամ...դոր

դարերը ծնկի չբերեսին այս համառ ցեղին. Ել ի՞նչը նրանց կարող է ընկճել:

Խնքնաթիւն սկսում է վայրէջքը: “Պարզ...րոշ գժագրվում են երկվայակ քույրեր Մասիսները. Քար...րոշվում են նորա...ճ շնմքերը, օրենց ընդարձակվող Երևանը:

Մեզ դիմավորում է նախ...րոք պատրվիրված ավարտման անմը, և մենք ուղեկիրվում ենք դեպի քաղաքի կենտրոնում գրնչող գիշեր...թիկ դպրոցի շենքը. որը պիտի դառնա մեր հնգ...րյա թեսանք:

Հեղինակային

O-Ռ Բառակազմական պատրկեր

ականջօղ=ականջ+օղ

ամսնոր=սլմ+տա+նոր

ամսնորյա=սլմ+տա+նոր+յա

ամենսորտակալ=ամենս+որտակ+յալ

ամենորյա=ամեն+օր+յա

այդօրինակ=այլ+օրին/(օրեն)ակ

այսօր=այլ+օր

աներևույթ=ան+երև+ույթ

անօթի (Անթի բարից, որ

նշանակում է բաղյած)-

պարզ բառ

անողնաշար=ան+ողն Իա+շար

անողորմ=ան+ողորմ

(ողորմ գութ, կարեկցանք)

անողոք=ան+ողոք

անորտակ=ան+որտակ

անորուսի=ան+որս+այի

անօգնական=ան+օգն+ական

անօգդակար=ան+օգդ/(օգուդ)+

ա+կար

անօգութ=ան+օգութ

անօդ=ան+օդ

անօթեան=ան+օթ+եան

անօրգանական=ան+օրգան+ական

անօթեն=ան+օթեն(թ)

անօրինակ=ան+օրին/(օրեն)ակ

անօրինի=ան+օրին/(օրեն)ակի

առօրեական=առ+օր+ե(յա)>ե+ական

առօրյա=առ+օր+յա

արագութ=արագ+ութն

արձաքաօծ=արձաք+ա+գ+օծ

արջառորս=արջ+ա+ռորս

արփիազօծ=արփի+ա+գ+օծ

արևագօծ=արև+ա+գ+օծ

բարձրորակ=բարձր+որակ

բարորակ=բար/բարի+օրակ

բարօրություն=բար/բարի+օր+

ություն

բացօրյա=բաց+օթ+յա

բնօրինակ=բն(բուն)աօրին/(օրեն)ակ

բնօրիրան=բն(բուն)աօր(օրոր)ր+ան

գանգոսկր=գանգ+ոսկր (ուկրոր)

գիշերօրիկ=գիշեր+օթ+իկ

եղբարօրդի=եղբար+ողսի

եռօրյա=եռ+օր+յա

երկարօրյա=երկար+օր+յա

երկվորյակ=երկ(երկու)ավորյ+յակ

զօրուգիշեր=զ+օր+ուց+գիշեր

ընդօրինակել=ընդ+օրին

(օրեն)ակ+ել

թիկնօրուց=թիկն(թիկն)աօր+ուց

թոշնօրս=թօ(թիո)ր+իշ+ուշ+որս

լավորակ=լավ+որակ

լացուկոծ=լաց+ուց+կոծ

Խաղաղօվկիանոսյան=խաղաղ+
օվկիանոս+յան
կեսօր=կես հօր
կիրակիօրյա=կիրակն
(կիրակի)+օր+յա
կողակ=կող+ակ
կորճարդ=կոր+նթ (եճթ-ից
կամ ըճդ-ից)+արդ
կրկնօրինակ=կրկն (կրկին)+օրին
(օրեն) +ակ
հակառաջին=հակ+ա+օր+ային
հակառինական=հակ+ա+օրին
(օրեն) +ական
հայորդի=հայ +որդի
հանապազրդ=հանապազ+որդ
հանսպազօրյա=հանսպազ+օր+յա
հանրօգութ=հանր(հանոր)+օգութ
հափքրյակ=հափքր(հափք
արմադից)+յակ
հիմնովին=հիմն+ովին
հնառծ=հն (հիմ) +ա+ոճ
հնօրյակ=հնօր (հիմօր)+օր+յակ
հնօրյա=հն (հիմ) +օր+յա
հոդմակոծ=հոդմ+ա+կոծ
հոփնկայս=հ (յ) ոդուն+լսայս
հրանոթ=հր (հոր) +անոթ
հօգութ=հ (յ) +օգութ
հօդս=հ (յ) +օդ+ս (ս՝ գրաբարյան
հայոսկան հոլովի
Վերջավորությունը
մեղմորեն=մեղմ+որեն
մեղմօրոր=մեղմ+օրոր
միջօրե=միջ (մեջ)+օր+ե
միջօրեական=միջ (մեջ)+օր+
ե (յա) > ե +ական
միօրինակ=մի+օրին (օրեն) +ակ
յուրօրինակ=յուր+օրին (օրեն) +ակ
նախօրե=նախ+օր+ե

նախօրոք=նախ+օր+ոք
[(ոք՝ գրաբարյան գործիական
հոլովի Վերջավորությունը.
Ժամանակակից ձևը՝ ով (օրով)]
նմանօրինակ=նման+օրին (օրեն) +ակ
նորտօն=նոր+ա+ոճ
նորօրյա=նոր+օր+յա
շաբաթօրյակ=շաբաթ+օր+յակ
շփափօնտրյուն=շփափ+օգն+յուն
ուլյուն
ոսկեօծ=ոսկ (ոսկի) +ա+գ+օծ (իա>ե)
ոսկեօղ=ոսկ (ոսկի) +ա+օղ (իա>ե)
ուփանափոր=ուլ+ան (ան՝ ովն բառի
գրաբարյան սեռական հոլովի
Վերջավորությունը) +ավոր
որբանոց=որբ+անոց
շարորտակ=շար+որտակ
շրնկել=չ+րնկն (անկանել-ից)+ել
չօնել=չ+օգն+ել
չօգտագործել=չ+օգու (օգութ) +
ա+օրոծ+ել
չօգտվել=չ+օգու (օգութ) +վ+ել
չզգեսրել=չ+ոզ (ոզի) +ավոր+ել
(իա>ե, եվ>ե) .
պարզորոշ=պարզ+որոշ
պնդողակ=պնդ (պիճոր) +օր+ակ
շրօրիներ=շր (շոր) +օրին+եր
սալորողի=սալոր+օղի
սառնորակ=սառն+որակ
սերակ=սե+որակ
վաղորդյան=վաղ+որդ+յան
վաղօրդյա=վաղ+օրդ+յա
[(ոք՝ գրաբարյան գործիական հոլովի
Վերջավորությունը.
Ժամանակակից ձևը՝ ով (օրով)]
վակորակ=վառ+որակ
վասնօրյակ=վասն+օր+յակ
վարորոշել=վար+օրոշ+ել

ՓԱՐՈՐԻՆԱԿ=ՄԱՐ+ՕՐԻՆ(ՕՐԵՆ) + ԱԼ
 ՓԱՖՈՂԱԿ=ՄԱՍԻ(ՀԱՐԹ) + ՕՐ+ԱԼ
 ՎԲՈՐԵՆ=ՄԵՐ(ՎՐՈՒՄ + ՕՐԵՆ(Ր))
 ՎՐԱՄՈՐՈՐ=ՄԱՐՈՒՄ(ՎՐԱՄՈՄ + ՕՐՈՐ)
 ՎԼՈՎԱԿՐ=ՄԵՐ(ՎԼԻԴ) + ՈՎԱԿՐ (ԽԱԿՈՐ)
 ՎԻԽՈՎՃՈՒԹՅՈՒՆ=ՎԻԽԻՄ + ՕՋԻՄ + ՈՎՃՈՒՄ
 ՔԵՆԱՐԻՒԹԻՒՄ=ՔԵՆՐ(ՔԵՆԻՒՄ + ՈՐԻՒԹԻՒՄ)
 ՔՆՐՉՈՐՈՒԹԻՒՄ=ՔՆՐՉ(ՔՆՐՈՒՇ) + ՕՐՈՐ
 ՕԴԱՆԱՎ=ՕՐ+Ա+ԱՎԱԼ

ՕԴԱՎԱՐԻԿ=ՕՐ+Ա+ԱՎԱՐ+ԻԿ
 ՕԴԱՎԱՐՈՎՈՎ=ՕՐ+Ա+ԱՎԱՐ+ՈՎՈՎ
 ՕՐՅԱԿ=ՕՐ+ԼԱԿ
 ՕՐԿՈՎ=ՕՐ+ԿՈՎ
 ՕՐԵԿՈՐ=ՕՐ+Ե*+Կ+ՕՐ
 ՕՐԲՈՎՈՒԵ=ՕՐ+ԸՆՎՐ+ՕՐ+Ե
 ՕՐԿՈՎՈՒԿ=ՕՐ+ԿՈՎ+ԿՈՎ
 ՕՐԿՈՎՈՒՐ(ՕՐՈՐ արմադի որ
մասը օՐԿՈՎՈՒՐ բառում սղվել է)
 ՕՐԲԱՆ=ՕՐՈՐ(ՕՐՈՐ) + ԱՆ

Ը ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեպերի փոխարեն ավելացնել ը փառը այն բառերում, որոնց մեջ գրվում է

ա. հյուր...նկալ, աճակ...նկալ, դյուր...նկալ, առ...նշվել, երկ...նչել, խոյ...նդրով, ակ...նթարթ, դաս...նթաց, մժ...նկա, ան...նթեննելի, խոյ...նթաց, չ...մրնել, նախ...նփրել, սր...նթաց, խաղ...նկեր, ձեռ...նփու, ...մպելիք, առ...նթեր, ակ...նդեփ, դյուր...նթեննելի, չ...նկնել, ան...մրնելի, դր...մրոց, օր...նդմեջ, այլ...նփրանք, ճեպ...նթաց, ան...նդրունակ, ակ...նթախ, ...նթանալ, զուգ...նթաց, համ...նկնել, չ...նդրիմանալ, երկ...նփրանք, կոր...նթարդ, համ...նթաց, զահ...նկեց, զիրկ...նդիսան, զմ...ոսել, ...նթերակա, ինքն...սփինքյան, չ...նկճկել, ամենա...նփիք, մթ...նշաղ, ան...նդրունելի, ան...նդմեջ, որուր...նդրափ, ծկ...նկիք, ամենա...նդրունակ, հոր...նկայս, ան...նդիհափ, չ...նդրունել, ընկ...րկել, ...նշացք, մերթ...նդմերթ, զույն...զգույն, զործ...նկեր, դյուր...մբռնելի, հետք...գհեւիք, մեջ...նդմեջ, չ...մրոշչնել, վեր...նթաց, ...նճուղի, մակ...նթացություն, օր...սփօրե, արագ...նթաց, դաս...նկեր, ամենա...նդրունելի, լուս...նկա, վեր...նճուղիվել:

բ. Դաս...նկերներով աճակ...նկալ մի որոշում կայացրինք՝ արշավ կազմակերպել դեպի Մայմեխի կարգարք և ամբացնել հայոց եռագույնը: Ակ...նթարթորեն ընդունված որոշումը բոլորին ոգևորեն:

Վեր...նթաց ճանապարհն անցնում էր որուր...նդրուր զեւրակին զուգ...նթաց: Շառերը մթ...նկա անփառում թվում էին զիրկ...նդիսան կերպարանքներ և ան...մրունելի երկյուղով լցնում մեր սրբերդ: Վերելքը դժվարին էր. բայց, ինքն...սփինքյան հասկանալի է, որոշեցինք հայրահարել խոյ...նդրուները և չ...նկրկել: Լուս...նկան նոր էր անհերացնել երկնակամա-

* Ե-Ն համարժեք է Գործական հովովի Խ Անոշավորութանք, Խ Ապօ� Գյուղեգուու, Խ Ետուու:

րից, երբ հասանք հովվական վրանների, որդեղ մեզ հյուր..մկալեցիմ ջերմորեն: Նախ...նվարեցինք չհանգարանալ և ուրքի վրա մի-մի բաժակ կաթ ըմպելով՝ առաջ ընթացանք: Կոր...նրարդ բլրակները թփում էին անվերջանալի: Որքան բարձրանում էինք, սր...նրաց գետակի ջրերն ավելի զուլաւ վում էին, և մենք մերը...նդմերը գետանում էինք արևի փակ ցոլացող կարմրախայր ձկներին, որոնք, ասում են, ձկ...նկիր են դնում բարձր, անմարդշելի ակունքներում: <Նոր...գիեվե օրը ցրտեց, և դաշտային բուսականության փոխարեն մեր առջև փողեցին ալպյան գույն...գգույն ծաղիկներ:

Վերջապես սարի կափարին ենք: Ակ...նդեւք նայում ենք երաշալի բնապատկերներին և սրանշանում:

Հեղիճակային

Ը-Ն ԲԱՌԱՄԻՋՈՒՄ Թառակազմական պարկեր

ամենաքնյաւնակ=ամենա+ընդ+
ում+ակ
ամենաքնյաւնելի=ամենա+ընդ+
ում+ելի
ամենաքնյափիր=ամենա+ընդիր
այլընդիրանը=այլ+ընդոր(ընդիր)+
անը
անընդրոնելի=ան+ընդ/ըմ՝ ձևավորվել
է ընդ-ից+ընդ(ընդոր)ւնի
անընդիմափ=ան+ընդ+հասր
անընդմեջ=ան+ընդ+մեջ
անընդունակ=ան+ընդ+ում+ակ
անընդունելի=ան+ընդ+ում+ելի
անընդեւնելի=ան+ընդեւն(ընթեռ-
ուուկ-ից)+ելի
առընթեր=առ+ընթեր(ընթեր՝ քով,
մոր, կորդին)
արագքնթաց=արաց+ընթ+աց
գահընկեր=գահ+ընկեր (ընկե-
ռուկ-ից)
գիրկընդյառն=գիրկ+ընդ+խառն
գործընկեր=ցործ+ընկեր(ընդ+կեր)
դասընթաց=դաս+ընթ+աց
դասընկեր=դաս+ընկեր(ընդ+կեր)

յուրաքննելի=յուրու+ըմ(ըմ՝ ձևա-
վորվել է ընդ-ից+ընդ(ընդոր)+ելի
յուրաքննենելի=յուրու+ընթեն(ըն-
թենուկ-ից)+ելի
յուրաքնկալելի=յուրու+ընկալ
(ընդ+կալ)+ելի
կրկնդիրանը=կրկ+ընդոր
(ընդիր)+անը
զուրգնթաց=զուր(զուրգ)+ընթ+աց
ինընսպիներյան=ինըն+ըսպր+
ինք+յան
խաղընկեր=խաղ+ընկեր (ընդ+կեր)
խոյընթաց=խոյ+ընթ+աց
խոյընդոր=խոյ+ընդ+որ
համընթաց=համ+ընթ+աց
համընկնել=համ+ընկն
(ամկանել-ից)+ել
կյուրընկալ=կյուր+ընկալ (ընդ+կալ)
ճեպընթաց=ճեպ+ընթ+աց
մակընթացուրյան=մակ+ընթ+
աց+ուրյուն
մեղքնդմեջ=մեջ+ընդ+մեջ
մերթընդմերը=մերթ+ընդ+մերթ
նախընդիրել=նախ+ընդոր(ընդիր)+ել

շնորհընկալ=շնորհ+դնեալ

(քնշ+կալ)

սրութընդուսփ=ոռոսդ+ընդ+ոսստ

շըմբոշխնել=չ+ըմ(քնշ)+բոշխն

(վայելք)+ել

շըմբոնել=չ+ըմ(քնշ)+բոն(բուռն)+ել

շընդդիմանկալ=չ+ընդ+դիմ(դեմ+

սմ+ալ

շընդունել=չ+ընդ+ուն+ել

շընկճել=չ+ըն(քնշ)+գուճ(կուճ)

ծումկ)+ել (ծնկի տակ շառնել)

շընկնել=չ+ընկն(անկամել-ից)+ել

սրընթաց=սր(սուր+ընթ+աց

վերընթաց=վեր+ընթ+աց

վերընձյուղվել=վեր+ընձյուղ+վ+ել

օրընդմեջ=օր+ընդ+մեջ

օրըսպօրե=օր+ըստ+օր+ել

Մի շարք բառերում, ինչպես՝ ակնբախ, ակնթարթ, տնակնկալ,
առնչվել, գույնզգույն, լուսնկա, կորնթարդ, եեփգիեփե, ձկնկիթ, մթնկա.

մթնշաղ և այլն, ը ձայնավորը լսում է, բայց չի գրվում:

Ներքոհիշյալ բառերի բառակազմական պատկերը այսպիսին է.

ակնբախ=ակն+բախ

կորնթարդ=կոր+նթենթ-ից

ակնթեփ=ակն+թեփ

կամ քնշ-ից)+արդ

իեփգիեփե=իեփ+գ+իեփ+ե

ձկնկիթ=ձկն(ձուկն)+կիթ

մթնկա=մթն(մութն)+կա

մթնշաղ=մթն(մութն+շաղ

առնչվել=առն+չվել

մթնշաղ=մթն(մութն+շաղ

գույնզգույն=գույն+զ+գույն

մթնշաղ=մթն(մութն+շաղ

լուսնկա=լուս(լուսին+կա

ԵՐԿՇԵՅԹՆԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Լրացնել բայ թողնված գառերը՝ ի. ե կամ յ.

ա. հեփեյալ բառերում.

Մարդ...ան, քվ...արկել, հեք...աթ, ափ...ան, լրել...այն, միկ...ոն, միմ...այն,
կղզ...ակ, միմ...անց, ակաղեմ...ա, իր...ա, կր...ա, պափ...ան, օվկ...անոս, ի-
շայշ...ամ, մարմար...ոն, քամել...ոն, խավ...ար, դդ...ակ, քվ...աթերթիկ, բամ...ա,
եղ...ամ, դատր...արակ, աղավն...ակ, ման...ակ, փաս...ան, ուայ...ո, մում...ա,
խարդ...աշ, ...ասաման, ծ...ածան, թե...արան, քվ...ափոփ, ամբ...ոն,
բրաբ...ոն. ծովեզր...ա, պափան...ակ, եր...ական, եքսկուրս...ա, գո...ամիջոց, գո-
րակա...ան, ...աթաղան, կաթսա...ափուն, շղթա...աձե, ուսպն...ակ, շուր-
ջերկր...ա, ժան...կազարդ, որդ...ակ, այծ...ամ, բար...այսակամ, օր...որդ,
միլ...արդ, դշխո...ական:

բ. անձնանուններում

Անան...ա, Ազար...ա, Ա...դա, Անալ...ա, Անաս...ա, Արարս...ա, Արփի...ար, Աս...ա, Բուճ...աթ, Բեմ...ամին, Գարր...ել, Դան...ել, Եղ...ա, Եղ...ազար, Երեմ...ա, Երմոն...ա, Զաքարյ...ա, Եմիլ...ա, Էլ...ա, Իլ...ա, Լիլ...ա, Լյուա...ա, Հրաշ...ա, Ման...ա, Մերաքս...ա, Մար...անա, Մար...եփա, Մար...ամ, Ջով...եփա, Սուրբ...աս, Սոֆ...ա, Սրապ...ոն, Վիկտոր...ա, Վոլոդ...ա, Տար...ել, Օֆել...ա, Նապոլ...ոն, Արուս...ակ:

գ. գեղանուններում

Աս...ա, Ադր...ափիկ ծով, Անգլ...ա, Բյուզանդ...ա, Բյուզանդ...ոն, Բով...ար...ա, Զաւպորոժ...ե, Սեծ Բրիդան...ա, Մոնղոլ...ա, Շուրլանդ...ա, Պովոլժ...ե, Սոֆ...ա, Վ...եննամ, Վ...եննա, Վիկտոր...ա:

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեփերի փոխարեն ավելացնել / հնչյունը այն բառերում, որոնց մեջ գրվում է.

Վերարկու...ի, Ֆիջօրե...ի, Վա...րկան, Սերգե...ի, կարկաչ...ում(գոյ.), կարկաչ...ում(ած.), ճ...ուղ, թե...ի, շ...ուղ, Կարիմն...ի, Կարո...ի, Ֆրզ...ուն, Վու...ժ, հեռակա...ել, Սիրա...ել, լոել...այն, ջղա...ին, արամմարու...ժ, սկեսրա...ր, վիլա...եր, աշխու...ժ, հա...ելազարդ, Ռաֆա...ել, շրջագա...ել, Ամերե...ի, Երկրպագու...ի, Երևսա...ի, Քրիստիմն...ի, Մի...ակ, Խսրա...ել, Ե...ական, Մարո...ի, հարսմացու...ից, հա...եցակեզ, մի...այնակ, խնա...ել, խոխոց...ուն(գոյ.), խոխոց...ուն(ած.), հա...ելի, լեզե...ոն, Նա...իրի, նա...իրյան, հմա...ել, այրուձի...ի, դիմակա...ել, հարյուր...ակ, սյում...ակ, վաշխառու...ի, պայուս...ակ, Սոնա...ի, Անի...ի, սերմնացու...ով, ժողովածու...ում, զգու...շ, Եղբո...ր, վա...կուշ, մասացու...ից, վա...ելշագրություն, աղյուս...ակ, մարգարե...ություն, ձի...եր, հեփի...ովն, լիի...եզերը, րոպե...ական, արքա...որդի, զա...խոն, շառաչ...ուն(գոյ.), շառաչ...ուն(ած.), բու...ի, անասնարու...ժ, հա...եցակարգ, քնքու...շ:

Հեփեյալ բառերից Հի սղմամբ կամ երկինշյունի հնչյունափոխմամբ կազմել նոր բառեր.

յույց, զրույց, եղբայր, երևույթ, մշակույթ, աշխույժ, համրույր, գույն, գործումյա, մարյան, վայրկյան, ադրյան, պայպյան, լույս, կույր, դաշույն, առօրյա, հույս, բույր, խարբյաշ, թույն, սարույց, գեկույց, հրապույր, կույր, բույն, կյանք, ըմկույզ, շահույթ, մփասույզ, ժամյակ, պարանյակ:

ԵՐԿԱՆՉՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բառակազմական պարկեր

աղավնյակ=աղավնի/աղավնի+ակ
(ա-ի ազդեցությամբ ի-ն դարձել է յ)
այծյամ-պարզ բառ
բամիա-պարզ բառ
բարյացակամ=բարյացքարիք
բառի գրաբարյան սեռական
հոլովածեր. ա-ի ազդեցությամբ
ի>յ+ա+կամ
բրաբրին=պարզ բառ
գոյամիջոց=զյու+ա+միջ(մեջ)+ոց
դաստիարակ-պարզ բառ
դոյակ-պարզ բառ
դշխոյական=դշխոյ(յ)+ական
եռամ-լպարզ բառ
գտումյալ=q+առ+ալ(ամ'
փարիչ+լալ
թեյտրան=թեյ+արան
ժանեկագործ=ժանեկ(ժանյակ)+
ա+գ+արդ
իշայծյամ=իշէշ+այծյամ
լուսայն-լուռ արմադիկ, լոնլեայն
ձևից
խավիար=պարզ բառ
խարբյաշ-պարզ բառ
ծիսծան-պարզ բառ
ծովեզրյա=ծով+եզր+յա
կաթուայտուն=կաթաս(յ)+ա+տուն
կղզյակ=կղզ(կղզի)+ակ (ա-ի ազդեցությամբ ի-ն դարձել է յ)

կրիտ-պարզ բառ
Հայաստան=հայ+ա+ստրան
հեքիաթ-պարզ բառ
Հբաշյա=հբ(հուր)+աշ(բ)+լա
մանյակ-պարզ բառ
մաքյուն-պարզ բառ
մարմարին=պարզ բառ
միմիայն=մի+մի+ալն
միմյանց-գրաբարյան միմնանց
բառի սեռական հոլովածեր
նումիա-լպարզ բառ
շղթայաձե=շղթա(յ)+ա+ձե
շուրջերկրյա=շուրջ+էրկրկրիք+յա
ոսպնյակ=ոսպն+յակ
որդյակ=որդ(որդի)+ակ (ա-ի ազդեցությամբ ի-ն դարձել է յ)
պատրանյակ-լպարզան (կապաճի)+ակ(ա-ի ազդեցությամբ ի-ն դարձել է յ)
պատրանյա-պարզ բառից
(նշանակում է ինչ-որ բան պատրերի մեջ վերցնել, կեղևով պարել)- պարզ բառ
փասիան-պարզ բառ
քվեաթերթիկ=քվե+ա+թերթ+իկ
քվեաթուփ=քվե+ա+տուփ
քվեարկել=քվե+արկ+ել
օվկիանոս-պարզ բառ
օրիորդ-պարզ բառ

ԲԱՂԱՋԱՅԻՆ ԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բ-Դ-Փ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեպերի փոխարեն գրել թ, պ կամ վ.

ա. զինար...ուր, աղ...ակույր, ամ...ոփել, ամ...հովանի, երեսսր...իշ, աղ...յուր, ս...րթնել, ս...րդել, թմ...լիկ, դրմ...ոց, թրմ...ալ, թ...րփալ, խա...կանք, խա...շիկ, անխա..., անխա...ան, անկա...տելի, կա...կպել, կա...կափել, ձեր...ազափել, դար...ին, ուր...աթ, համ...երություն, շամ...ուր, ծո...ավոր, Ծո...թ, սր...ապափեր, ժայռակո..., կո..., նր...ահնչյուն, Ա...խազիա, Հակո...յան, ընդինու..., գո...ել, հար...ուխ, ըմ...ոշխնել, բամ..., բամ...ել, ամ...շող, հոսախսա..., խծ...ծաճք, ար...եմալ, Ար...իմե, դար...աս, սի...եխ, ըմ...շամարփ, գրու...յուն, հ...անցիկ, ներ...ան, ներ...ողել, լրար...ողել, լրար...անք, ճողո...րել պարզզամ..., լրար...երություն, սր...արենի, աղ...ամոց, նր...իրան, կո...վել, շ...երք, ակնակա...իծ, զի...ս, շամ...ուր, ճամ...րուկ, սփո...վել, գրա...ար, որ...ևայրի, ամ...արիշդ, եր...եմն, եր...նագույն, աղ...արկդ, թար..., ծովա..., ի...րն, եր..., փա...ագ, պա...ակ, ճամ...որդ, Համ...արձույամ, լիր..., թ...թ...այնել, եր...եմնի, եր...եւ, դա...նեպսակ, թա...թ, ծ...ծ...ան, ող...աձայն, դա...նեպարդ, ող...երզակ.

թ. Երկնահու..., թ...ուր, ար...շիո, ամ...արձիշ, ա...շել, հա...շիբապ, հա...շիբակել, հա...ճեա, խա...ել, խարիսա...ել, համ...ուր, ներամ...ոփ, ա...արամբել, Հոի...սիմե, ձեր...ակալել, թմ...կաթադանթ, եր...ներամգ, հու... լրալ, վիրա..., բարակո..., սե...սե, նր...անկար, թա...առաջրջիկ, ամենասուր..., աղ...ահան, լե...լեցում, շեղ..., ժ...լրում, դե...դեղիմ, նր...աճաշակ, ուկեծու..., ուկեծու..., ալեծու..., նր...իմ, աղ...ափար, նր...երշիկ, զամ...իկ, հե...անալ, ող...երգություն-, դա...նի, ճե...ընթաց, Գա...րիել, շերե...ուկ, հ...վել, նր...անցր, թա...անցիկ, հար...եցող, պար...ակվել, փր...րադեզ, ա...սե, ա...սոսալ, Սերո..., խա...ե...ա, ճող...յում, հենացու..., բոր..., համ...ակ, եղ...այր, թա...թ...ել, կառա...նարան, ջրար...ի, սրփափրտ..., բամ...ասել, զամ...ո, ճե...ճերմակ, Քերո...յան, Ար...ի-ար, սթա...վել, սր...ազան, սր...ազրիշ, շա...աթ, որ...անց, ա...խազ, խո...ան, խո..., ծ...ծ...ալ, սարսա...ելի, սոսա...յուն, շե...որահար, սեր...ական, սե...ական, ծ...փում, սե...գենբեր, եր...եկցն, սա...որ, սա...րիշ, կա...կանաչ, աղ...ահավար, ամրակո..., դա...նեպարդ, ող...անվագ, սր...ավայր, գոմադ..., թա...թ...ուկ, նր...ակազմ, աղ...ակալ:

Լրացնել թաց թողնված տառերը՝ թ, պ կամ վ.

Վարպետը Հակո...ը հմուր դար...իմ էր: Եղ...որ՝ Գա...րիելի հետ գեփափիմ՝ աղ...յուրի մոր, մի փոքրիկ հողակփոր մաքրել էր աղ...ից, յանկապափել, դար...աս դրել և հիմնել դար...նոց:

Գաղյել էին Արևմտահայաստանից: Եթ...եմն հավաքվում էինք վարպետի բան պարփակած...ում և խնդրում վագրմել իր ող...երգական կյանքից, եթ...եմնի հայրենիքից: Հա...շրակությամբ լսում էինք նրան:

- Ամ...արիշը թշնամուն հակահարված վալու նպարակով հա...շրապ կազմեցինք գորագնդեր,- պարմում էր նա քամ... ձայնով:- Մեր սուր... հոդը քանի էր բոլորիս համար: Դիմադրեցինք մի քանի շա...աթ, սարսա...ելի օրեր փեսանք: Վերջը հարկադրաբար թողեցինք մեր գունոսութեղը և հուսախա... ընկճված բռնեցինք օրար աշխարհների ճամ...աները:

Մանկության բնօրրանի մասին խոսելիս վարպետ Հակո...ը ս...թթնում էր զգում էինք, որ սիրու թ...րուում է. չի կարողանում ձեր...ազարվել հոգին կրծող յավից: Ժայռակո... այդ մարդու ակնակա...իճները սևանում էին, և կո...երի վակ ծովանում էր թախիծը: Զգում էինք հայրենիքը լրեանելու այն ահազմացող փա...ազը, որից պա...ակվում էր սիրութը: Աչքը երկնահու... լեռներին, ուկեծու... եռիքոնին՝ ինքնարերաբար խաղում էր ասեղնագործ բարձի ծո...երի հետ, և հավանաբար աշքերի առջև գծագրվում էին մայրը՝ Հոհի...սիմեն, հայրը՝ Սերո...ը, ապա լե...լեցուն ճամ...աներ, որ...անոց, քաղցի ու կենդի մեջ խարիսա...ող որ...եր: Այդ պահերին վարպետը կծկվում էր. խեղճանում, իսկ մենք նր...անկափորեն լուս էինք:

ՀԱՅԻՆԱԿԱՍՅԻՑ

Բ-Դ-Փ

Բառակազմական պարկեր

ալեծուփ=սլ/ալի՛կա+ծուփ (իա>ե)
ակնակապիճ=սկն+ա+կապ+՛ճ
աղբակալ=աղբ+ա+կալ
աղբակույթ=աղբ+ա+կույթ
աղբաւեան=աղբ+ա+իհան
աղբաւավար=աղբ+ա+հավար
աղբաւան=աղբ+սման
աղբանոց=աղբ+անոց
աղբաւար=աղբ+ա+տար
աղբարկդ=աղբ+աղբուդ
աղբարոր-պարզ բառ
ամբարձիչ=համ+բարձ+իչ
ամենասուրբ=ամնան+սուրբ
ամփեռվանի=ամպ+հովլ+անի
ամպշող=ամպ+շող
ամբարկի=աղբ(ամուր+ա+կուի)

անիսաբ=սնն+խար
անխափան=ան+խափան
անկապքեի=ան+կապք (կապուր՝ կողոպուր, թալան)+եի
ապշել=սպշ(ապուշ)+ել
ապստամբ-պարզ բառ
արքենալ=արբ+են+ալ
արքիո-պարզ բառ
ափսե-պարզ բառ
ափսոս-պարզ բառ
բամբ-պարզ բառ
գամփո-պարզ բառ
գինարբուք=գին(գինի)+արբ+ուք
գոմայք=գոմ+այք
գրաբար=գր(գիր)+ա+բար
դարպաս-պարզ բառ

**դափ-դափարկ=դավի(դափարկ
ածականի փոփոխմամբ)+դա-
պսորկ**
**դափնեվատի=դափին(դափնի)+ա+
պասկ (իա>ե)**
**դափնեվարդ=դափին(դափնի)+ա+
վարդ (իա>ե)**
**դեփ-դեղին=դևիլ (դեղին ածականի
փոփոխմամբ)+դեղին**
եղբայր-պարզ բառ
երբեւ=երբ+ն+է
**երբեկց=երբ+ս+իմե (իցի՝ եմ քայլ
գրաբարյան ապառնի ձևը)**
երեսսրիչ=երես+սրբ(սուրբ)+իչ
երկնաեռութ=երկն(երկին+ա+իրութ)
երփնագույն=երփին+ա+ցույն
երփներանգ=երփին+երանց
զամբիկ-պարզ բառ
ըմբշամարտ=ըմբշ/ըմբիշ+ա+մարտ
**ըմբռշներ=ըմբ(ըմբ-ից)+ըռշներ
(վայելր+ել)**
ընդիեռութ=ընդի+իրութ
**թարի (ձուկ որսալու ցանց)-
պարզ բառ**
**թափառաշրջիկ=թափի(երբալ, դեղի-
քեր)+առ+ա+շրջ(շրուց)իկ**
թափթիել=թափի+թի(թափ+ել)
թափթուկ-թափի+թի(թափի+ուկ)
թափր=թափի+ը
թմրիկ=թմբ(թումբ)+իկ
**թմրկարաղանիր=թմլ(թումբ)+
(ուլյ+ա+թաղանիր)**
թփութ=թփի(թուփի)+ուր
ժայռակափ=ժայռ+ա+կոփ
ժպփան=ժպպ(ժպփի)+ուն
**լեփ-լեցուն=լեվի(լեցուն ածականի
փոփոխմամբ)+լեվ+ուն**
խարկանք=խարք+(ուլյ+անք)

խուպան-պարզ բառ
ծուպավոր=ծորայ+ավոր
ծովափի=ծովլ+ափի
ծիծիփան=ծվլ(ծուփի)+ծվլ(ծուփի)+ան
ծիծփուն=ծվլ(ծուփի)+ծվլ(ծուփի)+ուն
կապկապել=կապ+կապ(կապակ) +ել
**կառափնարան=կառափին(զլուխ) +
արան**
**կափ-կանաչ=կափի(կանաչ ածակա-
նի փոփոխմամբ)+կանաչ**
համբակ (թերուա, փգելր)-պարզ բառ
համբռյը-պարզ բառ
հապճեպ=իսպապ+ճեպ
հապշտապ=իսպապ+շրապ
հաքքութ-պարզ բառ
**հափչփակել(մեկնաբանվում է՝ ափը
շափ արկանել՝ ափի՝ ձեռքը
շափ բան զցել)=հափչփակ+ել**
հենայութ=իւն+ա+սուս
**հղփանալ (լիանալ, կշրանալ)-
պարզ բառ**
հպանյիկ-իպ(հուպ)+անպ+իկ
հպվել=իպ(հուպ)+վ+ել
հուսախար- հուպ(հուր) +ա+խար
**ձերբազաւել=ձեռք(ձեռք բառի
գրաբարյան գործիական հոլո-
վածեր)+ազար+ել**
**ձերբակալել=ձեռք(ձեռք բառի
գրաբարյան գործիական հոլո-
վածեր)+ար+կալ+ել**
ճամպրուկ-պարզ բառ
ճամփորդ=ճամփի +որդ
ճեպընթաց=ճեպ+ըմբ+աց
**ճեփ-ճերմակ=ճեփի(ճերմակ բառի
փոփոխմամբ)+ճերմակ**
ճերամփափ=ներ+ամփիոփ
ճերբան (ոպքի փակը)-պարզ բառ

Երբաղ (գովեսոր, օրիներգություն) –
պարզ բառ
Երբագեղ=Արք(Աուրք)+ս+ցեղ
Երբագաց=Արք(Աուրք)+ա+զ+
գ(զալ)+այն(սար ակ. Գ. Զահովյանի
զալ, լալ, փալ բայերի արմագ-
ներն են՝ զա, լա, փա: L-ն
բայական Վերջավորություն Ե)

Երբին=Արք(Աուրք)+ին
Երբիրան=Արք(Աուրք)+իրան
Երբակազմ=Արք(Աուրք)+ա+կազմ
Երբակերպ=Արք(Աուրք)+ա+կերպ
Երբաճակակ=Արք(Աուրք)+ա+ճաշակ
Երբանկատ=Արք(Աուրք)+ա+նկատ
Երբանցք=Արք(Աուրք)+անցք
Երբերշիկ=Արք(Աուրք)+եռշիկ
շամփուր-պարզ բառ
շելլր-պարզ բառ
շերեփուկ=շերեփ+ուկ
շեփորահար=շեփոր+ա+հար
սղբաձայն=Ողբ+ա+ձայն
սղբանվագ=Ողբ+ա+նվագ
սղբառաց=Ողբ+աս+աց
սղբերգան=Ողբ+երգ+ան
սղբերգու=սղբ+երգ+ուլ
սղբերգություն=Ողբ+երգ+ուլյուն

ոսկեծոպ=ոսկ(ոսկի)հ+ա+ծոպ(իա> ե)
ոսկեծուփ=ոսկ(ոսկի)հ+ա+ծոպւ(իա> ե)
որբանոց=որբ+անոց
որբեայրի=որբ+ս+այր+ի
պարշգամբ-պարզ բառ
պարփակել=պար+փակ+ել
ջրարքի=ջը(ջուր)+արք+ի
սեփ-եև=սեփ(սև ածականի
փոփոխմամբ)+սև
սպրդել-պարզ բառ
սրբագրել=սրբ(Սուրբ)+գր(գիր+ել
սրբազն=սրբ(Սուրբ)+ա+զն(զան՝
կերպ, ձև, եղանակ, գիտակ)
սրբապատկեր=սրբ(Սուրբ)+ա+պատկեր
սրբապիղժ=սրբ(Սուրբ)+ա+պիղժ
սրբավայր=սրբ(Սուրբ)+ա+վայր
սրբագեղի=սրբ(Սուրբ)+ա+տեղ+ի
սրբագրափ=սրբ(Սիրբ)+ա+գրովի
սփոփել=սփո(սփյուռ)ք+ել
սփրթնել=սփոթ(սպարդիլ-ից)+ը+ել
փարփողել=փառ+փող+ել
փրոփյուն=փրոփի+յուն
փրփրադեզ=փրփր(փրփուր)+ա+դեզ
քարակոփ=քառ+ա+կովի
քրօգորդի=քրոջ+որդի

Գ-Կ-Ը

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեմերի փոխարեն գրել գ. կ կամ թ.

ա. զի...զա..., Վարդ...ես, արև...եզ, շողո...որթ, թամ...ազիմ, թան...արան, մփահո...ություն, երկրպահ...ել, դիր...որոշում, հո...եհմա, հմայ..., փափա...ել, պապա...ված, կար..., կառ..., փեղ..., փող..., Օ...սեն, ա...չան, ձայնա...ցել, նախ...ին, նախս...ան, չո...ել, չօ...նել, ծե..., հո...ալ, ճա...ել, ճ...վել, առաձ...ա-կան, եղերեր..., փա...դեղ, եեղ..., զու...արան, սեր...կիլ, անողո..., մար...արփա-հուտ, ձ...ան, շն...շն...ան, բայլո...ել, կար...ապահ, հո...եպարար, հո...եհան-

զիսր. հանրօ...ուր, օրակար.... մո...ական, ո...ելից, մեղ...(հանցանք), մեղ...(թուպամորթ, հեշտասեր). պատրույ.... վարա...ույր, արհավիր.... մակույ.... մար...արենություն, պար...ևագրել, առիմ...մել, պնա...ալեզ, պարարա...ել, եր...ել, եր...մել, երաշխի..., վարա.... ճարա..., դարա.... կարա.... նորո...ել, բազրի..., բոդ..., անօ...նական, ճր...ավոր, անար...անք, անհար...ի, հասփի..., դրասան.... օրիներ..., արմուն.... սրմ...ակալ, այ...նենք, գո...նոց, դիցու..., վար...ուրար.... վարեր..., համեր..., կողպե...., մար...արտաշող, ճի...ուջանք, մա...րասեր.

բ. գիր...(վափուկ), գիրէ...(գոգ), գիր..., պիրչ, զում.ս, սու.չ, սուն.չ, ծուն.չ, կար...ին(զծազրական զործիք), կարչ.ին, թաղի... թաղ...ել, բարա...(որսի շոմ), բարա...(ժամանակավոր վայրե լում), բար...(այրող), բար...(միաբուկաց, կացութածեն), վար... (եղինակություն), վար...(վարվելակերպ). վար...(ձիու համաշափ վազք). վար...ազիծ, վար...արեկել, Բա...րար. Մար...արյան, ճրա...արան, ա...սորավայր, դրա...նապալի, դե...երել, հավս...ույթ, մա...ուր, շո...ել, ի...ական, հօ...ուր, փն...արան, ար...այական, տրպմաշու.... Սու...իաս, շմուշ.... Վարա...իչ, հո...եկիճակ, թար...նանություն, անօ...ուր, ճրա...ակալ, մա...րակենցաղ, հասարակար.... ի...ամոլ, հո...եհարազար, դիր..., կիր..., շո...եկաթաս, ո...եկոչել, թեանցու..., վեր..., շա...անակագույն, ճ...նակյաց, եզեր..., ուրա..., ո...եղեն, երած...արան, ճան...ել, անիա..., զլսահա..., սփահա..., ճա...ուկ, մր...ափու, ճան...ուրել, շրջա...այել, շրջա...այք, ար...ահավանք, հե...իարթային. երկնա...եր, ամենա...եր, առևան...ել, գ...վել, շադ...ամ, շադ...ապ, ո...եղրություն, շո...ե...արշ, Մար...արիկ, նավակագի..., կրում...., դրույ..., թա...ուար.

գ. հո...արար, մր...ահյութ, պա...սիմար, պա...սել, մի...ամած, աներձա..., կարգածա.... ճա...ար, շ...երթ. ար...անակ, բարեհո...ի, սփուգար..., իասակար.... կմախ.... լե...եռն, զու...որդել, Մի...այել, երախսայրի.... գո...ավոր, զոր..., ս...ազգեստ, հեռածի.... թա...ուիի, պեր...արան, հա...մել, անդրավարփի..., հա...ուկապ, ճա...ել, հո...եվար..., հովկեր...ություն, սյու..., դրդերոց..., կար...ադրություն, հոն..., թա...ակիր, օնդեր..., բար...ավաճել, խորա...նին, ...նացուսակ, պարշ...ամբ, սար...ափորում, փա...ցնել, Գրի...որ, ճրա...ալույց, մերա...այա, հո...նակի, Սար...սյան, բացա...անշություն, մարդի..., մի...ապար, ճրա...ու, հո...ոս, ձ...փում, ձիր..., շեմ...., ճ...նավոր, Միսա..., բերան...սիվայր. հերյուրան...., գ...եռ, ապա...ինվել, ամո...իչ, ար...ելք, շար...ային, հավա...ել, մու..., մու...կըծող), ավա...անի, լ...կի, հո...նարանջ, հան...(քանասփեղծության շափ), հան..., սահան..., սնան..., ուղղաձի..., կար...ավիճակ, բեր...ահավար, համակար.... գո...ավոր.

դ. հո...արարձու, դ...նանք, երկարածի..., ճա...ճ...ել, ճ...ուն, զու...երգ, հո...երան, շո...եխաշել, անհո...ի, անկար..., անթար...մանելի, բազմահո..., բեր...ափու, բեր...րալից, դասալի..., հասպիլ.... եր...ահան, ողբեր...ակ, ժանի..., զորահավա..., զու...ահեռ, կար...ուկանոն, հե..., հո...երդի, անօ..., ճ...նարան, մար...արդավայլ, մա...րագիր, նեփաձի..., մը...Շնոր, շո...մասք, ո...եղուազ, ս...ափոր, վարա...ազերձել, վար...անիշ, կենդրոնաձի..., վերպնդիմել, նման...նակար..., զու...ափայր, ցայ...եր..., փ...նաջան, փ...արամից, “բնորման”²

ճ...նաժամ, հրածի..., հրծի..., վորբո...ի, մեծահո...ի, ծեծկորու..., քաշքու..., քաշկորու..., մածու..., ձագու..., սրբխանու..., սրբանու.... զլովսկովրու..., թանձրու..., քսու..., թմբու..., զանու..., փսվու..., զգվորու..., սրբայրու..., լրացու..., սուվունու..., ականջմիրու..., մանրու..., սրբաշու..., խշրու..., խլրու..., թափթափու..., արջու..., վնափրու..., դուրսպրծու..., շուփասելու..., մղձու..., փղձու..., թնջու..., մրմրու..., թերու..., բանու..., ջերմու.... զինարբու... (սրախ-
ճանք), զինարբու... (բուլս), հրմչու..., ճանկու..., քամու..., կապու..., կապ-
րու..., կոչիրու..., ավելցու..., վաղանցու..., քանու...:

Լրացնել բայ բռղնված դրաները՝ գ. և կամ ք.

Օ...սեն Մար...արյանը քաշեց վարա...ույրը և բացեց պարուխանի փեղ...երը: Ծո... էր: Արևի բար... ճառագայթներն արդին սիովել էին ամենուրե...: Մար...արյան արագ հա...ավ հա...ուակները խոզանակով տրես անդրավար-
դի...ի փոշովքած փող...երը և դրս եկավ պարշ...ամբ: Գիշերվա զինար-
բու...ից հետո զլովս ցավում էր: Խոր հո...ոց արձակեց, ապա հածույ...ով
ներշնչեց շրջակայ...ում գարածված սեր...կենու բուրմուն...ը: 'Հիմացը' մր...ա-
րբու ծառերի մեջ, կային մի քանի բարա...ներ, որոնց առջև անհո... խաղում
էին մի խումբ մանուկներ, իսկ ծառի շվա...ում նսպած բարա...ը հեփսում էր
նրանց: Վարա...ից էր երեխաների ծիծաղը. և Մար...արյանը թթի վակ
ժպիա:

Պարշ...ամբ եկավ գարածիրուիին՝ զիր... թևերով. պիր... կազմվածքով.
մա...ուր գո...նոյր կապած մի կին, և հո...արարությամբ հարցրեց.

- Ձեր հո...նությունն անցա՞վ: Հիմա մա...ուր սրբից կրամ ձեզ:

Բոներով բազրի...ից՝ Մար...արյանը սանդուղ...ներով իջավ և զի...զա... ա-
րահենքով քայլեց դեպի գերակը: Չո...եց, անհա...որեն ձեռքերը միսրեց սա-
ռո ջրի մեջ, լկացվեց: Ուժերը կարծես նորու...վեցին: Քայլելով ყողաքաթախն
զինարբու...ների միջով՝ հասավ շաղ...ամի արքին, կանգնեց: «Չէ՝ նրա-
ծեց, պիրի փոխեմ վար...ազիծս, պիրի մկածեմ վար...արեկված հեղինա-
կությունս վերականգնելու մասին: Շրջապարփակած եմ շողո...որթներով: Բարե-
հո...ի ձևանակով՝ ինչ հերյուրան...ներ ասես, որ չեն լրարածու»:

Ըն...շն...ան սյու...ը սրափեցրեց Մար...արյանին: Նա գլխահա... քայլեց
դեպի փուն:

Հեղինակային

գ-կ-ք

Բառակազմական պարկեր

ականջմիքուկ=սկանջ-մլ/մուք+ովլ

ամոքիչ=ամոր+իչ

այգեկեպ=այց(այցի)+ա/իս>ե+վելու

(վել՝ փոխառյալ ածանց է)

անարգանք=ան+հարց+անք

անդրսպարտիք=անդր+ա+վարոիք

աներձագ=աներ+ձագ

անթարգմանելի=ան+թարգման+ելի

անկարգ=ան+կարգ
 անհարկի=ան+հարկ+ի
 անհոգ=ան+հոգ
 անհոգի=ան+հոգի
 անդորր=ան+ոռոր
 անօգութ ան+օգութ
 անօրգանական=ան+օրգան+ական
 առածգական=առ+ա+ձգ(ձիգ)+ական
 առինքնել=առ+ինքն+ել
 ավագանի=ավագ+անի
 արգահամարթ=հարթ+ա+համարթ
 արևայրութ=այրու+այր(այրել)+ուր
 արևելք=արև+ել+ք
 աքցան-պարզ բառ
 բազմահոգ=բազմ(բազում)+ա+հոգ
 բարգավաճել=բարգավաճել+ել
 բարեկարգ=բար(բարի)+ա+կարգ
 իա>ե
 բարենցի=բար(բարի)+ա+ենցի
 իա>ե
 բարփոքել=բարփոք (բարիր բառի
 գորաբարյան գործիական եղլոր-
 վածելը)+ել
 բացականչություն=բաց+ա+կանչ+
 ություն
 բերանքսիվայր=բերանքս(բ-ն ածա-
 կան է)+ի+վայր
 բերքահավաք=բեր+ք+ա+հավաք
 գառնուկ=ցառն+ուկ
 գվլութուր=ցվ(ցին)+վլուր (բազմա-
 պարկական ածանց)+ուր
 գինարբուկ(բար.)=ցին(ցինի)+
 արբ+ուկ
 գինարբութ=ցին(ցինի)+արբ+ուր
 գիրգ(գիրուկ). լիրու-պարզ բառ
 գլխահակ=ցլին(ցլուխ)+ա+իակ
 զնացուցակ=ցն(ցին)+ա+ցուց(ցուց)+
 ուկ

գոգավորություն=ցոգ+ավոր+ություն
 գոգնոց=ցոգն Իոց
 դասալիք=դաս+ա+լիք(լիք լրել)
 դասակարգ=դաս+ա+կարգ
 դեգերել=դեգեր+ել
 դիբբ=դիբ+բ
 դիբըռոշում=դիբ+ը+որոշ+ում
 դողերոցը=դոց+էութիվել, այրիվել+
 ում+ք
 դրասանգ(ծաղկաշղթա)-պարզ բառ
 դրույթ=դր(դիբ)+ույթ
 եզերը=եզեր+ը
 եղերերգ=եղեր+երգ
 երախայրիք(առաջին պիրույ)
 - պարզ բառ
 երաշխիք=երաշխ(զրավական,
 առհավատշյան+իք
 երգարան=երգ+առան
 երկարածիգ=երկար+ա+ծից
 երկնաքեր=երկն(երկին(ը))+ա+քեր
 երկնել=երկն+ել
 երկրպագել=երկը(երկիր)+պագ+ել
 զորահավաք=զոր+ա+հավաք
 զորք=զոր+ք
 զուգահեռ=զուգ(զույց)+ա+հեռ
 զուգարան=զուգ(զույց՝ հարդարվել
 նշանակությամբ)+արան
 զուգորդել=զուգ(զույց)+ողոր+ել
 ընդերք=ընդեր(դակը, ներսր+ք
 բազաֆառանգ=բազ+ա+ժառանց
 բագակիր=բազ+ա+կիր
 բագավոր=բազ+ավոր
 բագուիի=բազ+ուիի
 բաղիք=բաղ(խիք)+իք
 բաղկել=բաղ(խիք)+կ(ածական+ել
 բանգարան=բանց(բանկ-ից)+արան
 բանկագին=բանկ+ա+գին

թանձրութ=թանձր+ուր
թարգմանություն=թարգման+ություն
թափթփուկ=թափի+թփի (թափի)+ուկ
թաքութ=թաք+ուստ
թմբուկ=թմբ/թումբՀուկ
**ժամիք=ժամի+ք(ժամի) ձևը անգոր-
ծածական է, միայն՝ եռաժամի)**
իգական=իգական+ական
իգամոլ=իգական+մոլ
լկվի-պարզ բառ
լորդութ=լորդ(լորդի շարժում+ուր
խորաքնին=լորդ+ա+քնին
**ծեծկութօթ=ծեծ+կուր (բազմապար-
կական ածանց+ուր**
ծեքծերութ=ծեք(ծուռ)+ծեք(ծուռ)+ուն
կառը=կառ+ը
կարվածագ=կարվու+ա+ձագ (ու>վ)
կարագ-պարզ բառ
**կարգադրություն=կարգ+ա+
դր(դիր)+ույշուն**
կարգական=կարգ+ա+պահ
**կարգավիճակ=կարգ+ա+վիճ(վեճ)+
ակ**
կարգուկանոն=կարգ+ու+կանոն
կիրր=կիրր+ը
կմախր=կմախր(սկոր)Հը
կրունկ-պարզ բառ
հագնել=հագ+ն+ել
հագուկապ=հագ+ու+կապ
համակարգ=համ+ա+կարգ
**համբակ(թերուտ, դիմար)-
պարզ բառ**
հանրօգութ=հանր+օգուր
**հասարակարգ=հասարակ+ա+կարգ
(Երկրորդ կա-ի սղումով)**
**հասպիք=հասպ(ամուր, հասպա-
դում)+իք**
հավաքույթ=հավաք+ույթ

հեգ-պարզ բառ
հեգածկուն=հեգ+ա+ծկ(ծուկ)Հուն
հեղգ(ծույլ)-պարզ բառ
հեռածիգ=հեռ+ա+ծիգ
հերյուրանք=հեռյուր+անք
հմայք=իմայ+ք
հոգաբարձու=հոգ+ա+բարձ+ու
հոգափար=հոգ+ա+փար
հոգեբան=հոգ(հոգի+ս+ըան (իս>ե)
**հոգեհանգիստ=հոգ(հոգի+ա+հանգ+
իսլ(իս>ե)**
**հոգեհարազար=հոգ(հոգի+ա+
հարազար(իս>ե)**
հոգեհնաւ=հոգ(հոգի+ա+հնա(իս>ե)
**հոգեբարդի=հոգ(հոգի+ա+բարդ
իս>ե)**
**հոգեպարար=հոգ(հոգի+ա+պարար
իս>ե)**
**հոգեվարք=հոգ(հոգի+ա+վար+ք
իս>ե)**
**հոգեվիճակ=հոգ(հոգի+ա+վիճ(վեճ)+
ակ(իս>ե)**
հոգնակի=հոգն(շար, բազում)+ակի
հոգնադագ=հոգն+ա+տագ
հոգնել=հոգն+ել
հոգոյ=հոգ+ոյ
հոնք=հոնք+ք
**հովզերգություն=հովզ(հովզիվ)+
երգ+ություն**
**իրածգարան=իր(իրուր)+ա+ձգ(ձիգ)+
արան**
իրածիգ=իր(իրուր)+ա+ծիգ
իրծիգ=իր(իրուր)+ծիգ
ծագար-պարզ բառ
ծագուկ=ծագ+ուկ
ծայնակցել=ծայն(ծայն)+ա+կցից+ել
ծգան=ծգ(ծիգ)+ան
ծգում=ծգ(ծիգ)+իւ(ածական)+ում

Ճիրք=Ճիր(շնորհ)Հք
ճարճել=ճայք+ճք(ճարճ)Հել
ճգնաւամ=ճգն(ժիգն)Հա+ժամ
ճգնակյաց=ճգն(ժիգն)Հա+կյաց
ճգնավոր=ճգն(ժիգն)Հավոր
ճիգնաշնք=ճիգն+ուշանք+ք
ճկուն=ճկ(ժուկ)Հուն
ճպրավոր=ճպր(ժիպր)Հք+ավոր
ճրագալույց=ճրագ+ա+լուս
ճրագակալ=ճրագ+ա+կալ
ճրագարան=ճրագ+արան
ճրագու=ճրագ+ու
մածուկ=մած+ուկ
մակույկ- պարզ բառ
մանրուր=մանր+ուր
մարգարեւթյուն=մարգարեն+ություն
մարգարտիստ=մարգարտ-
 (մարգարիդ)Հա+եռու
 (ՆՀԲ՝ իրու՝ կրու)
մարգարտաշող=մարգարտ
 (մարգարիդ)Հա+շող
մարգարտափայլ=մարգարտ
 (մարգարիդ)Հա+վայլ
մարրագիր=մարը(մարուր)Հա+գիր
մարրակենցաղ=մարը(մարուր)+
 ա+լեմս(կյանք-ից)+աղ
մարրասեր=մարը(մարուր)Հա+սեր
մեղկ=մեղ(փափուկ,թուլամորթ)Հ-
 կ(կ՝ աճական)-պարզ բառ
մեղր=մեղ(հանցանք)Հք
մեփարսյա=մեփարս+յա
միջամած=միջ(մեջ)Հա+մած
միջապատ=միջ(մեջ)Հա+պատ
մոգական=մոգ+ական
մոփահոգություն=մոփ(միջ)Հա+իոգ+
 ություն
մրգահյութ=մրգ(միջ)Հա+իյութ
մրգաման=մրգ(միջ)Հա+սման

մրգաշամբ=մրգ(միջ)Հա+շամբ
մրգափուլ=մրգ(միջ)Հա+փուլ
նավակաթիթ(բայսման հանդես,
 բնակարանամուր)–պարզ բառ
նեփաձիգ=նեփ+ա+ձիգ
շագանակագույն=շագանակ+ա+գույն
շարբային=շար+ք+ային
շոգեխաշել=շոգ(շոգի)Հա+խաշ+ել
 (իաշ+ե)
շոգեկաթսա=շոգ(շոգի)Հա+կաթսա
 (իաշ+ե)
շոգենավ=շոգ(շոգի)Հա+նավ(իաշ+ե)
շոգեքարչ=շոգ(շոգի)Հա+քարչ (իաշ+ե)
շրեթք=շր(շոր)Հեռք
ոգեկից=ոգ(ոգի)Հա+լից(իաշ+ե)
ոգեկոչել=ոգ(ոգի)Հա+լոչ+ել(իաշ+ե)
ոգեկեն=ոգ(ոգի)Հենեն
ոգեշունչ=ոգ(ոգի)Հա+շունչ(իաշ+ե)
ոգևորություն=ոգ(ոգի)Հավորու+
 ություն(իաշ+ե, եկ+ե)
ողբերգակ=ողբ+երգ+ակ
 շնուշկ-պարզ բառ
չօգնել=չ+օգն+ել
չոքել=չոք+ել
պապակ(սասպիկ ծարավ)–
 պարզ բառ
պատարագ(ընծա առ Ասրիված)–
 պարզ բառ
պատշամբ-պարզ բառ
պարբռույգ-պարզ բառ
պարզելափրել=պարզել+ա+լոր(լորուր)Հել
պարսիմափ-պարզ բառ
պեփքարան=պեփ+ք+արան
պնակալեզ=պնակ+ա+լեզ
սարքավորամ=սար+ք+ավոր+ում
սգազգենս=սգ(սուզ)Հա+զգենս
սգավոր=սգ(սուզ)Հավոր

սերկեմիլ-պարզ բառ
 սյուր-պարզ բառ
սպուտարք=սորուց(սպուտ) + աղը
սրնաւանդար=սրն(սրում) + ոդք + ք+ա + վալ
սրգիստանուր=սրդ(սիրդ) + խառն + ուր
սրբմաշուկ=սրբ(սիրբ) + մաշ + ուկ
սուփմեռուկ=սուփ + մեռ + ուկ
 վարագույր-պարզ բառ
 վարակ-պարզ բառ
վարակազերծել=վարակ + ա + զ + երծ
 (գերծել՝ հանել բարիկ, դրս զցկ + ել
վարակիչ=վարակ + իչ
 վարգ(վազք)-պարզ բառ
վարկարենել=վարկ + ա + րեն + ել
վարկանիշ=վարկ + ա + նիշ
վարքագիծ=վար + ք + ա + գիծ
վարքուրաք=վար + ք + ուր + քար + ք

վերանսրոգել=վեր + ա + նսրոց + ել
վերք=վեր + ք
վնկարան=տնկ(վունկ) + արան
վրբմաշուր=սրբմ(վրբում) + ա + շուր
վքնանք=վք + քն(քուն) + ա + քան
վքնաջան=վք + քն(քուն) + ա + ջան
յայգերգ=յ + այց + երգ
ուղղաձիգ=ուղղ(ուղղից) + ա + ձիգ
փողը=փող + ը
փոքրոգի=փոքր + ոգի
փոփոռք=փս(փուս) + փս(փուս) + ուր
քաշկուրոք=քաշ + կոր(քաշմա-
պատկական ածանց) + ուր
քաշքանկ=քաշ + ք2(քաշ) + ուկ
քսուր=քս(քս) + ուր
օրակարգ=օր + ա + կարգ
օրիներգ=օրին + երգ

Դ-Տ-Թ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԿԵՎԵՐԻ ՓԻԽԱՐԵՆ ԳՐԵԼ Դ. ՄԻ ԿԱՅ Բ.

ա. աղո..., աղո...ք, անօ..., անօ..., ար...ուկ, հար...ուկ, բր...ել (իրել), բր^Դ...ել, խր...ենլ, խր...ին, խր...վիլակ, խայ...ել, խայ...ալ, խոր...ուբոր..., խոր...ություն, խոր...կարան, խոր...ենի, եր...վել, եր...ենկություն, կարմրախայ..., խայ..., խայ...արդեկ, որ... (ճիճու), որ... (խաղողի վազք), եր...իկ, եր...ուդի, զվար..., զար..., Զվար...նոց, զիր... (կիրուկ), բիր..., զր...ճակել, ան...այտալ, ան...ան, ան...ամալույժ, բաղ...ա...ել, Բաղդա..., որ...ի, որ...ապունկ, որ...ան կարմիր, կորնթար..., ակնթար..., ար...ուն, ար...ուզար..., Հար...ազողի ճանապարհ, հար...ավայր, փ...ել (մաշվել), փ...ել (ծաղկել), լոռ..., օ...անցր, օ...եան, իրան..., հօ...ս յնդել, այ... (յուսպական դերանուն), այ... (թուշ), այ...տեղ, այ...ուցվել, զ...ալ (խղճալ), զ...ալ, զ...ակ, վ...արանդի, վ...ար, հար...արել, հար...աքանդակ, պայ...ար, վա...թար, կր...սեր, վառո..., անօ...եան, անձրեւոր..., ո...ել, առաջնոր..., վի...խարի, ար...արև, եե..., Գեղար..., թար...ից, Դերե..., թեպե..., փու...կով, եր...մնազանց, լուր..., թր...ուր, ան...ամակցել, ժան...ադեմ, որոգայ..., ցայ...աղբյուր, թա...երգություն.

բ. անհերեն...ություն, անհող...ող..., ար...առոց, զար...անախշ, զար...ուղի,

զար...ուցիչ, թվու..., թպր...ալ, պայ...յուն, պայ...ել, պոր...աբույծ, ար...եանոնք, ար...մնի, անու...ի, բացօ...յա, զադ...նի, պոռ...կալ զադ..., հոր...ուկ, հոր...ահոս, այ...ժամ, հայ...այ...ել, սպր...ել, սփր...նել, սաղար..., սաղավար..., ար...ասուր, ար...իական, ըն...արմանալ, ըն...անալ, թուղ..., թախ..., մա...եմա...իկա, թա...երական, ուկնաթա..., մանրակրկի..., կնճի..., խրճի..., ածուր..., զայ...ել, բան...արկել, արքայոր...ի, վա...սուն, փի...ախտ, գմբեթար..., ար...նանալ, մար...ախույս, պա...՛նե, շփու...վել, ըն...ամենք, լաջվար..., զադ...ական, զադ...նախահ, ակու..., Դավի..., խեղ...ուկ, դա...արել, պար...ե, ար...յունարերություն, ան...ամավճար, բր...ուճ, վի..., վաղոր...յան, կար..., շր...ունք, Վար...ան, բար...ի, թաղան..., առհավա...շյա, նյար...այնանալ, հեր...ապահ, հանդար...որեն, երիփասար..., խա...արել, թակար..., բր...մնջուն, բր...նաջան, խուր..., թեր...ել, ճարման..., ճանապարհոր..., որսոր..., կոկոր...իլոս, վար...աստրան, զար...ասենյակ.

գ վաղոր...այն, անջր...ի, ճ...քավոր, ապա...արց, ան...րադանալ, խախու..., ըն...երակա, ըն...հանուր, Վար...իթենի, ար...արացի, րող...իկ, երրոր..., օրիոր..., յա...կ, ար...են, շքեր..., շ...կել, դր...ապարձառ, հաշվեհար...ար, զար...ունք, լախ..., հաղոր...ում, բար...ություն, փար...ամ, անձեռակեր..., բեր...արսուար, լար..., զադ...ճածածուկ, ականակի..., հավկի..., լողոր..., չորրոր..., այգեկու..., անու..., աշխե..., ար...յոր, բր...եղեն, մ...նողոր..., վար...արույր, մար...կային, Նվար..., հուռ...ի, ծկնկի..., կեն...անի, ծկույ..., առվույ..., խար...իշահեր, Սե...իակ, առըն...եր, միլիար...ավոր, կար...ալ, մի...ք, շոր...ել, շողորոր..., ան...ամակցել, որ...ել, բր...ուք, օ...ոյ, ան...ամահավել, սրբ...աց, վր...ովել, գրե...ե, արձակուր..., թղ...ակից, բնոր...ուիի, խորանար..., նոր...ել, օ...ապարիկ, ճնու...ել, վար...աբունկ, մեր...ըն...մեր..., վար...ագույն, նոր...ի, խորհուր..., շան...արգել, ջար...ուխուր..., որոզայ..., այ...օրինակ, այ...ամորուա, ճառազայ...ային, խեղ...ամահ, խեղան...ամ, Ավար..., կան...եղ, Վար...ևան, ժան..., ժայ...քել, անհագուր..., խու...ժան...արխու.

դ խոր...կանոց, եր...վյալ, չվեր..., զադ...ուկ, զադ...ուն (Ըորածինների զանգի չոսկրացած փափուկ մասը), այ...ոսկը, այ...փեղ, անվ...ար, ար...յունահամել, հեր...ազոնել, խաղաթուտ..., խառնաշփո..., հաղոր...ակից, անդա...ար, միջնոր..., մշտար...ուն, աղամոր...ի, սե...են...ել, ան...ամազրվել, ա...րուշան, վար...ապետ, բազման...ամ, բեր...ակալ, զադ...օջախ, զադ...նիք, խեն...անալ, կոկոր..., կա...սա, լափմենվար..., սիրա...արփ, երիգոր..., արդահեր..., քաջոր...ի, դրվագազար..., շվայ..., պարապուր..., ժան...ախտ, խավար..., կիսափու..., ծաղկազար..., արփազադ..., սարահար..., անզայ..., հրացայ..., կար...ավառ, ժան...ափեսիլ, վարսահար...ար, կա...ողիկոս, հեծանվոր..., ծոր...ափեր, հնո...ի, միջնաբեր..., զար...ասեղան, հեր...ական, ներգաղ..., միջնոր...ազիք, ար...նամիք, էրբորոր...ի, ան...ամափոմս, զադ...նախորհուր..., հար...ություն, ճամփոր...՝ ա...արագ, երկան...ամ, հաջոր...ել, Վար...անուշ, վարսան..., զար...ափու ի, ժողովոր..., ժան...ադեմ,

անդամավճար, զինադադար, զունազար..., դիմահարքչար, վարոր..., Սե...
նշ...ար, նշ...արենի, ուղերձ, եր...ում, եր...ուղային, անհաղոր..., հուն...եղեն,
շփեր..., պա...զարակ:

Թառեր, որոնց մեջ որ հնչյունը պարզորոշ չի լսվում.

Ասրծու, զաղբնի, զաղբնիք, զաղբնապահ, անզաղբնապահ, կրցար,
կրցահարել, մարչելի, պարձառ, պարձառաբանություն, անպարձառ,
պարձեն, պարձեններ, պարձենահանում, պաշտպանվել, պաշտպանութ-
յուն, անպաշտպան, պարշաճ, անպարշաճ, միրցնել:

Միջողել բառում որ հնչյունը չի լսվում և չի գրվում:

Լրացնել բայ թռղնված դառերը՝ դ, որ կամ թ.

Խեղ...ուկ վոր... էր: Լաշվար... երկնքում ամպի ծվեն չկար:

Ավորոնեքենան մի ակնքար...ում շրջանցեց կորնթար... բրակը և դուրս
եկավ հար...ավայր: Դիմացը ծփաց ակնանակի... լճակը, դարածվեց խոր...ե-
նու և խայ...արդեւ ծաղիկների բուրմունքը: Խոր...ուրդոր... ճանապարհը վեր-
ջացավ, և հեռվում երևացին լիների եր...իկները. խաղողի փար...ամ որ...ա-
վորները, հուռ...ի պարփեղները և եկեղեցու զմբեթար... դանիքը: Ճանա-
պարհոր... մար...կանց դրամադրությունը գիր... վտխվեց: Խոր... մվիքերը, որ
պաշարել էին Վար...անին, հօ...ս ցնդեցին՝ վտխարինվելով զվար... դրա-
մադրությամբ:

Վարոր...ը մերենան արգելակեց մոփակա խոր...կարանի մոփ:

— Այսդեղ հիանալի կարմրախայ... և ձկնելի... են մակուցում,— ասաց
նա:

— Զիմնի՞ ուզում ես կյուրասիրել.— խայ...եց Վար...անք

Վարոր...ը ինչ...որ բան քր...մնջաց և թաշկինակով սրբնով քր...նած ճա-
կավը՝ ավորոնեքենան քշեց դեպի ճանապարհի եր...նեկելի հարվածը:

Կանզնեցին խորանար...ածն մի փան մոփ: Բակում աճել էին ասես
որ...ան կարմրով ներկված ծաղիկներ, սաղար...ախիտ ծառեր, որոնց դակ
արածում էր մի հոր...ուկ: Քր...ովի զամփարը ներկվեց դեպի եկվորները: Հա-
շոցի վրա դրնից դրւու եկավ մի մար...՝ բիր... արփարինով, պար...եահա-
սակ, թեափակին՝ ան...ացուալ:

Մոփենալով Վար...անին՝ անդամալույծը վր...ովված ասաց.

— Որ...ի, երրոր... օրն է՝ սպասում եմ ձեզ: Ուշանալու... մասին ՚լուր ու-
ղարկեիր:

Գամփոխից խուսափելու համար զարդուի ճանապարհով մբան փուն:

Հեղինակային

Բառակազմական պարկեր

ադամորդի=սղամ+որդի

ակսնակիվ=ակաց(ակէ) բառի գրաբայան սեռական հոլովածներ+ա+լիոր

ակնքարթ=ակն+թարթ

ակուր (օջախ)-պարզ բառ

աղոթք=աղոյք+ք

աղոփ-պարզ բառ (ծագում է աղ արյակից և նշանակում է ոչ պարզ, աղագույն)

աճուրդ=աճ+ուրդ

այգեկութ=այց(այցի)+ա+կութ (իս+ե)

այդժամ=այդ+ժամ

այդպեղ=այդ+տեղ

այդորինակ=այդ+օրին(օրեն)+ակ

այդամնորուս=այդ+ա+մորուս

այդուկր=այդ+ոսկր(ոսկոր)

այդուցվել=այտ+ոս+վ+ել

անդամագրվել=անդամ+ա+գր(գիր)+վ+ել

անդամալույծ=անդամ+ա+լուծ

անդամակցել=անդամ+ա+կոչից+ել

անդամահաստել=անդամ+ա+հաստ+ել

անդամավճար=անդամ+ա+վճար

անդամադունս=անդամ+ա+դունս

անդրադառնալ=անդրո+ա+դառնալ

անդրայուապ=անդր(անուր)+ա+յուպ

անձեռակերպ=ան+ձեռ+ա+կերպ

անձընօրդ=անձըն+որդ

անօթ-պարզ բառ

անօթի (նորի բառից, որ նշանա-

կում է բաղյած)-պարզ բառ

անջրիփ=ան+ջր(ջուր)+իփ(կողմ)

անօտ=ան+օդ

անօթևան=ան+օթ+նան

ավարայուն=ավ+արդ+յուն

առաջնորդ=առ+աջ+իշ+որդ

առիավագյա=առ+իավագյ+յա

առվույթ-պարզ բառ

արբուշան-պարզ բառ

արդարայի=արդ+արդ+այի

(ար ածանցը հանդիպում է

մեծ-ար-ել, զարդ-ար-ել.

հարդ-ար-ել, հրած-ար-վ-ել և

այլ բառերում)

արդարե (արդար բառի գործիական

հոլովի հնագույն ձևերից Ե=

արդ+ար+և (և՝ գործիական

հոլովի հնագույն վերջավորություն)

արդիական=արդ+ի+ական

արդյունաբերերություն=արդ+յում+ա+

բեր+ություն

արդուգարդ=արդ+ու+գ+արդ

արդուկ=արդ+ուկ

արթմնի (արքուն բառի գրաբարյան

ներգոյական հոլովածներ)- պարզ բառ

արթնամիփ=այթշի(արքուն)+ա+միփ

արթնանատ=այթշ(արքուն)+ան+ալ

արծակուրդ=արծակ+ուրդ

արտիտագութ=արդի+ա+գաութ

արտահերթ=արդ+ա+հերթ

արտառուց=արդր+առ+ուց

արտասառ=պարզ բառ

արթայորդի=արթա(յ)րդորդի

բանդարկել=բանդ+արկ+ել

բարդություն=բարդ+ություն

բերդակալ=բերդ+ա+կալ

բերդաքալաք=բերդ+ա+քալաք

բնորդուիիփ=բն(բում)հորդ+ուիփի

բրդեղեն=բրդ(բուրդ)+եղեն

բրդութ=բրդ(բուրդ)+ութ

խորթկարան=խորտկ/խորդիկ+արան
խրձիք-պարզ բառ
խրդենել=խորդիրդ՝ վախս+ն+ել
խրդվիրսկ=վարզ բառ, որ կազմվել է
 խրիդ (խրդնած, վախսեցած)
 արմատից
ծաղկազարդ=ծաղկ/ծաղիկ+ա+գ+արդ
կարողիկոս-պարզ բառ
կարսա-պարզ բառ
կանքեղ-պարզ բառ
կարմրախաւայիք=կարմր/կարմիր+ա+
 նայութ
կիսափութ=կիս/կես+ա+փութ
կնճիք-պարզ բառ
կոկորդիկոս-պարզ բառ
կօրնքարդ=կօր+նք/ենք-ից կամ
 ընդ-ից)+արդ
կրթվել=կրթ/կրթրդ+վ+ել
կրտսեր-պարզ բառ
հաղորդակից=հաղ(կից, հար)+որդ+
 ա+կից
հաղորդավար=հաղ(կից, հար)+որդ+
 ա+վար
հաղորդում=հաղ(կից, հար)+որդ+ոմ
համաշամ(համեն. անուշ)-պարզ բառ
հանդարդութեն=հանդարդ+որեն
հաշմանդամ=հաշմ+անդամ
հաշվեներդար=հաշվ/(հաշվիկ)+ե+ի+
 արդ+ար
հավկիք=հավ+կիք
հարդարել=հ+արդ+ար+ել
հարթավայր=հարթ+ա+վայր
հարթաքանդակ=հարթ+ա+քանդակ
հարթություն=հարթ+ություն
հարթուկ (խսկյ.)=հարթ+ովկ
հեծանվորդ=հեծ+անվ(անիվ)+որդ
հերթապահ=հերթ+ա+պահ
հորդահոս=հորդ+ա+հոս

հորթուկ=հորթ+ովկ
հուորթ=հուորթ(հուոռորթ)+ի
ծկնկիք=ծկն(ծուկն)+կիք
ճամփորդ=ճամփ+որդ
ճանապարհորդ=ճանապարհ+որդ
ճառագայթային=ճառագ+այթ+ային
ճարմանդ-պարզ բառ
ճկույթ-պարզ բառ
ճորդ-պարզ բառ
ճփթավար=ճդ(ճիդ)+ք+ավոր
մանրակրիեփ=մանր+ա+կրիեփ
 կրկիւր, փնդրդպուր, որոնում
մարդախույս=մարդ+ա+խուս
մարդկային=մարդ+՛իկ+ային
մերթենդմերթ=մերթ+ենդ+մերթ
մթնոլորդ=մթն(մութմ) +ոլորդ
միլիարդավար=միլիարդ+ավոր
միջնորդ=միջ(մեջ)+իջեց+որդ
միջնորդագիր=միջ(մեջ)+իջեց+որդ+
 ա+գիր
միջնաբերդ=միջ(մեջ)+իջեց+ա+բերդ
մշտաբթուն=մշտ(միշտ)+աբթուն
միտք=միտք+ք
մորթ-պարզ բառ
մորթի=մորթ+ի
մորթել=մորթ+ել(մորթ-ից. որ նշանակում է խողիսողել, փողորդել,
 կաշին համել)
ներգաղթ=ներ+զաղթ
նյարդայնանալ=նյարդ+այն(ային)
 +այն+ալ
շանք-պարզ բառ
շանքարգել=շանք+արգել
շողորդորթ-պարզ բառ
շորթել=շորթ+ել
շվայրիք-պարզ բառ
շփկել=շփկ(շիփակ)+ել

շրթունք=շրթ(շուրթ)+ունք
շքերթ=շք(շորթ)+եռթ
որդի-պարզ բառ
որթափունկ=որթ+ա+ցումն
որտորդ=որս+որդ
չորտորդ=չոր+որորդ
չվերթ=չու+եռթ(ե-ի ազդեցությամբ
 ու-ն դարձել է փ
պայթյուն=պայթ+յուն
պայտար=պայտ+ար
պատարագ(լմծա առ Ասրված)-
 պարզ բառ
պարափուրդ=պարապ+ուրդ
պորտաբուժ=պորտ+ա+բուժ
ջափագովել=ջափացովլ+ել
ջարդուխորդ=ջարդ+ու+խորդ
 (խորդ՝ ջարդ արմագի հնչյունափոխած ձևը)
սաղավարդ-պարզ բառ
սաղարթ(փերն)-պարզ բառ
սարահարթ=սար+ա+հարթ
սերևեթել (կովորափել)=սեթ+և+սեթ+ել
սենոփի=սմ(սիմ)+ուրի
սնութիապաշտ=սմ(սիմ)+ուրի+ա+պաշտ
սպրդել=սպրդ+ել
սրբնեաց=սր(սուր)հ+ոնք+աց
սփրթնել=սփրթ(սպարդի-ից)+ն+ել
վաթսուն=վաթ+սուն

վաղորդայն=վաղ+օրդ+այն
վաղորդյան=վաղ+օրդ+յան
վասոդ-պարզ բառ
վափթար(իրանական փոխառություն է, որ նշանակում է վարդագույն խոսակցական լեզվում հաճախ գործածվում է բեթթար ձևով)- պարզ բառ
վարդաբույր=վարդ+ա+բույր
վարդապետ-պարզ բառ
վարդասփան=վարդ+ա+սփան
Վարդավառ=վարդ+ա+վառ
վարդատունկ=վարդ+ա+տունկ
վարորդ=վար+օրդ
վարսահարդար=վարս+ա+հ+արդ+պ
վեար-պարզ բառ
վիթ-պարզ բառ
վիթխարի-պարզ բառ
վիգարանդի=վիտր+անդ+ի
վիթել=վիթթ(վիթիր)+ել
վիխսանորդ=վիխս+ան+որդ
վիքախտ=վիտ(վիուր հախտ)
վիութեութ=վիութ(վիույթ+եութ)
քրինաջան=քրուն(քիրզմ)հ+ա+ջան
օդանցք=օդ+անց+ք
օդապարիկ=օդ+ա+պար+իկ
օթոց=օթ+ոց
օթևան=օթ+ևան
օրիորդ-պարզ բառ

Զ-Ծ-Ց

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեդերի փոխարեն գրել ձ, ժ կամ ց.

ա. վար...ել, վիդ...կալ, որ...կալ, հն...ել, հուն...ել, կեր...նել, կոր...նել, կառու...ել, հար...նել, վեր...նել, կ...կել, խ...կել, կո...կել, փախ...նել, կ...մցել, կ...մծել, թր...ել, բար...ել, թախ...ել, թախան...ել, մր...ել, կր...ել, քադ...ել,

պղ...ել, թափան...ել, դար...նել, եղ...ել, կեղ...ել, պր...նել, թռ...նել, ցն...ել, ցն...ալ, ծա...կել, մու...ել, հե...կլիպալ, կայ...կլիպալ, առկայ...ել, ընթեր...ել, կոն...ել, վեր...անել, ոմբակո...ել, փի...ուկ, վաղան...ուկ, փր...ակ, վար...ակ, ար...ակ, քաղաքաս...., հասարակա...., կարարա...ու, հարսնա...ու, հեռա...իզ, վաղան...իկ, լու...կի, լ...կան, վար...կան, ծվա...ել, ծվա...ե, խոր..., պախոր..., կ...վահամ, կ...կլուր, խորհուն..., կաթնահուն..., ճրագալույ..., անդամալույ..., կառամակույ..., միտա...մունք, մաս...ածին, խավարամա..., հանկար..., հան-իփակա..., միգամա..., տղան...., աղ...ան, նվազա...ություն, ոյրասա...ություն, ուր..., կուր...ը, ան...ողիկ, ան...անկալի, ցն...ուղ, ցն...ովի, ծեռնա...ու, շո-րա...ու, ար...ունք, բար...ունք.

բ. որ...արար, ան...կուրյուն, հար...ակում, առան...ը, առա...զական, ար...անազործ, մանկաբար...ունի, օ...աձն, արտադ...ազործ, բա...ար...ակ, ա-նե...ը, ար...ազանք, զլուխսկոն...ի, բար...իթուլի, լվա...ը, ա...խաթթու, ար...ա-կագիր, լողադար..., զեղ..., փոր...անք, քաղ...քահնչյուն, լյու...ազուն, հե-րար...ակ, սրբողա...., հինավոր..., հիա...ը, ասացվա...ը, կայ...քար, լացուկո..., զծու... թախ...ամբունջ, դեղ...ենի, փայ...աղ, մր...ասպարեզ, հայա...ը, զեղ...արար, հեղ...ուցիչ, բար...քախոս, ուկեզօ...ել, դեղ...անիկ, ալեկո...ութ-յուն, սպիրակո..., խե...զերին, բարյա...ական, դար...յալ, արվար...ան, բուռն...ը, բո...կլիպալ, օ...ազալալ, սպո...անի, ա...խահանք, անմր...եի, վր...նահարված, ձյունածա...կ, ոգելի..., սերու...ը, վերամբար..., փոր...անոթ, վեհապան..., օ...աբարո, արևահայա...., ընթա...ը, կեցվա...ը, խավի..., խ...ա-նահան, վար...ահարույց, խավար...իլ, կր...ուսկր, ար...ակուրդ, լի...ը, օ...իք, փո...խ, շին...ու, մր...անակ, հոգա...ություն, անեղ..., դար...վա...ը, արևա-դար... ային, հասփո...աշխնական, փար...ություն, ջրահեղ..., այլու...վել.

գ. սիգապան..., բար...բուղեշ, ակնա...անք, հե...կլիպոց, երկնաբեր..., ան-ձեռո...իկ, ապաթար..., վար...ակալ, մածու...իկ, ար...նապակի, աք...ան, դեր...ակ, խե...եղործ, հայե...ողորդյուն, անքի... ամբար...իչ, մոլու...ը, ա-ռեղ...ված, նայվա...ը, ըն...եռել, դրդերո...ը, ծա...կանուն, թախս...աժպիկ, դրմբո.... օ...աձուկ, թխվա...ը, ընչաքաղ.... ծա...կոց, ըն...ուղիր, քդան...ը, հա-սարակա...ային, մազապուր..., զլուխսգործո..., հո... թյուրիմա...ություն, հան-իեր...ապահ, հանդեր...յալ, ընթեր...արան, ծո...քակ, պա...ը, բար...քահնիսի, լացակունա...., նա...ուկ, լուկլա..., արդառո..., ...ազար, դեղ...ան, թա-փան...իկ, դեղնու...., հերիաթասա...., կա...ութամն, օ...ապդույթ, թախ...ա-խառն, հոր...անուր, լայնար...ակ, ծովախն...ի, ծա...կագիր, բար...քահասակ, կեղ...ամ, ա...խաեր, մդ...ապանջ, հեռար...ակել, հնո..., մր...ավար, սան-ձար...ակ, հողմակո..., փոր...առու, օ...անման, հանդեր...անք, հանգու...յալ, բար...բադիր, հողմակո..., կազմվա...ը, լուսար...ակ, թախ...ադեմ, մր...ակից, օրավար..., բազմափոր.... բաղ...ը, բաղ...բա...որ, կ...որդ, դեր...ան, գարեհա...., մթամա....:

Լրացնել բայ թողնված գրառերը՝ ձ, ծ կամ ց.

Ամառային ար...ակուրսների ան...կալի օրերին էր: Հայրիկները զնում էին խոփին...ի խակ մենք՝ երեխաներս. այգաբացից մինչև ճրագալույ... խաղում էինք: Վեր...նում էինք մայրիկների թխա...ց կաթնահուն...ը, ձվա...եղ՝ հայի մեջ, և ժամերով կորչում: Խաղում էինք բար...րոտիշ դեղ...ենիների դրակ, լուս դեղ...անիկների դայլայլը. խոփերի մեջ զրուկոն...ի դրախի: Օ...ապարույք կա...աններով իշնում էինք զեփափի՝ ուր... հավաքելու: Սակայն մեր ամենասիրած դրեղը հանդիպակա... բերդի հինավոր... ավերակներն էին: Խ...կիում էինք բարերի արանքը. կ...կիում, պահ նրբում ու ձայն դրախի միմյանց: Փոր...իր զրուել: Ավերակները պա...ք էին դրախի մեր երևակայությանը. և ինչ նվա...ածին պարկերներ ասես չին անցնում մեր աշբերի առջևուկ: Պարկերացնում էինք սիզապաս... ոյու...ազուններին, որոնք. ծիու պախուր...ները բռնած. դրախում են որ...աքարե սալահափակին կամ մը...ում ոյութիւ դշխուկուն արժանանալու համար: Պարկերացնում էինք հերար...ակ զեղեցկուկուն. որ շին...ու հպարփությամբ բար...ը պարշզամբից նայում է շրեղ հանդեր...ներով կորիճներին: Կազմում էինք հակառակորդ բանակներ, հանկար...ակի հար...ակվում միմյանց վրա. «ոմքակո...ում» իրար. և ավերակներն ար...ազանքում էին մեր ցն...ազին ճայներին, ցն...փում, դրդյում:

Երեկոյան, երբ հեռվից կայ..կլորում էին զյուղի ճրագնները, հիշում էինք վերակար...ի մասին:

— Այ վրա, էլի ո՞ւր էիր.— սրբադա... հար: Բնա էր մայրս:
Կ...կպուր ինչ-որ բաներ էի ասում ու վազում լվացվելու:

Հեղինակային

Զ-Ծ-Յ Բառակազմական պատկեր

ալեկոծություն-ալ[ալի(р)]+ա+լոծ+
ություն /իար> ե)
ածխագործ=ածխ(ածուխ+ա+օռոծ
ածխաթթու=ածխ(ածուխ+ա+թթ
(թիր կամ թութ)+ու
ածխահանք=ածխ(ածուխ+ա+
հանք
ածխահոր=ածխ(ածուխ+ա+հոր
ակնածանք=ակն+ած+անք
աղցան(աղաթաթախ, սալաթ)=
աղ+սան
ամբարձիչ=(համ+բարձ+իչ

ամպամած=ամպ+ա+մած
այգույգել=այլ+լոյ+վել
անթիծ=ան+թիծ
անդամալոյծ=անդամ+ա+լոյծ
անեծք=անեծ(նզով, բանալրածք)+ք
անձավ-պարզ բառ
անձեռոցիկ=ան+ձեռ+ոց+իկ
անձկալի=անձկ(անձուկ)+ալի
անմրցելի=ան+մրց(մորց)+ելի
առածգական=առ+ա+ծգ(ծիգ)+ական
առանձին=առ+անձ+ին(անձին՝ անձ
գոյականի հոլովկած ձևն է)

առանց -առ+անց+ք
 առեղծլած=առ+եղծ+ված
 առկայժել=առ+կայժ+ել
 ասացվածր=աս+աս+վածր
 ատաղձագործ=արայծ+ա+ցործ
 արձագանք-պարզ բառ
 արձակ-պարզ բառ
 արձակագիր=արձակ+ա+ցիր
 արձակուրդ=արձակ+ուրդ
 արձանագործ=արձակ+ա+ցործ
 արդառոց=արդր+առ+ոց
 բազմափորձ=բազմ/բազմում+ա+լորձ
 բարձիթողի=բարձ+ի+թող+ի
 բարձրաբերձ=բարձր+ա+բերձ
 (բերձ՝ առանձին անգործածա-
 կան ձև, նշանակում է բարձր)
 բարձրադիր=բարձր+ա+դիր
 բարձրախոս=բարձր+ա+խոս
 բարձրահասակ=բարձր+ա+հաս+ակ
 բարձրանիստ=բարձր+ա+նիստ
 բարձրութեշ=բարձր+ութեշ(ութեշ՝
 ճյուղ, շիվ)
 բարձունք=բարձ+ունք
 բարյացակամ=բարյակ (բարիր
 բարի գրաբարյան սեռական
 հոլովաճեր՝ բարիաց. ա-ի ազ-
 դեցությամբ ի>j+ա+կամ
 բայցարձակ=բայց+արձակ
 գարենաց=զայր/գարի+ա+հաս/իս>և
 գեղձ-պարզ բառ
 գույսգործոց=գույս+գործ+ոց (ոց՝
 գրաբարյան գործ գոյականի
 հոգնակի թվի սեռական հոլովի
 վերջապորտվածը)
 գծուծ-պարզ բառ
 դարձյալ=դարձ+յալ
 դարձվածր=դարձ+վածր
 դեղձան=դեղձ+ան

դեղձանիկ=դեղձ+ան+իկ
 դեղձենի=դեղձ+ենի
 դեղնուց=դեղն (դեղին)+ուց
 դերձակ=դերձ/կարող+ակ
 դերձան=դերձկարելու միջոց, քեր+ան
 դիցանվեր=դից(ասդված)+ա+նվեր
 դյուցագն=դյուց(ասդված)+ազն
 (ազն՝ գոյնմ, սերունդ, ցեղ)
 դոդիրոսր=դոդ+երեւէ՝ այլեւ+ոց+ը
 դրմբոց=դրմբ(բնձ. Կոյ) +ոց
 եղծել=եղծ+ել
 երկնարերձ=երկն(երկին)+ա+ընոճ
 (բերձ՝ առանձին անգործածա-
 կան ձև, նշանակում է բարձր)
 վեղծարար=զ+եղծ+արար
 ընդարձակ=ընդ+արձակ
 ընթացր=ընթ+ասց+ք
 ընթերցարան=ընթերց+արան
 ընձեռել=ըն(դ)+ձեռ+ել
 թախանձել=թախանձ+ել
 թախիծ-պարզ բառ
 թախժադեմ=թախժ/թախիծ+ա+
 նեմ
 թախժաժպիթ=թախժ(թախիծ)+ա+
 ժպիթ
 թախժախոսն=թախժ/թախիծ+ա+
 խոսն
 թախժամբնունչ=թախժ(թախիծ)+
 մոնունչ (մրմունչ՝ բնձ. նոյն
 կերպ՝ յիրիսնչ, գրգունչ)
 թափանցիկ=թափ+սնց+իկ
 թիսվածր=թիս/թուխ+վածր
 թյուրիմացություն=թյուր+իմ/նմ
 հնելուպական արմարից, որը
 նշանակում է վերցմել+ասց+ուր-
 յուն
 թունել=թու/թիռ+վն+ել
 թրծել=թրծ/թուրծ+ել

Ժողովածու = ժողով + ածու
լայնարձակ = լայն + արձակ
լայսակումած = լայս + ա + կում / կում -ից՝
կմկմալ + ած
լացուկոծ = լայս + ու + կոծ
լիքր = լիք + ք
լծկան = լծ / լուծ + կան
լուկյաց = լուկուն + լյաց / զրաբարում՝
կեաց՝ ապրող
լուսարձակ = լուս / լույս + արձակ
լուցկի (զրաբարյան լոյց / լոյց) բա-
ռից, հավանաբար կ և ին ա-
ճականներ են) - պարզ բառ
խավարամսած = խավար + ա + մած
խավարծիլ (բար.) = խավար + ծիլ
խավիծ - պարզ բառ
խեցգետին = խեց / խեցի + գետին
խեցեգործ = խեց / խեցի + ա + գործ / իւա > ե /
խեցեղեն = խեց / խեցի + եղեն
խոփեռնձ = խոռ + հունձ
խցան = խց / իւից) + ան
խցանահան = խց / իւից) + ան + ա + իւան
խցկել = խց / իւից) + (ի)կ + վ + ել
ծածկագիր = ծածկ / (ծածուկ) + ա + գիր
ծածկանուն = ծածկ / (ծածուկ) + անուն
ծածկել = ծածկ / (ծածուկ) + ել
ծածկոց = ծածկ / (ծածուկ) + ոց
ծոծրակ - պարզ բառ
կազմվածք = կազմ + վածք
կաթնաեռնց = կաթն + ա + հումնց
կայծրաք = կայծ + չաք
կառամադրույց = կառ / ք + ա + մադր + ույց
կառուցել = կառ / կառ՝ շինել, կարգ-
նեցնել + ույց / ույց + ել
կատարածու = կատար + ածու
կեղծամ = կեղծ + ա + ծամ (ծա վանկի
սղումով)
կեղծել = կեղծ + ել

կերպնել = կեռ + ըն + ել
կեցվածք = կեց / կոյաց -ից) + վածք
կծկվել = կծկվ / կոծկի + վ + ել
կծմծել = կծմ / կոծմ + մծ / միծմ + ել (բարդ
բառ է կծ -ի կրկնությամբ և
կրկնված արմատի կ -ն մ դարձ-
նելով)
կոծկել = կոծկ / կոծկի + ել
կրծել = կրծ / կործ + ել
կրծուկր = կրծ / կործ + ուկր (ուկոր)
կցկուր = կց / կոյս + կուրուր
կցմնել = կց / կոյս + մց / միշ + ել (բարդ
բառ է կց -ի կրկնությամբ և
կրկնված արմատի կ -ն մ դարձ-
նելով)
կուրծք = կուրծ + ք
հայացք = հայ + աց + ք
հայեցողություն = հայ + եց + ող + ություն
հանգույցալ = հանց / համգ՝ մեռնել,
վերջանալ, մարել + ուց / ուլց + յալ
հանդերձանք = հանդերձ + անք
հանդերձապահարան = հանդերձ + ա +
պահ + արան
հանդերձարան = հանդերձ + արան
հանդերձայլ = հանդերձ / համդերձ՝
ապագա, զալիք, ապանի,
հանդերձալ կյանք՝ ապագա՝
զալիք կյանք + յալ
հանդիպակայ = հանդիպ / համդեպ +
ա + լյաց / կոյս)
հասքոց = հասք + ոց
հարձակում = հարձակ (արձակ -ից) +
ում
հարսնացու = հարսն + ացու
հարցնել = հարց + ն + ել
հարցուփորձ = հարցու + ու + փորձ
հեծկլիքալ = հեծ / հեծեծալ, ողբալ,
րայ + կլիք (բազմապարկական
ածանց + ալ)

հեծկլպոց=հեծ(հեծեծալ, ողբալ
յալ)+կլիք(քազմապարկական ա-
ծանց) +ոսկու
հեռանույիշ=հեռած+ոսկ(ույշ)+ոչ
հեռարձակել=հեռ(հեռու)+արձակ+ել
հերարձակ=հերո+արձակ
հիացը=իհ+ասց+ը
հինավորց=հիհն+ավորություն
ավոր գոյականի հոգնակի թվի
գրաբարյան սեռական հոլովի
վերջավորությունը)
հնոց=հն(հում)` կրակ+ոսկ
հնոց=հն(հիհն)+ոց(ոց)` հները գոյա-
կանի գրաբարյան սեռական
հոլովի վերջավորությունը
հոգածություն=հոգ+ած+ություն
հօծ-պարզ բառ
հողածածկ=հոր+ա+ծածկ
հողմակոծ=հորով+ա+լոծ (կոծ՝ վայ-
նասում, հառաշ, լաց)
հործանութ=հործ/հործ` ալեկոծ+
անութ
ծագար-կարգ բառ
ծեռնածու=ծեռն+ածու
ծեռնածություն=ծեռն+ած+ություն
ծյունածածկ=ծյուն+ա+ծածկ
ծվածեղ=ծուլ+ած(ած՝ հարակափար-
դիրքայի վերջավորությունը,
ա-ի ազդեցությամբ՝ ուր Վ+Եղ
ծվածեն=ծուլ+ա(ա-ի ազդեցությամբ՝
ուր Վ)+ձեւ
ճրագալույս=ճրագ+ա+լույս
մազափուրծ(մազից պրծած)= մազ
+ա+պուրծ
մածուկ=մած(մած՝ կպած, կից,
խից, քանձոր)+ուկ
մածույիկ=մած(մած՝ կպած, կից,
խից, քանձոր)+ույս+իկ

մանկաբարձութիւն=մանուկ+ա+
բարձ+ուիիի
մբամած=մօ(մութ)+ա+մած
միգամած=միզ(մնզ)+ա+մած
մոլուց=մոլ+ուց+ք
մփայսածին=մոլ[միփ(ք)]+աց (այ՝
միփդ բառի գրաբարյան սեռա-
կան հոլովի վերջավորությու-
նը)+ա+ծին
մրցակից=մոց(մուրց) կոռιփ,
րոռունցր)+ա+լից
մրցանակավոր=մոց(մուրց) կոռιփ,
րոռունցր)+անակ+ավոր
մրցասպարեզ=մոց(մուրց) կոռιփ,
րոռունցր)+ասպարեզ
մրցավար=մոց(մուրց) կոռιփ,
րոռունցր)+ավար
մրցորդ=մոց(մուրց) կոռιփ,
րոռունցր)+որդ
մրցել=մոց(մուրց) կոռιփ, բոռունցր)+ել
մուտել=մուծ+ել
նայվածք=նայ+վածք
նվազածություն=նվազ+ած+ություն
շինծու=շին(շեն)+ծու
շորայութ=շոր+այութ
ոգելից=ոգ(ոգի)+ա+լից(իա>ե)
ողբասայություն=ողբ+սաւ+այս+ություն
ոսկեզօծ=ոսկ(ոսկի)+ա+զ+օծ(իա>ե)
ործկալ=ործ(որուծ) սրամորսից վեր
եկած կերակուր)+կ(ածա-
կան+ալ
որձաբար=որձ+ա+բար
պղծել=պղծ(պղծիծ)+ել
պղծնել=պղծ(պղուրծ)+ն+ել
ջրասեղճ=ջր(ջուրժ)+ա+իւղճ
սանձաբակ=սանձ+արձակ

սերուցք=սեր+ուցք+ք
 սիգապանծ=վեց(սեղ)Կա+լըսմէծ
 սրտծել=սր(սուր)Կած+ել
 սրդողած(բրբ.)=սր(սիրով, փ-ի ամկ-
 մամբ)Կողոդ+ած
 վաղանցիկ=վաղ+անց+իկ
 վաղանցուկ=վաղ+անց+ուկ
 վարձակ=վարձ+ակ
 վարձակալ=վարձ+ա+կալ
 վարձահափուց=վարձ+ա+հափուց
 ուլու
 վարձավճար=վարձ+ա+վճար
 վարձել=վարձ+ել
 վարձկան=վարձ+կան
 վեհապանծ=վեհ+ա+լըսմէծ
 վերամբարձ=վեր+հալսմ+բարձ
 փաղասաց=սաղ+աս+աց
 յնծալ=յնծ(յունծ՝ ուրախություն,
 իսականք)Կալ
 յնցուքի=յնչ(յունչ՝ քուրչ, լաք)Կուքի
 յնցվել=յնչ(յունչ՝ քորվել, շարժել)
 +վ+ել
 յնցուղ=պարզ բառ
 փախցել=փախ+ցն+ել
 փայծաղ-պարզ բառ
 փողկալ=փող(փուղծ)+ուկ+ալ

փղուկ=փղծԿիսալծ+ուկ
 փորձանոր=վործ+անոր
 փորձանք=վործ+անք
 փորձառու=վործ+առ+ու
 փորձություն=վործ+ուգրյուն
 փոցիս-պարզ բառ
 քաղյու-պարզ բառ
 քաղյել=քաղյու+ել
 քաղյկեղ=քաղյու+կեղ(կեղ՝ խոյ.
 ուղուցք, վերք, պալարք)
 քաղյրահնչյուն=քաղյուր+ա+
 ինչ(հունչ)+յուն
 քարածածկ=քար+ա+ծածկ
 քերացք=քեր(քեր՝ քերված. փլավի
 կամ այլ ուրեմնիքի քե-
 րուցք)Կուպ+ք
 օճաքարո=օճ+ա+քայր+ոն
 օճագալար=օճ+ա+գալ(գալ՝ ողորք)
 +ար
 օճածուկ=օճ+ա+ծուկ
 օճածել=օճ+ա+ծել
 օճանման=օճ+ա+յնան
 օճապուլյար=օճ+ա+պուլյար
 օճիք=օճ+իք
 օրավարձ=օր+ա+վարձ

Զ-Ճ-Չ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեփերի փոխարեն գրել ջ, ճ կամ չ.
 ա. զի.. ել, գո...ալ, զեղ...ել, թո...ել, թր...ել, զա..., զա..ա.... առ...ե, ար...ուկ,
 խառնիճաղան...., կապար..., խո...կոր, խո...ընդուր, ո...խար, ո...իլ, կառ...ել,
 կար ել, ակնակապի..., կապի... (կապող), կփրի... (քաջ), կփրի... (կփրող),
 սո...ի, Սո...ի, սող...ամուղ..., անուերում...., բարեհա..., հա...ողություն, ատ...իկ, ա-
 ռե...., այծենակա..., առող...ություն, կո...կել, հառա...անք, այծեն...յուր, վեր...ա-
 կեր, երկարա...իք, լա...վարդ, շի...ուկ, ըն...այր, ամրոդ..., Է...միածին, զո...ի,
 զորան..., Է...կապ, մի...օրե, քրքի..., ուրիշի..., թարթի..., պ...րանք, պ...նանք, ան-

մի...ապես, եր...անկություն, բաղար.... կ...մթել, փար.... քար...իկ, դար...ճագույն, ջախ...ախել, վայրէ...ը, ող...ոյն, գաղ..., աղ...արել, ճան.... զր...ապուվի, ան-զի...ում, մե...քերում, տարեվեր..., մի...անգություն, սկեսրու.... միսր...վել, մե...փեղ, խր...իթ, ա...պարար, ա...պուրջ, կ...դակ, ճախս...իր.

թ. գեղ...ովի, ող...ագուրվել, ալր...ենի, թռ...ում, գալթօ...ախ, կուր..., թռ...ոց, ծխամոր..., թն...արաց, ի հե...ուկս, վեր...ին, արեր..., ա...ափնյակ, հախ...ա-պակի, նկար...ական, պարկու..., մին...և, մի...և, առա...նորդ, ի...նեկ, կո...իկ ուռ...և, ուռ...անալ, հոր...որ...և, հո...ակավոր, վար...ական, առա...ին, եղ...երու, մա...կալ, բա...կոն, վեր...աբան, ա...բարաց, առն...ուրժում, խո...ակ, մի...աղեպ, մե...ը, մահ...ակալ, ճռն...յուն, հա...ել, հար..., մի...ափայր, լայնալի..., ար...ա-բույն, մի...օրեական, շոր...կալ, բվե..., մռն...յուն, կն...իթ, մի...ակ, անր...ել, վեր...իկեր...ո, փախս...և, անա...առ, մի...ոց, մր...յուն, շոր...պար, որ..., կարի..., ճղ...իմ, չղ...իկ, բուր..., ան...րդի, շնդ..., քրտ..., հաղար...ենի, մար...ան, կոր...ել, ամբող...ուրժում, ա...լիկ, առա...արկություն մի...ապ, առա...նորդարան, ճռ...ը, դա...վածք, ա...ակողմյան:

Լրացնել բայ թողնված դառերը՝ ջ. և կամ չ.

Զի...ելով կնու...ու ու զորան...իս ցանկությանը՝ ամռանը ամբող... ընտանի-քիս տարա Սո...ի: Առա...ին անզամ էինք լինում այնուեղ: Խսկական ծովափն-յա բաղար՝ զաղ..., բայց առող...արար օրով, լա...վարդ երկերով, պ...րուեռ սերսերանքով նազով առ...իներով ու նո...իներով, պ...նված ծաղկասպաններով՝ իի շինական խառնիճաղան... վարդաթպիերով, զա...ա... ալր...ենիներով, որոնց մի...և հանգիստ ճեմում են գույնզգույն թռ...ուններ, հավկապես՝ սիրամարզեր: Ող... օրը՝ աղ...ամենու...ից մինչև ուշ զիշեր, ծովափիր լեցուն է հովեկներով: Սի-այն մի...օրեին մարդիկ մի կարճ ընթացք՝ մինչև երեկո, փախս...ում են լրա-փերից, ապա ամբող... երեկոն դարձյալ անցկացնում այնուեղ: Երեխաներն ուրախ թռ...կուկամ են, թռ...ում միմյանց, միսր...փոս փար ավագի մեջ:

Սո...իում հանզափացնողը չի զդ...ա, որովհեքի որևէ խո...ընդոփի չի հան-դիպի, ոչինչ չի աղ...ափի լիարմեր անհոգությունը: Ամեն ինչ կարենի է ձեռք բերել գեղ... զերով:

Երեխաներին սիրած վայրը զազանանոցն էր, որ կային դար...ճագույն ար...եր, եղ...երաներ, վայրի խոզեր՝ իրենց գո...իներով ու խո...կորներով, այ-ծեղ...յուրներ, վոլեր՝ երկար կմ...իթներով, նոյնիսկ չղ...իկներ, բվե...ներ, կա-րի...ների գրեսակներ: Հարկապես հերաքրքիր էին կապիկներ, որոնք մար-դու պես բդր...ում են, բրդմն...ում, հառա...ում, կառ...ում ճյուղերից, ի...նում, բարձրանում:

Հրաշալի անցկացներով ամառը՝ օգոստոսի վեր...ին իրամեշիր դպեցինք Սո...իին:

Հեղինակային

Բառակազմական պարկեր

աղոճենի=աղօճ+ենի

ակնակապիճ=ակն+ա+լյալս+իճ

աղճափել=աղճափ+ել

աղջամուղց-պարզ բառ

աղջիկ-պարզ բառ (ծագել է աղից

արմափից. իկ փաղաքշական

ածանցով՝ աղիջիկ, աղջիկ)

աճպարաբ=պարզ բառ

ամբողջ=ամբ(մասնիկ ե)+ողջ-

պարզ բառ

այժեղջուր=այժ+եղջուր

այժենակած=այժ+ենի+ա+կած

(կած՝ թաղիր)

անաչառ=ան+աչ+առ

անգիտում=ան+գիթ [գ+իշ(էց)]+ում

անմիջապես=ան +միթ(մեց)+ա+պես

անջրդիք=ան+ջը/ջուրդ+դիքի՛ կողմ)

անդերունչ=ան+դեր+ունչ

անուրջ-պարզ բառ

աշալուրջ=աշ/թ+ա+լուրջ

աշքաբաց=աշ+ք+ա+քաց

աջ-պարզ բառ

աջակողմյան=աջ+ա+կողմ+յան

աջակինյակ=աջ+ակին+յակ

աջիկ=աջ+իկ

առաջարկություն=առ+աջ+արկն+

ություն

առաջին=առ+աջ+ին

առաջնորդ=առ+աջ+իխն+որդ

առաջնորդարան=առ+աջ+իխն+

որդ+արան

առեց=առ+էց

առնչություն=առ+իխն+ություն

առողջություն=առ+ողջ+ություն

արջաբույն=արջ+ա+բույն

արջաքուն=արջ+ս+քուն

արջուկ=արջ+ուկ

բարեհաճ=բար/բարի՛+ա+իաճ(իս> ե)

գաղթօջախ=գաղթ+օջախ

գաղց-պարզ բառ

գաճաճ-պարզ բառ

գեղջուկ=գեղջ (գյուղի բառի գրա-

բարյան սեռական հոլովա-

ձնը)+ուկ

գոճի-պարզ բառ

գրչափուփ=գր(գիր)հ+իչ+ա+լուսի

դաշել=դաշ+ել

դասամիջոց=դաս+ա+միջ(մեջ)+ոս

դարչին-պարզ բառ

դարչնագույն=դարչն(դարչին)+ա+

զում

եղջերու=եղջեր/եղջուր բառի գրա-

բարյան սեռական հոլովա-

ձնը)+ու

երկարածիփ=երկարյ+ա+ծիփ

երջանկություն=երջանկ(երջանիկ)+

ություն

գեղշել=գեղշ +ել

գիթել=գիթ [գ+իշ(էց)]+ել

զոջալ=զոջ(զեղշ)+ալ

զորանչ-պարզ բառ

էջկապ=էջ+կապ

էջմիածին=էջ+մի+ա+ծին

ընչացք(ունչ-ից)-պարզ բառ

ընչաքաղյ=ընչ [ինչ(թ)]+ա+քաղյ

թաթթիչ=թաթթ+իչ

թոշել=թոշ(թիռ)հ+չ+ել

թոշուն=թոշ(թիռ)հ+իչ+ուն

բրդոց=թռչ/թուրց+ող
 իջել=իջ/էջ+ն+ել
 լայնալիճ=լայն+ա+լիճ
 լոսվարդ-պարզ բառ
 խոճկոր-պարզ բառ
 խոշընդոփ=խոչ+դնի+ող
 խոչակ=խոչ գոփիչ՝ շնչափող+ակ
 խրճիթ-պարզ բառ
 ծխամորճ=ծխ (ծովխ) +ա+մորճ/մորճ
 (ոսպիկ, ծյուղ)
 կտպարճ-պարզ բառ
 կտպիչ=կտպ+իչ
 կտրիճ-պարզ բառ
 կճուկ-պարզ բառ
 կնճիթ-պարզ բառ
 կոճկել=կոճ+ալ+ել
 կորչել=կորչ+չ+ել/կոր արմադից՝
 կորուսք, կորուսխ, կորիթ և
 այլն
 կորիճ=կորչ/կորոր+իճ
 կորիչ=կորչ/կորոր+իչ
 եախճակակի=իախճ/սիճ+ապակի*
 եաղաքենի=իաղաք+ենի
 եազօղություն=հ+ազ+ող+ություն
 եառաշնք=իառաշքման, նույն
 կերպ՝ շառաչ, բառաչ, կա-
 ռաչ+անք
 եարճ-պարզ բառ
 եռակավոր=եռակ+ավոր
 ձանկ-պարզ բառ
 ձանճ-պարզ բառ
 ձոճիմ-պարզ բառ
 ձոճր=ձոճ+ը
 մահճակար=մահճ/մակիճ+ա+կար
 մաճկալ=մաճ+կալ
 մեցրերում-մեց+բեր+ում
 մեջփեղ=մեջ+լոեղ
 միջադեպ=միջ (մնց) +ա+դեպ

միջակ=միջ (մնց) +ակ
 միջամբուրյուն=միջ (մնց) +ա+մբր
 (մուլգ) +ություն
 միջավայր=միջ (մնց) +ա+վայր
 միջափ=միջ (մնց) +սպ
 միջոց=միջ (մնց) +ող
 միջօրե=միջ (մնց) +օր+ե
 միջօրեական=միջ (մնց) +օր+ե+ական
 միջրճվել=միջրճ/միջրճ+վ+ել
 մոնշյուն=մոնշյ (մոռուշ) +յուն
 մրջյուն-պարզ բառ
 նախճիր-պարզ բառ
 նկարչական=նկար+իչ+ական
 շեղջ-պարզ բառ
 շիճուկ=շիճ (շիճել՝ քամել, թորել)+ուկ
 շուրջկալ=շուրջ+կալ
 շուրջպար=շուրջ+պար
 ողջագուրվել=ողջ+ա+գուր
 (գուր՝ սերժ+վ+ել
 ողջույն=ողջ+ույն
 ոչխար-պարզ բառ
 ոչիլ-պարզ բառ
 որջ-պարզ բառ
 չքջիկ=չոչ (չիջ) +իկ
 պարկուճ=պարկ+ուճ
 պճնանք=պճն (պճին) +ամք
 պյանք=պյու (պյին կամ պյուր՝ ըստ
 ակադ. Գ. Զահուկյանի) +անք
 պշրութի=պշր+ութի
 սփերջ (չլեր, անպիրուղ) -պարզ բառ
 վայրէքը=վայր+էք+ը
 վարչական=վար+իչ+ական
 վերջաբան=վերջ+ա+բան
 վերջակենդ=վերջ+ա+կեն
 վերջին=վերջ+ին
 վերջիվերջո=վերջ+ի+վերջ+ոն
 փարեկվերջ=փար (փարի) +ա+վերջ
 (իսկ > ե)

* Ըստ Նոր Հայկացյան բառարանի՝ հախճապակի բառը կազմված է հա փոխառյալ մասից, իսկ և ապակի բառերից:

ուռճանալ=ուռ+ճ (Ճ-ն հսկանաբար
 աճական է դան+ալ
ուռչել=ուռ+չ+ել
ուրիմ=ուռ+իմ
փախչել=փախ+չ+ել

փայփոշիլ=փայլ+ոֆիլ
փարչ-պարզ բառ
բաջը=բաջ+ը
բարձիկ-պարզ բառ
բուրջ-պարզ բառ

* Սովորիք ճիշգ արտաքերել այս բառը ոչ թե բարացիկ, ինչպես ասում են, այլ դրված ձեռով՝ բարձիկ:

Ղ-Խ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեփերի փոխարեն գրել դ կամ /ս.

ա. ա...ցան, խա...գրել, փո...նորդ, պ...պեղ, դա...ձ, բո...կ, լժ...եմ, զա...լինիք, ներզա...թ, բա...դափոր, կո...ր, ա...քար, ա...դաժին, պ...պջակ, խրո...ք, ս...փոր, և...երեզ, զո...փրիկ, դժո...ք, ծա...սել, Վա...թանգ, պ...փոր, ե...ջորդ, հա...թանդամ, ժ...փել, խրա...ճանք, մժո...ուկ, սրախո...խո..., զա...ջ, զե...ջուկ, մառախուտ..., դա...դուկ, զե...չել, կ...գար, արդասանրու...ք, կե...դակորդուս, ջրախսե...դ, փ...ծուկ, ծա...կեպսակ, վ...գալ, ուկրա...գր, հա...թանակ, ժանդար, գր, զա...դագողի, վա...ճան, ա...դահանել, կա...դան, թա...ժամրմունց, կա...կանձել, դա...երզու, գ...ջալ, հա...թահարել, կմա...ք, շադա...ել, փայծա...թ, ընձու...գր, կո...կորդել, սիրե..., լեռնաշ...թա, ե...կելի, բա...ել, սանդու...ք, Սամոյու...լր, հ...փանալ, ճո...փյուն, բա...թենի, սպանա..., բարա...յուն, փե...կ, ու...դապան, ու...դադրուժ, ա...դահարվել, ա...լուր, Ա...թամար կղզի, ա...ճափել, Շահանդու...լր, հա...ճապակի, հարյու..., ցողայաթա..., խե...անդամ, ա...փ (կենդր), հո...որդալ, ու...փ (կենդանի), խոզապու...փ.

բ. ե...ծել, փ...ծեալ, թա...ժադեմ, կարմրա...գր, թու...թ, շ...թայակապ, զա...լինապահ, խլափե...կ, դառե..., Հայկենդու...գր, հ...կել, զա...դինի, փո...կապ, ապերա...գր, ծա...կանց, անե...ծ, փո...հար, փոց..., նա...շուն, ա...դորոշում, լ...պոր, ե...բայր, թ...թարար, նա...պալինք, պանդու...գր, փո...փու...ալ, ե...յամ, փո...ք, երա...այրիք, խե...կադակ, բրախսե...դ, կե...ժավոր, բա...հան, աղե...արշ, թա...անձել, կո...պեք, կթ...ա (զավալ), ճե...քամածք, ծա...կել, ծա...որդ, նա...շազարդել, նա...օրե, բա...ց, հե...գ (ծույլ), կե...լուր, ճ...փալ, մանամե..., նշ...ար, բա...ցր, հե...ծուցիչ, բե..., խարիս..., փորա...գր, մախս..., հե...հե...ուկ, ակմբա..., ծա...կարար, մե...կ, մե...ք, աշ...եր, աշ...ուժորեն, բոցամու..., երկնամու..., լա...գր, ջա...ջա...ել, նա...կին, թա...փ, խի...ճ, պա...պաջուն, հորդաբու..., ճո...ուրբել, անմե...սունակ, ապարա...գր, արմաշադա..., արփազա...թ, զա...դահածուկ, ծա...կահյուս, շարժասանդու...ք.

գ. իսե...դուկ, մթնշա.... բա...դր, մա...քանք, լշ...ուհի, մ...կտրալ, երաշ...ափորկ, ա...պեղություն զըրու...փյա, վաշ...առու, ա...յուաակ, զե...ություն. շե...ք, բա...ցկեղ, բա...ձալի. Զավա...ք, բա...ել, շա...զամ, զմբոշ...նել, ան-հն...լրու...դ, շե...ջակույր, փա...լուականած, ու...լուարեղի. ալրա...ձ, ո ն...կույզ, ժ...որ, յ...ջիկ, թա...իծ, բա...կացուցիչ, թ...ահեր, Գո...թան երգեր, թ...կենի, նո...կալի, ապրւ...դր, ո լրավերծեկ, մե...մել, սե...միրան, թ...փածք, շա...կապ, ո...թերզակ, բա...լուակ, ո...որել, թու...պ, նա...քան, թու...ս, պո...պակ, ո...զ, զա...թական, գ...լոր, ո...ջազուրվել, դե...ձ, թ...անցք, շն...ք, ամբո...ջովին, ա-ռո...ջություն, նա...շրար, նա...ճիր, փարաա..., դե...ճանիկ, ո...ջույն, քո. գրիկ. Բրաբս..., դրա...փային, ու...լուափոշ, վա...կով, աղա...ին, միրապա...ա..., զրա-փա...փակ, խե...աթյուրված, ա...անձ, զա...թօջախ, բարերա...դր, նա...կա-զարդ, բա...փակից, զա...լրախտորդորդ, ծա...կանկար, սանի. ակարթակ, ծա...կեզամբյուլ, դժբա...պ, թա...ծաժայիկ, թոքա...լր, ու...կր (երդում), գուլ...կր:

Լրացնել բաց թողնված լուաներ՝ դ կամ իւ.

Եսում եմ կա դժո...ք և դրա...պ: Եթե իրոք այդպէս է, հավանաբար զա...փը զգնվում է Զավա...քում հայրնի իր խրու...դր, երկնամու... լեռ-նշան քաներով. զմրու...փյա անդասփաններով, գո...գրիկ, նա...շուն ծա...կաս-ռամբներով, պ...փոր գեփակմներով՝ սն...մված քարերի շե...ջակույգերի արան-քը. Զարց ճռ...փում է ափերին, հ...կում քարերը, կորչում խե...դուկ կիրճե-ցաւ ուր բուրում է դա...ձը: Լեռների ծերպերից, ծայուերի ճն...քերից դեպի Շառասն զեփն են իջնում կ...փարներ, ե...ջերուներ, թ...կենների բարձր ճու-զաքն գ...փում են սկյուներ, իսկ սա...արթների միջից լսվում է դե...ճճնիկ-ների քա...ցրահնչյուն երգը: Անում է վայրի խաղողը՝ հյութե... ո...կույզներով: Նա...կին ա...քար թո...պիկների և հյու...ակների փոխարեն կրեսնես գեղեցիկ լուաներ՝ երկին...կ պատուաններով, լուա...լուականած պապչզամբներով և սան-դու...քներով, որ կառուցել են այս լնոնաշխարհին ապավինած զա...թական-ները: Դրանցից են թույր ու ե...քայլ Վա...թանզն ու Սանդու...փր:

Դժ...ևս բա...փր թուրք ելուզակների զնի դարձրեց ծնողներին: Ապրում էին Վանա լիի ափին: Ա...թամար կղուն դեմուիեմ: Հայրը ու...լուապան եր, հա...թանդամ մի զե...ջուկ: Ընկանիքով ու...փի էին գմացել Ա...թամարի վան-քը, երբ լսեցին ո...թերզական լուերը: Սկսել էր նա...ճիրը: Ծրապ վերա-դարձան, նա...քան փա...չելք ընկանեկան զանձերն ու փաւրսւթ...թերը թաքրին զա...փնի մի վեդ, կո...պերով փակեցին դարպասն ու բոնսին պանդ...լության ճամփաները Ծոմը կա...կանձեց լալագին ու հեփեւց գե-րերին: Ե...կելի ջարդարարները սրախո...խո... արեցին ծնողներին, իսկ թույր ու եղբայր, հա...թահարելով քա...ս, ա...քափություն, զրկանքներ, հասան Զա-վա...ք՝ որպէս նշ...ար իրենց հետ թերելով մի բուտ հոդ:

Հեղիճակային

Բառակազմական պարկեր

ախտագերծել=ախտ+ա+գ+եղծ+ել
 ախտածին=ախտ+ա+ծին
 ախտահանել=ախտ+ա+հան+ել
 ախտահարել=ախտ+ա+հար+ել
 ախտորոշել=ախտ+որոշ+ել
 ակնբախ=ակն+բախ
 աղեմարշ=աղ(աղի)ւ+ա+խարշ(իա>ե)
 աղճափել=աղճափ+ել
 աղյուսակ=աղյուս+ակ
 աղդեղություն=աղդ+եղ+ություն
 աղդուք=աղդ+ովց
 աղյան=աղ+յան
 աղբափ-պարզ բառ
 ամբողջովին=ամբ՛մասնիկ էԿող+
 ովհն
 անեղծ=ան+եղծ
 անմեղատեմակ=ան+մենս (ա՝ գրաբար-
 յան հայցական հոլովի վերջա-
 վորություն)+ունակ
 աշխեփ-պարզ բառ
 աշխեկ(հապավում)-աշխափանքա-
 յին ղեկավար
 աշխուժորեն=աշխուժ(աշխույժ)Կ
 որեն
 ապարախտ=սպա+ա+բախտ
 ապերախտ=ապ+երախտ
 ապուխտ-պարզ բառ
 առողջություն=առ+ողջ+ություն
 ափաղծ-պարզ բառ
 արեաշաղաթ=արն(արյուն)Կ+ա+
 շաղախ (շաղախ՝ ծագում է
 շաղ՝ թացություն բառից)
 արդագայք=արդ+ա+ցայք
 արդասանդուռը=արդ+ա+
 սանդուռ+ք
 բարտևլոյուն=բար/խ+բախ+յուն

բախսդ-պարզ բառ
 բախտակից=բախտ+ա+կից
 բախտավոր=բախտ+ավոր
 բախտորոշ=բախտ+որոշ
 բաղդալի=բաղդ+ալի
 բաշխել=բաշխ+ել
 բարեբախտ=բար(բարի)Կ+ա+բախտ
 (իա>ե)
 բարեբախտություն=բար(բարի)Կ+ա+
 բախտ+ություն (իա>ե)
 բեղ-պարզ բառ
 բողկ-պարզ բառ
 բոյամուղ=բոյւ+ա+մուղ
 բքախեղդ=բք(բորժ)Կ+խեղդ
 գաղթական=գաղթ+ական
 գաղթօջախ=գաղթ+օջախ
 գաղց-պարզ բառ
 գաղթագողի=գաղթ+ա+ցող+ի
 (գաղդ արմադը սափ Հք. Ա-
 ճայանի նույն է գող արմա-
 փի հեղը. որից էլ՝ գողփուկ)
 գաղթնախտորհուրդ=գաղթ+նիշ+
 ա+խորի+ուրդ (նոյն ծառվ՝
 հսւած + նիշ)
 գաղթնածուկ=գաղթ+նիշ+ա+
 ծածուկ
 գաղթնապահ=գաղթ+նիշ+ա+պահ
 գաղթնիք=գաղթ+նիշ+ք
 գեղուկ=գեղօ(գյուղ բառի գրաբար-
 յան սեռական հոլովածնը)+ուկ
 գերածախտս=գեր+ա+ծախս
 գողփորիկ=գողուր+իկ
 գրափախտակ=գր(գիր)Կ+ա+տախ-
 տակ
 դաղձ-պարզ բառ

դեղձ-պարզ բառ
 դեղձանիկ=դեղձ+ան+իկ
 դժբախտ=դժ+քախտ
 դժխեմ-պարզ բառ
 դշոս-պարզ բառ
 դժոխթ=դժոխ+թ
 դրախտային=դրախտ+ային
 եղբայր-պարզ բառ
 եղերերգ=եղերգ/ողը, կոծ+երգ
 եղծել=եղծ+ել
 եղկեի=եղկ+եյի
 եղյամ-պարզ բառ
 եղերու-եղեր/եղյուր բառի գրա-
 բարյան սեռական հոլովա-
 ձևը+ուլ
 եղյուր-պարզ բառ
 երախայրիք(առաջին պատու)-
 պարզ բառ
 երաշխավորել=երաշխ+ավոր+ել
 երկնամովս=եղկն [երկին(r)]+ա+
 մովս
 զեխություն=զեխ+ություն
 զեղել=զեղչ+ել
 զղալ=զղչ/զեղչ+ալ
 զմրուխտյա=զմրուխտ+յա
 զմբոշխնել=զմբնել-ից)+չոշխն
 (վայելք+ել
 զնձուլփ=զնձ/ինձ)+ուլուր
 թախանձել=թախանձ+ել
 թախիծ-պարզ բառ
 թախտ-պարզ բառ
 թախտադեմ=թախտ(թախիծ)+ա+դեմ
 թախտաժիփ=թախտ(թախիծ)+ա+
 ժիփ

թախտամրմունջ=թախս(թախիծ)+
 ա+մրմունջ(մրմունջ՝ բնձ., նույն
 կերպ՝ դրվունջ, խրխինջ)
 թխահեր=թխ(թուխ)Հա+հեր
 թղթապրար=թղթ(թուղթ)Հա+լուար
 թխվածք=թխ(թուխ)Հվածք
 թոքախտ=թոք+ախտ
 թուխպ-պահզ բառ
 թուղթ-պարզ բառ
 ժանդախտ=ժանդ+ախտ
 ժխոր-պարզ բառ
 ժխտել=ժխտ+ել
 լեռնաշղթաս=լեռն+ա+շղթա
 խախսել=խախս(խախութ)+ել
 խարիսխ-պարզ բառ
 խեղաքյուրել=խեղ+ա+քյուր+ել
 խեղդուկ=խեղդ+ուկ
 խեղկափակ=խեղ+կափակ
 խիդ-պարզ բառ
 խլափեղկ=խլ(խուլ)+ա+փեղկ
 խոզապուխտ=խոզ+պալխստ
 խրախնաճ=խրախնաճ +թ
 խրոխտ-պարզ բառ
 ծախս-պարզ բառ
 ծաղկագարդ=ծաղկ(ծաղիկ)Հա+գ+
 արդ
 ծաղկահյուս=ծաղկ(ծաղիկ)Հա+հյուս
 ծաղկանախչ=ծաղկ(ծաղիկ)Հա+նախչ
 ծաղկանկար=ծաղկ(ծաղիկ)Հա+նկար
 ծաղկանոյց=ծաղկ(ծաղիկ)Հանոյց
 ծաղկափար=ծաղկ(ծաղիկ)Հա+լուար
 ծաղկեղամբյուղ=ծաղկ(ծաղիկ)Հե
 (ա հոդակապի փոխա-
 րեն)+զամբյուղ
 ծաղկեպսակ=ծաղկ(ծաղիկ)Հե
 (ա հոդակապի փոխա-
 րեն)+պսակ

կախաղան=կախ+աղ(աղ՝ ածանց.)
 հանդիպում և **կենցաղ, փակաղակ և այլ բառելում)+ան**
կարմրախայտ=կարմրկարմիր+ա+խայտ
կեղպակորույս=կեղուր+ա+կոր+ույս
կեղպութ=կեղուր+ութ
կրղա-պարզ բառ
կխփար-պարզ բառ
կմախք=կմախ+ք
կողպեք=կողաք+եք
կողը=կող+ը
հախճապսկի=հախճ(հախճ)+ա
 ապսկի
հաղթահարել=հաղթ+ա+հար+ել
հաղթասնակ=հաղթա+ամակ
հաղթասնդամ=հաղթա+սնդամ
Հայկանդուխտ=Հայկի աղջիկ
 (դրվագի դրագր, իրանական
 փոխառություն)

հարբուխ-պարզ բառ
հեղոց(ծովյլ)-պարզ բառ
**հեղիեղուկ=հեղու+հեղու+ովկինը՝ բա-
 փել բայից)**
հեղծուսիչ=հեղծ+ովս+իչ
հորդաբուխ=հորդ+ա+բուխ
ձախորդ=ձախ+որդ
**ձաղկել=ձաղկ(զափազան, ճիպուր)+
 ել**
ձեղքվածք=ձեղոր+վածք
ձողոպրել=ձողոպր+ել
ձողփյուն(բնձ.)=ձողփի+յուն
մախաղ-պարզ բառ
մաղթանք=մաղթ+անք
մանանեխ-պարզ բառ
մառախուղ=մառ(մշուշ+ա+խուղ)
 (խուղ՝ հմիշելու պառական արմար
 է՝ ծածկել նշանակությամբ)

մեղկ=մեղ(բուլամորթ, փափուկ+կ
 (կ՝ աճական)–պարզ բառ
մեղը=մեղ+ը
մժղուկ=մժղ(մժեղ)+ովկ
միապահաղ=մի+ա+պահաղ
մթնշաղ-մթն(մուրճ+շաղ)
նախափինք=նախալոր+ինք
նախշագարդ=նախշ+ա+գ+արդ
նախշուն=նախշ+ուն
նախշշար=նախշ+բար
նախրափսն=նախք(նախսիր+ա+պան)
նախշքան=նախ+քան
նախօրեն=նախ+օր+են
ներգաղք=նեղ+զաղք
**նշխար(նկեղենու օրինված հայ)–
 պարզ բառ**
**նողկալի=նողկ(զզվանք, գարշանք)+
 այի**
Շահանդուխտ=Շահանի աղջիկ
 (դրվագի դրագր, իրանական
 փոխառություն)

շաղախել=շաղախմ+ել
շաղգամ-պարզ բառ
շաղկապ=շաղ+կապ
շարժասանդուղք=շարժ+ա+սանդուղք+ք
շեղը-պարզ բառ
շեղջակույթ=շեղջ+ա+կույթ
շդրայակապ=շդրայ(հ+ա+կապ)
շողը=շող+ը
ողերգակ=ողը+եղոց+ակ
ողկուգ-պարզ բառ
ողոքել-ողոք+ել
ողջագուրգել=ողջ+ա+գուր(սեր)կվ+ել
ողջուն=ողջ+ուն
ուկրախտ=ուկու(ուկոր+ախտ)
չղջկ=չղջ(չղջ+կ)
**պաղպաջուն=պաղպաջա(փայլ,
 ցոյք+ուն)**
**պանդուխտ(նժեղի, վրարանիյ)–
 պարզ բառ**

զախցախել=շախ/հարված. գարկ+
 շախ+ել
 ջրախեղդ=ջը՛ջուրդ+ա+լսեղդ
 սանդղահարթակ=սանդղ 〔սան-
 դղութք〕+ա+հարթ+ակ
 սանդուղք=սանդղութ+ք
 սեղմիրան=սեղմ+իրան
 սիրեխ-պարզ բառ
 սխպոր-պարզ բառ
 սկանախ-պարզ բառ
 սրախտյանդ-ըլ՛սուրժա+խող+խող
 վախակոփ=վախ+կոփ
 վախճան-պարզ բառ
 վաշխառու=վաշխ+առ+ռու
 վախտիսկամած=վախտակ+ա+մած
 վրադերգու=վրադ+երգ+ու
 վաշդիկալի=վաշդու+՛ուկ+ալի
 վաղդուկ=վրադու+ուկ
 վառեխ-պարզ բառ
 վուտիր(բար.)-պարզ բառ
 յողաթարախ=յողդ+ա+թարախ
 ուխտ-պարզ բառ
 ուխտադրուժ=ուխտ+ա+դրուժ
 ուխտափեղի=ուխտ+ա+փեղ+ի
 ուղդ-պարզ բառ

ուղդապան=ուղդ+ա+պան
 ուղդափուշ=ուղդ+ա+փուշ
 իսայծաղ-պարզ բառ
 փարսախ (երկարության չափ՝
 5250 մ)-պարզ բառ
 փեղկ-պարզ բառ
 փղձկալ=վղձձ(փողձ)+ուկ+ալ
 փղձուկ=վղձձ(փողձ)+ուկ
 փոխնորդ=վղուս+(աղմ+որդ
 փողկապ=վղող+կապ
 փողիար=վղող+իար
 փողփողալ=վղող(փաղ-ից)+վղող+ալ
 փողք=վղող+ք
 փոցխ-պարզ բառ
 փրախսփ=վար(փուր+ախսփ
 քաղիան=քաղդ+իան
 քաղց-պարզ բառ
 քաղցեղ=քաղց+կեղ(կեղ՝ խոց, ո-
 ռուցք, վերք, պալար)
 քաղցր-պարզ բառ
 քաղցենի=քաղցք(քաղցար)+ենի
 քղանցք=քղք(քուրդ+անց+ք
 քողդիկ=քողդ+տր(աճական) +իկ
 (քողդ ծածկող նշանակությանը՝
 ըսպի Գ. Զահովյանի)

Բ-Ռ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեփերի փոխարեն գրել թ կամ ո.

ա. կ...ունկ (թոշուն), կ.. ունկ (գարշապար), ջե...լուցում, ջե...մություն, ե...ե-
 սուն, ե...օրյա, դ...նապան, դ...կից, դ...այիշ, ձե...ք, ձե...քակալել, ձե...քազար-
 վել, գա...երք, լրա...ասխալ, փ...փ...ալ (քամուց՝ վարագույրը, հագուստը,
 ձիու բաշը), վի...վի...ել, կ. թել, կ...թմել, զմ...սել, մ...սել, թ...թ...ալ, թ. վ...ալ,
 կա...ճել, կա...չել, մ...մ...ալ(ձայն), մ...մ...ալ (վերքը, կորքածքը), եղե...ն, ե-
 ղե...ական, թ...չել, թ...չել, կա...գ, կա...ք, պար...վակ, մար...վակ, սա...սու...

մա...մա..., կ...ճիրացնել, կ..ճիկ, պայփա..., կայփա..., լրապա... փա...ապանձ, փա...թամ, խա...ույկ, խա...թուրդ, սպա...վել, պարսպա...վել, խա...կել, խա...նիճաղանջ, գ...գ...ել, գ...գ...ալ, պա...կ, պա...կել, կորնթա...դ, կա...թ, ու...կան, ու...ց, բա...բա...ոս, բա...բա..., կոփսկ...տել, կ..ճարել, ախո...ապեկ, ախո...ժակ, բաշկ...տել, կ..նկաքաշ, բ...լրնաջան, բ...թանջյուն, խ...ճիթ, խ...լին, խ...չակ, ա...ազիլ, ա...ազար, զա...նվել, զա...իվեր, խո-ժո..., խոշո..., հրովա...փակ, ասվա..., ապա...աժ, խժ...ել, փա...ահեղ, հե...ար-ձակ, հե...արձակել, ե..ամանի, մ...ափել.

թ. կե...կե...ուն, վե...նազիր, <...իվսիմեն, կ...ակապաշտ, կ...սպաշտ, կ...ծել, կ...կ...ալ, փա...վ...ուն, կա...կա...ուն, կա...ամարտույց, զանգու..., ախո...ժարեր, անա...ծան, փազ..., բա...դի, ու...ոպե, ափ...ուշան, լ...րես, կենսաթ...թի..., կենտ...ոն, կփ...իճ, սա...ցակալել, թպ...լրալ, սփ...թնել, ոսկո..., ո...կրամոլ, ճմ...թել, ափ...ճանակ, Ըո...ժում, լափ...շ, զամփ..., ջրիմու..., կոկո...դ, ա...շա-լույս, ա...ջ, ճա...պ, սահմ...կել, ու...ճանալ, ճամպ...ուկ, կփ...փածր, կի...ճ, հ...թիռ, գոլո...շի, մա...ախոտ, խա...խափել, ազ...ափ, ծխամո...ճ, ճախ...անք, փնտ...ել, ապա...ոչ, աշխարհան...չակ, որբնախո...շ, անշա...ժ, խա...լրոց, գ...ոչ, հանդու...ժել, երկպա...ակություն, ա...հանարիել, արյուն...ուշփ, ծեծկ...փուր, թու...շոմել, ճո..լրարեր, կա...ժիր, դափարկապո...լր, ուսր...ե, զեփյու..., բա...նուլ, ա...յուծ, իրարամե...ժ, հ...չակվել, մկ...ափ, խելազա...վել, հրավա...ություն, պ...ոժեսոր, շար...փան, սափա...նել, ճա...ճապյուն, միահա-նու..., փա...ամոլ, ոսկափա... սա...նաշաքար.

գ. ոսկ...ախտ, սաղափա...փ, մամ...ակալած, զգվ...լրոց, ո...կոր, սա-դա...թալսիփ, աղեխա...շ, զո...դր, թ...թել, թ...ոնցյա, ամպազո...զո..., անձե...ո-ցիկ, կիփ...ոն, կո...ժանվել, զո...զո...ալ, զ...գնակ, դա...չնազույն, թ...թու...ա-փոր, պո...թկալ, սրտաշա...ժ, մու...ժ, մե...ժելի, բա...որդ, շու...ումու..., կե...ոն, ծիաքա...շ, խո...չակ, հա...աշանք, շա...ժառիթ, զո...շ, բա...ասուն, շղմո...շա-յին, խու...ներամ, հ...հ...ալ, րու...փա..., լընձե...ել, թա...անշ, լա...ծուն, հ...ճպանք, կա...կա...ել, ականջալու..., լու...ումունց, հու...թի, մո...թի, ճանկ...ել, ճ...փոյսն, շ...շյուն, մանրակ...կիր, ըմբ...նել, սո...թել, խ...խ...ալ, պափ...ույզ, ճ...ճ...ալ, սլեն...ուն, փ...շփալ, շահագ...գ...ել, զա...դիվել, արեա..., շա...աշյուն, կ...նկակոխ, փա...ապանձ, սա...նուղոնդով, սե...փաճել, ծի-ա...շավ, ու...շել, փ...թկացնել, ժխո..., ս...թու...թալ, ս...նքակալ, ս...փարրոփ, փա...եխ, դ...մել, քու...ջ, ա...նեփ, անկի...թ, ա...ժիվ, միա...ժամանակ, ճա...ա-զայթ, զա...թնել, ա...ճարյա, ճա...ճարյուն, ճա...ախոս, կա...կասել, կ...պակ, բա...ուղի, փա...ասեր, բա...ամբակ, պո..ուրախոս.

Հրացնել բաց թռղնված լրատերը՝ թ կամ ո.

Գարուն է, կենսաթ...թի..., փա...վ...ուն զարուն: Մ...ափած բնությունը զադ...թնում է, զարդարփում զա...վա... գոյսներով: Կփ...ճերում խփում է աբ...ջի ու...նոյնը, փազ...ի ու ա...յուծի մ...նշյունը, լա...ծուն փիղմի մեջ զբհ...փերն են

կ...կ...ում: Վերադա...նում են այ.ազիմերն ու կ...ունկները: Գերերը հորդա-նում են, փ.փ...ում: Թեև օյլը դնու սա...ս...ուն է, զո...շ, զանգու... ամֆերը հաճախ են պատում երկինքը, գ...գ...ում, անձրեւմ, միենույնն է, տիեզերքն ապ...ում է զարնանային հ...ճվանք: Ե...եսուն դարի այդպիսի սահմանա-նիբներ, մա...ախուղ չեր եղել:

Ե...օրյա դադարից հետո ամրոցամերձ հրապարակ են դուրս եկել զի-նավա...ժ պատահները՝ հեծած ճիեր. որոնք կայրա... վրաջում են, և քա-մին փ.փ...այնում է նրանց բաշերը: Մարդիկները կ...ունկներով խթանում են ճիերին, սպիտում սլանալ: Պայտահ. Հովհաննեսը, կ.թենած պատին, նայում է ու ք...թմնջում.

- Այս դուք, բա...բա...ուներ, անասունին խնայել չգիտեք:

Մ...թմ...թում է, բայց և անբայ.բա... ժպիռում: «Ի՞նչ կր...իճներ են,- խորհում է նա.- ք...փնաջանորեն մարզվեցին: Սիրոս մ...մ...ում է, որ փո-խանակ կ.թավելու, հայրենին շենայներու՝ մարտի են դուրս զալու»:

Իսկ դադարը, ամեն կա...զ մոռացած, թ...չում են ջրերի վրայով, թ...ջվում, ուրախ հ...հ...ում: Մերթ ա...շավում են՝ պա...կով դեմքը ծածկած, մերթ պա...կում ճիռ փորի տակ, ապա թամբի վրա թ...վ...ում, միմյանց գ...գ...ում, թե ով կլինի հայդողորդ: Արդուն ա...շավում է ինչ-որ երգ մ...մ...ա-լով. Գնելը, խոժող, հայացը ուղղած ընկերներին, խոշո... ծեռերում դա-պա..., դիտում է մրցույթը:

Վարժանքը կշարունակվեր, եթե հրապարակ չմտներ մի շքեղ կա.ձր:

Հեղինակայիմ

Բ-Ռ

Բառակազմական պատկեր

ագռավ-պարզ բառ

ախտուապելք=սխոր+ա+պելք

ախորժաքեր=սխորժ+ա+քեր

ախորժակ=սխորժ+ակ

ականջալուր=սկանջ+ա+լուր(լուր՝ լսել)

աղեխարշ=սղ(աղի)+ա+շառշ(հաշ-ե)

ամպագողող=սմպ+ա+ցողո+ցող

անարժան=ան+արժ+ան

անկիրք=ան+կիրք

անձեռոցիկ=ան+ձեռք+ոց+իկ

անշարժ=ան+շարժ

անիսունակ=ան+իսուն+ոմակ

աշխարհահոչակ=աշխարհ+ա+հոչակ

ապառաժ-պարզ բառ

ապարոշ-պարզ բառ

առաջ=առ+աջ

առյուծ-պարզ բառ

արծաթյա=արծաթ+յա

արբշիո-պարզ բառ

արյունուշի(արմախոմ, արյունարբու=

արյուն+ուժուշ) (ոուշի՝ անհայր

իմաստով բառ, որ զործածվում է միայն դրված բառում)

արևատ(արև առած)=արև+առ

բառաչել(բնձ.լ-պարզ բառ

բարբառ-պարզ բառ

բարբարոս-պարզ բառ
բուրվառ=բոյլ/բուլը՝ այսպիսի նշ. է
իսունկ+վսու
գուրշի-գու+որշի(գուրշի, բուրշի բա-
ռերամ հանդիպում է չի ածանցը)
գողողութ=ցող+ցող+ալ
գորշ-պարզ բառ
գոգուալ=ցող/ցող+ցող/ցող+ալ
գրգիւել=ցողուցողիցիւել
դափարկեապորթ=դափարկ+ա+
պորտ
դարշնագույն=դարշն/դարշին+ա+
գուն
դոնապան=դոն(դուռն)+ա+պան
դրասիի=դրաս(դուռն արմարի գրա-
բարյան սեռական հողովա-
ձևութ+իլ
դրժել=դրժ/դրուժ+ել
դրկից=դրկուր՝ դրուժ+կից
եղենն-պարզ բառ
եղերական=եղեր/ողը, կոծ+ական
եռաժանի/երեք ժանիք, երեք սուր
ծայլ ունեցող)=եղ+ա+ժանի
եռօրյա=եղ+օր+յա
երեսուն=եղեւ+սուն
երկպառակություն=երկ+պառակ+
ուշյուն
զառիվեր=q+առ+ի+վեր
զարթնել=q+սարթն(արթուն+ել
զեփյուռ-պարզ բառ
ընրոնել=ըն/ընդ+ըն(ընդուն+ել
ընձեռել=ըն/ընդ+ձեռ+ել
թռչել=թռ/թիռ+չել
թռվուալ=թռ/թիռ+վռ(թիռ, թ-ն
դարձել է փ+ալ
թթբուրավոր=թթթուր+ավոր
թթշել=թթշ(թթրշ)+ել
ժխոր-պարզ բառ
իրարամերժ=իրայր+ա+մերժ

լպրծուն=լպրծ/լպիրծ+ուն
լրփես=լրփուր՝ լրփրդ+լրես
լրտումունջ=լրուր+ոււ+մունջ
խառնուրդ=խառն+ուրդ
խարույկ=խար+ույկ
խելագար=խել/խերդ+ա+գար
խոժոռ-պարզ բառ
խորշակ-պարզ բառ
խոխուալ(բնձ.)=խոր+խոն+ալ
խոչակ=խոչ/խոհչ՝ շնչափող+ակ
խոռալ(բնձ.)=խոր+խոչ+ալ
խրթին-պարզ բառ
խրճիթ-պարզ բառ
խուներամ=խոտն+երամ
ծխամորճ=ծխ/ծուխ+ա+մորճ(մորճ՝
ճյուղ, ոսկի)
կառամապույց=կառ/ր+ա+մապւ+
ույց
կառանապեղի=կառան (կառ/կառը)
բառի գրաբարյան սեռական հո-
լովածներ] +ա+լունդ+իլ
կառք=կառ+ք
կարթ-պարզ բառ
կարծիք=կարծ+իք
կենսաթրթիռ=կենս(կլանք)+ա+
թռուին
կերոն-պարզ բառ
կորնթարդ=կոռու+նթ(ենթ-իս կամ
ընդ-իս)+արդ
կոռապաշտ=կոռ/կուորդ+ա+պաշտ
կոռկուալ(բնձ.)=կոռ+կուր+ալ
կոռուալ(բնձ.)=կոռ+կուր+ալ
կորվածք=կոռու/կուորդ+վածք
կրծել=կրծ/կուրծ+ել
կրճատել=կրճատ+ել
կրնկակոխ=կրնկ(կրումկ) +ա+կոխ
կրնկաքաշ=կրնկ(կրումկ) +ա+քաշ

կրապակ-պարզ բառ
 եռուարձակել=ինտ+արձակ+ել
 եռուարձակ=ինր+արձակ
 երավասություն=իր/հորդաւաւ+վար+
 ություն
 երթիոն=իր/հորդ+թիոն
 երովարդակ-պարզ բառ
 եռութիւն=հուտք/հուտութիւն
 ձերբազագել=ձեռլը/ձեռք բառի գրա-
 բարարյան գործիական հոլո-
 վաձևը+ազագ+ել
 ձերբակալել=ձեռը/ձեռք բառի գրա-
 բարյան գործիական հոլովա-
 ձեր)+ա+կալ+ել
ձիարշավ=ձի+առշավ
ձիաքարշ=ձի+ա+քարշ
ճախրանք=ճախը+անք
ճամպրուկ-պարզ բառ
ճառագայթ=ճայլագ+այլթ
ճռուախոս=ճառ+ա+խոս
ճարճաւայուն(բնձ.)=ճարճալու+յուն
ճարպ-պարզ բառ
ճռքափեր=ճորդ+ա+փեր
ճառնակալել=մամն/մամուռ+ա+
 կալ+ել
ճռռախուղ=մաղ/մնգ, մշուշ+ա+
 խոտ ինուղ՝ հնդկարուպական
 արմագի է՝ ծածկել նշանակուց-
 յամբ)
ճերժելիի=մերժ+ելի
ճիառժամանակ=մի+առ+ժամ+անակ
ճորթել=մորթ+ել
ճորթի=մորթ+ի
ճռնուալ(բնձ.)=մու+մու+ալ
ճռռալ(բնձ.)=մու+(մ)ու+ալ
շահագրգուել=շահ+ա+գրգռ(գրգիռ)+
 ել
շառուայրուն(բնձ.)=շայրաչ+յուն
շոտքան-պարզ բառ

շարժառիթ=շարժ+արիթ
 շղարշային=շղարշ+ային
 ուկրախոփ=ուկր(ուկրու)ւ+ախոփ
 ոսքրե-պարզ բառ
 որմնախորշ=որմն+ա+խորշ
 պայտար=պայտ+ար
 պոռքկալ(բնձ.)=պոռքկ+ալ
 պոռութախոս=պոռուս(մեծապերան,
 ինխորդ+ա+խոս
 զեռուցում=զեռ+ուց+ում
 զերմություն=զերմ+ություն
 սաղավարդ-պարզ բառ
 սաղարթախոփ=սաղարթ+ա+խոփ
 սառնադրներող=սառն+ա+դրներող
 (դրներող՝ կազմվել է դրդ արմա-
 փի կրկնությամբ)
սառնաշաքար=սառն+ա+շաքար
սասցակալել=սայր+ույլց+ա+կալ+ել
սպրենի=սպրեն+ել
սրնքակալ=սրն(սրում)+ք+կալ
սրբաշարժ=սրբ(սիրում)+ք+շարժ
սրբափրոփ=սրբ(սիրու)փ+ա+փրոփի
սիրբնել=սիրթ(սպարդի-ից)+ն+ել
վառվուն=վառ+վու(վառ+ուն)
վարերը=վարերու+ը
ուլուափառ=ուլու(ուլիդ)ւ+ա+վառ
ուլճանալ(լցվել, աճել, մեծանալ)=
 ուլու+ճ(աճական)+ան+ալ
ուլչել=ուլու+չ+ել
փիսոսահեղ=փիսոն/ք+ա+հեղ
փիսոսամոլ=փիսոն/ք+ա+մոլ
փիսոսապանծ=փիսոն/ք+ա+պանծ
փիսոսաեր=փիսոն/ք+ա+սեր
փիսոսավոր=փիսոն/ք+ա+վոր
փիրփել=վրփու(փրփուր)+ել
քառասուն=քառ+ա+սուն
քառորդ=քառ+որդ
քրինաշան=քրտն(քիրփն)ւ+ա+ջան
քուրչ-պարզ բառ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դուրս գրել այն բառերը, որոնցում կեդերի փոխարեն գրվում է հ տառը.

ընդ...անուր, հով...ար, հով...անոց, հայթ...այթեկ, հայ...ոյեկ, Հով...աննես, հեղի...եղափ, հեղի...եղուկ, խոր...ին, խոր...ել, օր...ներզ, հերթավազա... սուր...անդակ, դազզա.... ընդ...ակառակը, ընդ...արեկ, մեղմասա..., հոգե...մա, ընդ...արտալյա, աշխար...ազոր, համաշխար...ային, ընդ...ուազ, ընդ...առաջ, արհանար...ել, թիկնապա..., քամա...բնձ, ապաշխար...ել, խոր...ուրդ, ընդ...ամենը, խոր...բդակցել, աշխար...ասվոյուռ, ճանապար...ային, շնոր...ալի, նիր...ել, ճանապար...ուսի, անշնոր...ք, ար...եսրափոր, քալ...ան, միր...ավ, զար...ուրեկի, փարաշխար...իկ, առ...ավարչյա, չնաշխար...իկ, չնշկասա...ք, հազիվ...ազ, աշխար...ացունց, խոր...բդակություն, մա...ճակալ, ընդ...արծակ, որով...երև, հորդ...ուրեկ, ամպ...ովանի, ողջախո..., օր...նանք, հորդ...րալ, իրդե..., արգա...ափեկի, արհավիր...ք, իրա...բնձ, հորդ...րափել, թեն...րան, նշխար..., թերթ...ովնեն, Շապու..., խոնար...վել, հեղի...եղել, օր...ասական, թոհուրը... անպափե..., հաղթա...արեկ, աշխար...ակալ, ճս...ճուր, շնոր...ակալություն, քար...ափ, քար...անք, հեկ...եկալ, անհեկ...ելք, հեկզ...երե, հով...ար (զիմարկի առաջամասը), պարտաճուր...ակ, ան...արզանք, հոպ...ուա, ան...բաժեշտ, համ...արզ, ընդ...ունակ, անհոդդ...ողդ, ապաշնոր..., ընդ...արվել, կրավ...ար, խոր...արք, ընդ...ունայն, ընթ...անալ, ընդ...անրություն, աշխար...իկ, մենաշնոր..., շնոր...անդես, մեծ...արզո:

Բայ թռղնված փառերի փեղում գրել հ, որդեղ անհրաժեշտ է:

Հով...աննեսն ընդպանիքով զայթել էր Արևմտահայասրանից: Ընդ...անուր առմամբ ընդ...ունակ, աշխար... փեսած մարդ էր՝ աչքերում կարուի իր՝ նշխար...ի նման սուրբ հայրենիքի նկարմամբ: Տեսել էր արհավիր...ք, արհամար...անք, ան...արզանք, սակայն օր...ասական պահերին միշտ ցուցաբերեկ ոչ թե հեղի...եղուկ բնափորություն, ընդ...ակառակը, անհոդդ...ողդ կամք: Ընդ...առաջելով հոր խոր...բդին՝ բնակություն էր հասպատել լեռային այս զյուղում հեղի...եղներից հղկված լերկ հեղի...եղափի պոնկին: Անընդ...ափ աշխափելով՝ հայթ...այթել էր ան...բաժեշտը և շնոր...ալի որդիների օգնությամբ լուս կառուցել, այգի զցել:

Ամառվա երեկոներին նսփած ընդ...արծակ հով...անոցում՝ կերակրում էր իր սիրելի սիրամարգին, որ, պոչը հմվ...արածե քացած, հանգիստ կրցում էր փիրոջ մեկնած կերակուրը: Այդ պահերին Հով...աննեսը մփաքերում էր դառն անցյալը, հասնում ընդ...ուազ մանկության փարիները, հիշում շնաշխար...իկ մորը՝ Տիրամոր պարկերի առջև չորած հեկ...եկալիս ու ապաշ-

խար...ելիս: Հիշում էր հորը՝ գլխարկի հով...արք աշքերին բաշած, կռացած կփավ...արքի արտերում կամ խով...արքներում: Հիշում էր իրենց ընդ...արձակ արտերը, որ լսվում էր հասկերի հոգե...մա խշշոյը, գողարիկ միր...ավներին, սանրած կափարժներով հոպ...ովներին. լորերին, որ ազար արածում էին մարգերում:

Անհեթ...եթ բախսրը գլուղահանեց իրենց և ընդ...արվելով չար ճակապազրի հետ՝ Հով...աննեսը հայդնվեց լեռնային այս գյուղում:

Հեղինակային

Հ

Թառակազմական պատկեր

ամպիովանի=ամպ+հով+անի

անարգանք=ան+/*հարգ*+անք

անհեթեթ=ան+ինթեթ (*հայթայթեթ*
ից՝ *այ* *այ* *ե*)

անհողդողդ=ան+ինորդ+/*հաղորդ*

անհրաժեշտ=ան+իրաժ+էշտ

անշնորիք=ան+շնորի+ք

անպատեհ=ան+պատեհ

աշխարհազոր=աշխարհ+ա+զոր (ք)

աշխարհակալ=աշխարհ+ա+կալ

աշխարհասփյուտ=աշխարհ+ա+
սփյուտ

աշխարհայունյ=աշխարհ+ա+յունյ

աշխարհիկ=աշխարհ+իկ

ապաշխարել=ապաշխար (իրա-
ճական փոխառություն է և
կապ չունի աշխարհ բառի
հետ) +ել

ապաշնորի=ապ+ա+շնորի

առհավադրյա=առ+հավատր+յա

արգահափելի=/*հարգ*+ա+հափ+ելի

արհամարել=արհամարի+ել

արհեստավոր=արհեառ+ավոր

զարհութելի=զարհուր+ելի

ընդամենը=ընդ+ամենը

ընդառաջ=ընդ+առ+աջ

ընդարձակ=ընդ+արձակ

ընդհակառակը=ընդ+հակառակը

ընդհանուրը=ընդ+հանուր

ընդհագրակյա=ընդ+հարակ+յա

ընդհագրվել=ընդ+հագր+վ+ել

ընդհուպ=ընդ+հուպ

ընդունայն=ընդ+ուն+այն

թիկնապահ=թիկն (թեկն-ից)+ա+
պահ

խոնարհ-պարզ բառ

խոփհարք=խոլու+հար+ք

խորին=խոր+ին

խորիել=խորի+ել

խորիրդաժություն=խորի+/*ուժոյ*+
ած+ուժյուն

խորիրդակյել=խորի+/*ուժոյ*+ա+
կյալից+ել

խորիութ=խորի+ությ

հազիվազ=հազ+իվ (իվ՝ գրաբա-
րում գործիական հոլովի վեր-
ջապորությունը)+հազ

հաղթահարել=հաղթ+ա+հար+ել

համաշխարհային=համ+աշխարհ+
ային

հեկեկալ=հեկեկ+ալ
հեղեղ-պարզ բառ
հեղեղար=հեղեղ+ար *
հեղեղուկ=հեղ+հեղ+ուկ
հեփզիեփե=հեփ+գ+հեփ+ե
հերթապահ=հերթ+ա+պահ
հոգեհմա=հոգ (հոգի)+ա+հմա (իա>ե)
հովանոյ=հովլ+անոյ
հովար=հովլ+ար
հովիար=հովլ+իար
հոպոպ=հոպ+հոպ-պարզ բառ
հոքորել=հոքլ+ոք+ել
հրդեհ=հը (հուր) + ուեհ (դժեհ՝ փոխառություն է պարսկերենից և նշանակում է գեղ-պարզ բառ)
հուրիքալ=հուրլ+իր (հուր) + ալ
ճահճուք=ճահճ (ճահիճ) + ուք
ճանապարհային=ճանապարհ + ային
ճանապարհորդ=ճանապարհ + որդ
մահճակալ=մահճ (մահիճ) + ա+կալ
մեղմասահ=մեղմ+ա+ւահ
նիրել=նիրի+ել

նշխար (եկեղեցու օրհնված հաց)-պարզ բառ
շնորհամբ=շնորի+ամի
շնորհակալություն=շնորի+ա+կալ+ություն
շնորհընկալ=շնորի+ըն (ընդ) + կալ
ողջախոհ=ողջ+ա+խոհ
որովհեփե=որովլ (ով՝ գրգիծիական հոլովի վերջավորությունը բիւտ+և(և)՝ գրգիծիական հոլովի հնագույն վերջավորություն)
չմշկասար=չմշկ/չմուշկ+ա+սահ+ը
չնաշխարիկ=՛ոչմ+աշխարիկ+իկ
պարտամուգիակ=պարտ + ա+մուրիակ
դարաշխարիկ=դար+աշխարի+իկ
քաղիան=քաղ + իան
քամահել=քամահը (քամահարել-ից՝ ա-ի սղմաբ) + ել
քարհանք=քար+իան+ք
քարհապ=քար+իասո
օրհասական=օր+հաս+ական
օրհնանք=օրհն+անք
օրհներգ=օրհն + երգ

Հնկեկալ բառը կազմվել է հեկ արմագի կրկնությամբ, հեփագայում երկրորդ հ-ն սպել է: Նույն ձևով հեղեղ (հեղ+հեղ), հեղեղագ (հեղ+հեղ+ագ): Այժմ դիրքում են պարզ բառեր:

Վ-Յ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեփերի փոխարեն գրել կ կամ ֆ.
 հա...ը, ա...ղանցի, զո...ը, Օ...սաննա, աս...ալք, զա...թապահ, խռո...ք, փլա...քամիչ, հարա...ային, ա...փոմեթենա, նա...ք, աղ...աներ, Ա...ղանըս-դան, նա...թավառ, օ...կիանոս, հո...փաշուշան, թափ...ել, զա...թել, Ա...րոդի-դե, Ա...րորա, թա...շյա, ա...փոմափ, զա...թիշ, հազի...հազ, կիրա...ափ, ...շշոյ (օծի), ...շշալ (ջուրը), թո...շանք, նզո...ք, փա...ղահար, արմա..., նա...թալին, որո...հերիս, կաթ...ած, կաթ...ածահար, Եթո...պիս, ս...ինք, Խոսրո...:

*ԱՏ աժանց առաջացել է հաս բահց: Պոչատ՝ պոչը հատված, կորված, հեղեղատ՝ հեղեղմերից առաջացած, կոնատ՝ թե՛ք հատված, կորված:

Լրացնել բայ թողնված դառները՝ կ կամ ֆ.

Ա...գոմեքենան ընթանում է հարա...ային աս...ալրապատ ճանապարհերով հազի...հազ հաղթահարելով ոլորանները: Յուրահափուկ թո...չանը ունեն այդ վայրերը: Թեև հեռու չեն նա...թահանքերը, սակայն բուսական աշխարհը հարուստ է ու վարադիսակ: Ահա թա...շյա եռ...դաշուշանները, կփա...ափի արքերը, գունավոր հա...քերը, որոնք ասես նայր բնության գո...քն են երգում: Աջ կողմից թափ...ում է աղմկով մի ջրվեժ: Ահա և օ...կիանոսը: Այն հիասքանչ է և խաղաղ ժամանակ, և խոռ...քի պահին: Ափին՝ նավակների մոտ, հավաքվել են զրուաշրջիկներ: Երևում է շինայիններ են, եթո...պացիներ, ա...ղանցիներ. նեղեր: Հավանաբար զրուանքի են զնալու:

Դեռևս ոչ հեռավոր անցյալում այս վայրերում կյանքը կաթ...ածահար եր՝ որո...հեգիս զա...թիշները, որմանց այժմ էլ ժողովուրդը նզո...քով է հիշում, ուզում էին դիրել երկրին: Նրանք հեգի շարժվեցին, և ամեն ինչ նպավրնական հունի մեջ:

Բոլորս հիացած ենք: Ի՞նչ հողեր են: Ասես երկնքից օ...սաննա ու օրինություն է թափ...ում:

Հեղինակային

Վ-Ֆ

Բառակազմական պատկեր

գավթապահ=ցավթ(ցավիթ)+ա+պահ
գրվ=ցով+ք
զավթիչ=ցավթ+իչ
թավշյա=թավշ(թավիշ)+յա
թափել=թափ+վ+ել
թովշանք=թով+իշ+անք
խոռվր=խոռվ+ք
կրավար*-պարզ բառ
հազիվհազ=հազ+իվ+հազ (իվ՝ զրա-
բարում զրդիսական եռովով
վերջավորությունը)

հավթ=հավ+ք
հարավային=հարավ+ային
հովկաշուշան=հովկո(հովկուշ)+ա+
շուշան
նավթավառ=նավթ+ա+վառ
նզովր=նզով+ք
դավդահար=դավդ(դավդիդ)+ա+հար
վշշալ(բնձ.)=վշ+վշ+ալ
վշշալ(բնձ.)=վշ+վշ+ալ
ֆշշալ(բնձ.)=ֆշ+ֆշ+ալ
ֆշֆշալ(բնձ.)=ֆշ+ֆշ+ալ

* Կրավար բառը կազմվել է կրավ և հար բառերից: Հ-ն սղվել է:
Այժմ դիրվում է պարզ բառ:

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Կեդերի փոխարեն գրել եվ կամ և.

Եր...ույթ, այգ...եպ, կար...եր, կար...որ, պարզ...ել, ազ...ազ, ազ...որ, դափն...արդ, բ...եռ, ոսկ...ազ, ս...եռուն, ոսկ...առ, ար...առ, հ...ասպառ, ոսկ...արս, հերք...ակ, ուն...որ, վազ...ազ, ուղ...ճար, զին...եր, սելք...երել, սերկ...իլ, հոգ...արք, հոգ...որ, ալ...որ, ալ...եր, լրար...երջ, ...եթ, գեր...արել, ...րոպա, ...րոպական, ...րոպացի, երթ...եկել, ...զիննե, զոր...որել, զին...աճառ, ոսկ...որված, ոսկ...աճառ, արևմբա...րոպական, երբ...և, ս...ակնած, ուղ...որվել, ոգ...որություն, թեթ...ուրն, Ս...ան, օթ...ան, հ...իհ..., թեթ...ություն:

Լրացնել բաց թողնված դառերը՝ եվ կամ և.

Խաղողի ոսկ...ազ դաշտերի մոփ մի բլրակի վրա կանգնած՝ ս...եռուն նայում ենք ոսկ...որված անդասպաններին. ոսկ...առ հորիզոններին.՝ զյուղը զոր...որող զին...եր արգերին: Արեգակի ոսկ...արս ճառագայթները ոսկեցծել են շուրջօրուրը. օդը լսված է սերկ...ենու բույրով: Մեղմ սյուրը պահս հ...իհ... մնութենում է դափն...արդերին, եղյ...անիններին, սեթ...եթաճրով հավում, վարդում, ապա պանում դեպի այգ...եր զյուղերը՝ թեթ...ացնելու դապը:

Օրվա այդ շոգ պահին դաշտում եռում է աշխափանքը: Տար...երջյան թննություններից հետո մեծերին օգնելու են եկել դպրոցականներից: Ար...առ դեմքերին ոգ...որություն՝ աշխափում են եռանդով: Գիրեմ՝ ամառը շուրջով հոգ...արք կապրի. և իրենք դարձյալ կցնան դպրոց՝ հոգ...որ սնունդ սրանալու: Խակ առայժմ բռնորդ՝ կին թե փղամարդ, ալ...որ թե պարանի, պիտի աշխափեն: Ալ...եր այզիններն առադ բերք են խոսքանում: Գյուղացու ուշադրությունը բ...եռված է միայն հորին, որը կարճ ժամանակ անց կիափուսի՝ պարզ...ելով բարիքների առափություն:

«Սրանք այն մարդիկ են.՝ միքածում եմ ես.՝ որոնք դարիններ առաջ եղեն են դեսել, ծննդափայրը թողնելու ցավից խոցվել կար...եր, խոշփանգվել, զեր...արվել: Բայց կար...որն այն է, որ երբ...և չեն ընկճվել: Օք...ան են զրել հայրենիքում ու բարզափաճել»:

Հրացած մեր դեսածով՝ ավտոմեքենայով մինում ենք ճանապարհի երթ...եկելի մասը և ուղ...որվում դեպի Ս...ան:

«Եղինակային

ԵՎ
Բառակազմական պատրկեր

ագեվազ=ազ(ազի)+ա+վազ (իա> ե)

ազեոր=ազ(ազի)+ավոր

(իա> ե, եվ> և)

ալեվեփ=ալ(ալի)+ավեփ (իա> ե)

ալեոր=ալ(ալի)+ավոր (իա> ե, եվ> և)

այզեվեփ=այզ(այզի)+ավեփ (իա> ե)

արևմբանեվրոպական=արևի+մբ

(մուդ) +ա+ևմբուն+ական

գերեվարել=զեր(զերի)+ա+վար+ել

(իա> ե)

գինեվաճառ=գին(գինի)+ա+վաճառ

(իա> ե)

գինեվեփ=ցին(ցինի)+ավեփ (իա> ե)

գոփեորել=զոյտ(զոփի)+ավոր+ել

(իա> ե, եվ> և)

**դափնեվարդ=դափն(դափնի)+ա+վարդ
վարդ (իա> ե)**

երբեմ=երբ+եմ

երբենեկել=երբ+ե+եկ+ել

երեսոյթ=երև+ոյթ

բերենոդն=թեթեն+ոդն

բերենորյուն=թեթեն+որյուն

**կարեներ=եառ(կարի` շապ) +ա+վոր
վեր(ը) (իա> ե)**

կարեոր=կառ (կարի` շապ) +ավոր

(իա> ե, եվ> և)

հեփեակ=հեփեկ+ակ

հեփեանք=հեփեւ+անք

հեփեորդ=հեփեւ+որդ

**հոգեվարք=հող(հոգի)+ա+վարք+ը
(իա> ե)**

հոգեոր=հող(հոգի)+ավոր

(իա> ե, եվ> և)

հևասպառ=հև+ա+սպառ

հևիհեւ=հև+ի+հև

**ոգեօրություն=ոգ(ոգի)+ավոր+
ություն (իա> ե, եվ> և)**

ոսկեվաճառ=ոսկ(ոսկի)+ա+վաճառ (իա> ե)

**ոսկեվաճառ=ոսկ(ոսկի)+ա+վաճառ
(իա> ե)**

**ոսկեվարդ=ոսկ(ոսկի)+ա+վարդ
(իա> ե)**

**ոսկեվարդ=ոսկ(ոսկի)+ավոր+ել
(իա> ե, եվ> և)**

սեթեթանը=սեթ+ե+սէթեթ+անը

սերկելենի=սերկել (սերկելի+ենի

սևակնած=սև+ակն+ած

սևեռուն=սևեռ+ուն

**գարեներջ=տար(գարի)+ա+վերջ
(իա> ե)**

**ուղեվճար=ուղ(ուղի)+ա+վճար
(իա> ե)**

ուղեոր=ուղ(ուղի)+ավոր

(իա> ե, եվ> և)

օթեան=օթ+ան

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԿԵՏԵՐԻ ՎԻՇԱԱՐԵՆ ԳՐԵԼ Ծ ԿԱՄ Մ.

ո...քակոծել, բ...րուլ, ա...քախտ, ա...րոխ, դա...րուլ, ա...րողովին, դա...քարան, ա...քարան, ա...պ, ա...քասիր, ա...քարիշտ, ա...քաստանել, ա...քարտավան, ա...քարտակ, ա...քիոն, ա...վիութել, ա...պագոռզոր, բ...րուկ, ինքնա...վիով, հա...րույր, ճա...փա, խ...քավորում, ը...պանակ, ա...ֆիքատրոն, ա...պիովանի, ա...քարձիչ, շի...պանզե, չե...պիոն առաս...քար, հա...քավ, վերա...քարձ, ը...քիշ, ա...քավ, ա...քար, քա...ք, ա...քիծ, քա...ք, ը...քոստ, փա...վիոշտ, Դուշառեկ, բրձ...փալ, բ...քարտաղանք, ը...քոնել, ս...րուկ, քա...քիոն, քա...քեր, ա...պշող, ա...քարքառ, քա...քավ, զա...փո, զա...քիկ, ը...քոշմնել, բու...ք, զա...քյուղ, կո...քետ, դր...քոց, խ...քակային, ա...պայման, Մա...վել, Սա...վել, ա...վիուր, ճա...քար, ա...քարյացական, ը...քշամարտ, բ...քիզ, ճա...վորդ, ա...քերի, քա...քասել, քա...սարկու, ս...քակ, քա...փել, քա...քիշ, բ...քիկ, ճա...պրու, սի...փոնիա, քազու..., հա...քերություն, ա...քոխավար, ա...պատճառ, հա...քակ, քա...վոր, վա...պիր:

ԼՐԱՑՆԵԼ ՔԱԳ ՔՈՂՋՎԱՃ ՄԱԽԵՐԸ Ծ ԿԱՄ Մ.

Մա...վելն ու Սա...վելը մանկության ընկերներ են: Իրարից միշտ անքածան են եղել: Դեռ փոքր էին, երբ վերցնում էին զա...քյուղները, գնում անտառ՝ մոշ, մորի, տանձ, դա...քու բերելու, խաղում գետեզի շա...բուտում, մայրիկների համար սարի ս...րու ու սուսա...քար բերում: Այրում էին զյուղական ա...պաճույց կենցաղով ու երջանիկ էին:

Պատանեկության ա...քասիր անուրջներն անավարտ մնացին, սկսվեց պատերազմը: Ա...քարիշտ ֆաշխտները հարձակվեցին, ո...քակոծեցին, հրդեհեցին: Ա...քարտավան իրոսակներին հակահարված տալու և հայրենիքի պատիվն ա...եղծ պահելու համար տղաները մեկնեցին ռազմաճակատ: Հոծ ա...բոխ էր հավաքվել կայարանում: Հրամեշտի ա...պացոռզոր խոսքեր չասվեցին: Ժողովուրդն ա...քարքառ, տիսուր - տրտու... ճա...փա զցեց իր քազու... զավակներին:

Մա...վելն ու Սա...վելը ծառայում էին նույն վաշտում: Մեկը քա...քեր էր, մյուսը՝ կապավոր: Ա...վերապահորեն վստահ էին, որ ա...պայման կհաղթեն: Այդպես էլ եղավ: Երկուսն էլ պարզեներով տուն վերադարձան: Այժմ էլ ապրում են իրենց զյուղում: Ունեն քարի հա...քավ, սիրված են բոլորից: Գյուղը սակավացուր էր: Ընկերներն ա...քարձիչներ բերեցին, ա...քարտակ կառուցեցին: Գյուղը ա...քավ բերք ստացավ, ա...քարմերը լցվեցին: Մեծ քարեկամությունից բոլորն են օգտվում:

ՀԵՂՋԱԿԱՅԻՀԻ

Բառակազմական պատկեր

ամբաստանել = ամբաստան + ել
 ամբար - պարզ բառ
 ամբարիշտ - պարզ բառ
 ամբարձիչ = (ի)ամ + բարձ + եւ
 ամբարտակ - պարզ բառ
 ամբարտավան - պարզ բառ
 ամբիոն - պարզ բառ
 ամբոխ - պարզ բառ
 ամբողջական = ամբ (մասմիկ է) +
ողջ + ովհն
 ամպագողացոյ = ամպ + ա + գոց +
ցոյ
 ամպեսօվանի = ամպ + հով + ամի
 ամպշող = ամպ + շող
 ամփոփել = ամփոփ + ել
 անբախտ = ան + բախտ
 անբասիր = ան + բասիր
 անբավ = ան + բավ
 անբարյացական = ան + բարյաց
 (քարիք բառի գրաբարյան սե-
 ռական հոդվածներ) + ա + կամ
 անբերրի = ան + բերրի
 անբիծ = ան + բիծ
 անպաճույճ = ան + պաճույճ
 անպայման = ան + պայման
 անպատճառ = ան + պատճառ
 անփույթ = ան + փույթ
 բազում - պարզ բառ
 բամբ - պարզ բառ
 բամբակ - պարզ բառ
 բամբանել (բամբական, խոսել բայի
 խոնարհված ձևերից) բամ + բաս
 + ել - պարզ բառ
 բամբիշ (բազույթի) - պարզ բառ
 բամբին (նվազարան, բնար) -
 պարզ բառ
 բամփել = բամփ + ել
 բանբեր = բան + բեր
 բանսարկու = բանս(խոսր) +
արկ + ու

դամբարան = դամբ(զերեզման) +
արան
 դրմբոց (քմձ.) = դրմբ + ոց
 զամբիկ(էզ ծի) - պարզ բառ
 զամբյուղ - պարզ բառ
 ըմբիշ - պարզ բառ
 ըմբշամարտ = ըմբշ(ըմբիշ) + ա +
մարտ
 ըմբոշնել (վայելել) = ըմբոշնեն + ել
 ըմբոստ = ըմբ (ամբ - ից, որը հան-
 դիպում է ամբողջ բառում) + ոստ
 - պարզ բառ
 ըմբոնել = ըմ(ըմդ - ից) + բոն(բուժն)
 + ել - պարզ բառ
 ըմպանակ = ըմպ(լումպ) + անակ
 քմբիկ = քմբ(քումբ) + իկ
 քմբկաթաղանք = քմբ(քումբ) +
 (ու)կ + ա + թաղանք
 քմբուկ = քմբ(քումբ) + ուկ
 ինքնամփոփ = ինքն + ամփոփ
 խմբակային = խմբ(խումբ) + ակ +
յին
 խմբագրում = խմբ (խումբ) + ագրու
 + ում
 ხամբակ(թերուս, տխմար) - պարզ
 բառ
 ხամբավ - պարզ բառ
 ხամբերություն = իհմ + բեր +
ություն
 ხամբույր - պարզ բառ
 ճամբար - պարզ բառ
 ճամփորդ = ճամփ + որդ
 շամբուտ = շամբ + ուտ
 շամփուր - պարզ բառ
 ոմբակոծել = ոմբ(ոումբ) + ա +
կոծ + ել
 սմբակ - պարզ բառ
 սմբուկ - պարզ բառ
 սուսամբար - պարզ բառ
 վերամբարձ = վեր + (ի)ամ + բարձ
 փամփուշտ - պարզ բառ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կետերի փոխարեն գրել զ կամ ս.

Կենտրոնախույ.... քննախույ.... ալեհոյ ... ծաղկահյու..., մտասոյ...., խելակորոյ...., պար...կա. պար...կական. թիֆլի.... թավրի.... Տավրո...., մար....ել. մար....վել. մար....պան. պարտի....պան. հար....նացու. համհար...., արևակե...., բա....կաթոռ. բա....կենտրոլ. բա....կերակ. բա....պան. որպես....զի. որպիէ.ի. զույն....զույն. ինչպի....ի. հետ....հետե. տոքակե.... Վարդգե...., իիպնո...., երկնասույ...., ընկույ...., ողկույ...., հրկի....ված. բ....կտել. ավտորու...., մ....կիք. մ....եղեն. ֆի....կուլտուրա. Հաֆի...., իշխա.... վա....ք. երա....կոտ. Երա....խ. զիպ.... նարգի.... հազիվհա...., հանկարծահա...., գ....վոտոց. Հա....կերտ. փրփրադե...., սիրակե...., բնա....դարար. Մար....պետունի. տրոլեյբուս.. դիակի....արան. ծխնելոյ...., Չինգի.... խան. Մանա...., Մանա....կերտ (տեղանուն). վ....կապ. սի....ավետ. սի....ախոտ:

Լրացնել բաց թողնված տառերը՝ զ, ս կամ սզ.

Ալեհոյ.... էր Հելլադայի մեծագույն քանդակագործ Ֆիդիասը: Գրակալի առաջ մտասոյ.... նստած՝ քննախույ.... հայացը հառել էր դիմացը փոփած գծագրերին: Պիտի կերտեր Զնսի արձանը: Նրա հոգին բ....կտում էր այն միտքը. թե կկարողանա՞ կյանք ու հոգի տալ անշունչ մարմարին:

Պար....կա զիշեր էր: Պար....կական երկնակամարում փայլվլում էին աստղերը: Հա....կերտի հրավերով Վասակը՝ Հայաստանի մար....պանը, ժամանել էր Տի....քոն և այժմ բաց պատշզամբում բա....կաթոռի մեջ նստած՝ նայում էր մ....կիբեռի երկնասույ.... մինարեներին: Անհոյ.... էր, թե գործերը հարթ կցնան:

Պարտի....պանը թիֆլի....ից բերված թաղարները տեղադրում էր հողի մեջ: Ծուտով այդ մասում կանեն զույն....զույն ծաղիկներ և հետ....հետե կտարածվեն շուրջբոլորը:

Ավտորու....ի պատուհանից իիպն....ված նայում էի շրջակայքի զեղեցկություններին: Որսի....ի աննման տեսարան: Որպե....ի պատկերացնես. աշքովդ պիտի տեսնես:

Բառակազմական պատկեր

ալեհույզ = ալ(ալի) + ա + հույզ
 (իա>ե)

անհույս = ան + հույս

արևակեզ = արև + ա + կեզ

բազկաթոռ = բազկ(բազուկ) + թոռ

բազկերակ = բազկ(բազուկ) + երակ

բազպան(թևնոց) - պարզ բառ

բզկտել = բզ(բշկ) + (ի)կլ + տ(տ) բազ-
 մապատկական ածանց) + ել

բնազդաքար = բն(բուժ) + ազդ + ա +
քառ

գոյնզգորյն = գոյլն + զ + գոյլն

դիակիզարան = դիլ + ա + կիզ(կեզ) +
արան

երազկոտ = երազ + կոտ

երկնասույզ = երկն(երկին) + ա +
սույզ

ընկույզ - պարզ բառ

ինչախիսի = ինչ + ախս(պես) + ի
 խնակօրույս = խել + ա + կոր + ույս

ծաղկախյուս = ծառկ(ծաղիկ) + ա +
իյուս

ծխնելույզ = ծխն(ծովխն) +
ելույզ(ելուզանել - ից)

կենտրոնախույս = կենտրոն + ա +
խույս

հազիվեազ = հազ - իվ (իվ՝ գրաքա-
 րում գործիական հորովի վերջա-
 վորությունը) + հազ

համիարգ - պարզ բառ

հանկարծահաս = հանկարծ + ա +
հաս

հարսնացու = հարսն + ացու

հետզիենտն = հետ - զ + հետ + ն

հրկիզել = հր(հոր) + կիզ(կեզ) + ել

մարզպան = մարզ + պան

մարզպետ = մարզ + պետ

մզկիթ - պարզ բառ

մսեղեն = մս(միս) + եղեն

մտասույզ = մտ(միտ) + ա + սույզ

ողկույզ - պարզ բառ

որպեսզի = որ + պես + զի

որպախիսի = որ + պիս(պես) + ի

պարզկա = պարզ + կա

պարտիզպան = պարտիզ(պարտեզ)
 + պան

ջրասույզ = ջր(ջուր) + ա + սույզ

սիզախոտ = սիզ(սեզ) + ա + խոտ

սիզավետ = սիզ(սեզ) + պետ

սիրակեզ = սիր(սեր) + ա + կեզ

վազք = վազ + ք

վազքույի = վազ + ք + ույի

Վարդգես = վարդ + գես(գես) մազ.
 առչ)

Վզկապ = վզ(վիզ) + կապ

տոռակեզ = տոռ + ա - կեզ

փրփրադեզ = փրփր(փրփուր) + ա +
 դեզ

քննախույզ = քնն(քնին) + ա +
խույզ

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կետերի փոխարեն գրել Ժ. Հ կամ Ժ.

հու....կու, բու....քույր, դ....խոյական, դա....խեմ, ճ....գրիտ, ժու....կալ, գու....կան, գու....ակ, գ....տվել, ն....դարենի, ն....ար, ն....տար (Վիրահատական սուր դանակ), պ....զամբ (գարշանք, նողկանք), պազ....ոտ (վավաշոտ, ցանկասեր), ու....զնորեն, ա....դահա, ա....տե (երկար կորով նիզակ), վրե....խնդիր, հրե....ավոր, հրաժե....տ, հրա....են, հրու....ակագործ, հույ...., հու....արար, երա....տահավ, երա....չուրյուն, գոյշ....զահավե...., բ....տիկ, ապառա...., ատամնարոյ...., անախոր...., խոր...., որմնախոր...., օ....տված, դ....խուիի, դ....կամ, հավեր...., պատ....զամբ, շարագոյ...., ծիավար...., տույշ...., մ....տնջենական, դ....քայստ, ն....խար, նամի....տ, թե...., ախոր....ել, խոր....ել, խոր....ակ, անհրա....եշտ, դ....պատեհ, դ....գոյս:

Լրացնել բաց բողնված տառերը՝ Ժ կամ Հ.

Գու....կանը՝ հու....կու, ա....դահա մի տղամարդ, ա....տեն կողքից կախ, կանգնել էր դ....խոյական վեհուրյամբ բազմած բագուիու առաջ: Հոյ.... անախոր.... լուրեր էր բերել, և բագուիին լսում էր դ....կամորեն: Թագավորը դեռ շարունակում է գ....տված մնալ յուրայինների հետ, նախարարները պատրաստվում են վրե....խնդիր լինել: Ապառա....յա կամքով օ....տված Աշոտ Երկարը, որ որոշել էր մ....տնջենական խաղաղություն ստեղծել երկրում, պարզվում է, մի կողմ բողնա պետական շահերը, ընկել է անձնական խնդիրների հետևից: Ո՞վ կարող է ճ....գրիտ գուշակել ինչով կվերջանա այս ամենը:

ճանապարհ գեղով բանքերին՝ բագուիին դուրս եկավ պատ....զամբ՝ նամի....տներին հեռանալու նշան անելով: Նստելով որմնախոր....ում՝ սկսեց խորիել իր դ....խեմ բախստի, երկրի շարագոյ.... վիճակի մասին: Իր դ....բախստությունը զնալով խորանում է, և ստիպված է ապրել հուշ դարձած երջանկուրյան ն....խար բեկորներով: Ինչո՞ւ, ինչի՞ համար պատժեց: Շէ՝ որ ապրել է անմնացորդ նվիրումով, ու....գնորեն սիրել է ամուսնուն, եղել ժու....կալ, զերծ՝ արատներից:

Թագուիին հավանաբար երկար կօրորվեր հարածուի խոհերի օվկիանում, եթե ուշաղությունը չըրավեին երկու հոգի, որ անցնում էին ծառերի տակով:

Ըստ ՄՈՒՐԱՅՐՆԻ

Ժ - Ծ

Բառակազմական պատկեր

աժդահա - պարզ բառ
 անախործ = ան + ախործ
 անիրածեշտ = ան + իրած (իրած
 իրաժարվել, եեռաճալ, հետ քաշվել,
 չուղել) + եշտ
 աշտան (նիզակ) - պարզ բառ
 ապառած - պարզ բառ
 ատամնաբույժ = ատամն + ա + բույժ
 բշտիկ = բշտ(բույժ) + իկ
 բուժբույժ = բուժ(բույժ) + բույժ
 գահավեժ = գահի(բարձանք) + ա + վեժ
 գժուվել = գժի(գիշ) + ւ + ել
 գումկան = գում(գույժ) + կան
 գուշակ - պարզ բառ
 դժբախս = դժ + բախս
 դժխնն (դաժան, ժանո) - պարզ բառ
 դժկան = դժ + կան
 դշխոն (բազուիի) - պարզ բառ
 երաժշտակավ = երաժշ (երաժշից) +
 + կավ
 երաշտակավ = երաշտ + ա + կավ
 քեծ - պարզ բառ
 ժուժկա (սակավապետ) = ժուժ(ժույժ)
 ուժ (կարողություն) + կավ
 խորշ - պարզ բառ

հրաժեշտ = հրաժ(հրաժ՝ հրաժարվել,
 հեռանալ, հետ քաշվել, չուցել) +
 եշտ
 հրաշեկ = հր(հրայր) + ա + շեկ
 երեշավոր = երեշ + ավոր
 երուշակագործ = երուշակ + ա + գործ
 եռոյժ (սաստիկ, շատ, խիստ) - պարզ
 բառ
 իուշաբար = իուշ + պար
 ծիավարժ = ծի + ա + վարժ
 ճշգիտ - պարզ բառ
 նաժիշտ - պարզ բառ
 նժար - պարզ բառ
 նշխար (եկեղեցու օրինված հաց) -
 պարզ բառ
 նշտար (վիրաքայժի դանակ) - պարզ
 բառ
 որմնախորշ = որմն + ա + խորշ
 շարագույժ = շար + ա + գույժ
 պազշոտ (վավաշոտ, ցանկասեր) -
 պազ (համրայր) + շ (աճական) +
 տո
 պատշգամբ - պարզ բառ
 վրեժխնդիր = վրեժ + խնդիր
 ուժգնություն = ուժ + գն (գիշ) + ություն

ԿՐԿՆԱԿ ԲԱՆԱԿԱՅԻՆՆԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կետերի փոխարեն գրել՝

1. բ կամ բբ.

այ...ուրեն, այ...ենական, այ...հնարան, ամ...արտակ, աւ...ա (տղամարդու վերնազգեստ), ա...ահայր, ըմ...ոշխնել.

2. դ կամ դդ.

ըն...նմ, ըն...հատել, ըն...իմություն, ըն...արմանալ, ըն...իմախոս, ըն...ունակ, ըն...այական, մապոր, ընդ...իմադրել, ընու...իմակաց, ըն...հատել, ըն...իմահար, ըն...ոստ, ըն...իմադր, ըն...փմակայել.

3. զ կամ զզ.

թ...կտել, թ...ալ, թ...իկ - թ...իկ, դ...ալ, ...վանք, տ...ալ.

4. թ թթ, տր տ կամ տու.

փ...ախտ, վա...ար, կ...անք, փ...ել (մաշվել), փ...ել (ծաղկել), ծաղ-կափ...իք, կ...րուկ, կ...րտել, փե...ել, լուսա...փկ, պ...վել.

5. չ կամ լ.

տանջա ...ի, տանջա...ուկ, վշտա...ի, վշտա...ուկ, ս...ացիկ, սովյա.... սո-վա...ուկ, ...կել, դր...ար, Արի...ես, արի...եսյան, հե...են, հե...ենիստական, հե...ենիզմ. Հե...արդ, Հո...անդիա, հո...անդական, մի...իոն, մի...իարդ, ձ...ալ, մո...ա, մո...ազար, մո...ի, մո...ություն, բա...ադ, ցավա...ի, ցավա...ուկ, մո...ախոտ, մո...եռանդ, հե...ենուիի.

6. ժ, ժժ, ց կամ ցց.

կ...ի, կ...ան, կե...ե, կ...որդ, խ...ան, կե...ուրյուն, կեղ...ան'.

7. դ կամ դդ.

ու...ի, ու...արերձ, ու...արկել, ու...ազիծ, ու...եկից, ծառու...ի, ո...ալար, կո-յու...ի, գործու...ում, ու...ում, ու...եզիր, ու...ազդական, ու...եծիր, ու...եկալ, ու...ազ-դուրյուն, ու...արիո, ու...երձ, ու...ախոտուրյուն, ու...եզրդ, ու...ական, ու...եկցել, ու...ակի, ու...իդ, ու...ահայաց, ու...եկցորդ, ու...աձիզ, ու...եզդուրյուն, երբու...ի, ու...եկցորիի, ու...ամիտ, ու...ենիշ, ու...անկյուն, ու...եպարկ, ու...ամտուրյուն, խորւ...ի, ու...եցույց, ու...եսուն, ու...անկյունի, ու...ափառ, ու...եպայուսակ, ու...ել, մայրու...ի, ու...ընթաց, ու...իչ, ու...նուծուծը, բարձրու...եց, գեղու...եց, ու...եզդուրյուն.

8. ճ կամ ճճ.

ա...պարար, ար...ե, ա...ուրդ, շարա...ի, կ...ուծ, խ...ել, խ...ողում.

9. ջ կամ մմ.

է...ին, է...ա, է...անուել, Զե...ա, Է...իլ.

10. յ կամ յյ.

Նո...նո...ան, Նո...եմ, Վո...ան տապան.

11. Շ կամ ՇՇ.

Լիա...ա, Ֆի...ա, Ա...ա, հովա...ի, Հովիա...ես, զ...ել, մանրագ...ին, Սա-րիա...ա, ք...ել, Բո...ել, Փի...ական, խորաք...ին, ի...սուն, ք...ախույզ, Վիե...ա, տո...ա, զ...որական, ի...ական, Ժա...ա, Դիա...ա, ի...սունի...ը, ի...երորդ.

12. շ կամ շշ.

խ...ալ, թ...ել, խ...յուն, թ...ալ, թ...ոց, տա...ել, վ...ալ, ֆ...ալ, ֆ...ոց, ան...ուկ, փ...ատ, խ...ոց, վ...ոց, խ...խ...ոց.

13. զ կամ զզ.

հո...իվ, հո...երգուրյուն, հո...ական, հո...անոց, զրա...ել - զրա...ել, վրդո...ել - վրդո...ել, նզո...ել - նզո...ել, խորտ...ել - խորտ...ել, հորո...ել, նշ...ալ.

* Մեր լեզվամ գործույթ ունեցող օրենքի համաձայն՝ բարի մեջ կրկնվող վաֆերից մնկը աղփամ է: Այսպես՝ կեղծածամ, աշխարհանայացք, հասարակակարգ, տակարածածած, շարժականն բառերում աղփել է ընդգծված կրկնվող վաֆերից մնկը, որի հետևանքով ստացվել է՝ կեղծամ, աշխարհայացք, հասարակարգ, տակարածած, շարժականն:

14. թ կամ դր. ո կամ ու.

Եղբորդ, հինգեր.որդ, Ամանոր... անդրդր, անդրդրազիր, տաքէանցիկ, անդրդրություն, անդրդրավետ, տաք.ական, տաք..երային, տաք.երք, նաք.ք.ազույն, տաք.ալուծել, տաք.որոշել, տաք.արանություն, օտաք..արանություն, տաք..արնութ, այլատաք... օտար... տաք.ատեսակ, միատաք, տաք.փողել, բազմատաք.օդքան, օրոք.ձան, բնօք.ձան, օրոք..ոց, միք.իկ (փորորիկ), միք.իկ(ցորենի հիվանդություն), միք.կառողմ, միք.կածուփ, միք.կահավ, միք.կահույզ, միք.կածեծ, բեք.ի, բեք..եկ, չոք.որդ, տասնչորսեք.որդ, տաք.աշխարհիկ, դժմալ, գոթ.գոթ.ց, գըւալ, ճռ.ճշալ, ճռ.ճշալ, ճռ.ճշալ, ճռ.ճշալ, ճռ.ճշալ, ճռ.ճշալ:

**Ք բաղաձայնը կրկնվում է Մերքա բառում:
Ց բաղաձայնը կրկնվում է Թաֆֆի անվան մեջ:**

Լրացնել բաց բողնված տառերը. ընդգծել կրկնակ բաղաձայն ունեցող բառերը:

Անդրդի կեսօր էր: Չորսորդը լուրյուն էր, և միայն մոտական զուրբական զյուղի լսկում էր մո...աների նամազը և մո...ի ամրուխ արձագանքը: Եղբորդ օրն էր, որ մո...եզնած տաք..երքը հանդարավել էր, մ.ք.կահողմը՝ դադարել: Ընուրյան տաք..երք հանգատացել էին, և բեք.ի դաշտերում տաք..ազոյն ու տաք..ատեսակ ծաղիկներն ազատվել էին անձրևի կարիների ծանրությունից. ուշեւ գիշիկները: Աշխուժացել էին ժրաջան մեղուները: Խռչուտում էին ծաղկից ծաղիկ, և նրանց միալայք... բւռոցը տաք..ալուծվում էր արտերի իւ...ոցի. զետակի վ...ոցի ու տերների իւ...իւ...ոցի մեջ: Հո...երգական տեսարանը լրացնում էր գեղջուկի հորո...ելը:

Կոպացած հողին՝ Հովհաննեար խորաք.և.ին գլ.ում էր յորաքանչյուր քոփ՝ տեսնելու: Խն. օր տևած անձրևից դրանք հո չե՞ն վնասվել: Կարո՞ն ես ըն..չիմանալ ընուրյան քահաճանութերին: Սարսափելի կլիներ տաճապ.ուկ աշխատանքի արդյունքը կորցնել: Փառք աստծո, վնասը չնշն էր: Հովհաննեան ու...եց ըն.արմացած մարմներ և սրտի դողով քայլեց դեպի ցորենի հասկերը: Երկարատև անձրևից դրանք կարող էին փլ.ել: Բայց ոչ, արտերը փլ.չ.տն տեսք ունեին: Վերցնելով փոքրիկ ու շապայուսակը՝ քայլեց ծառուշ.ի.իով և ուշ.լորվեց դեպի հանդիպակաց ուշաբերձ լեռը, որի լանջին կպած էր իրենց զուրը: Ասում են մարդիկ այս բնօքանում ապրում են տասներեքեք.որդ դարից. իրենց գերդաստանը հազար ուր հայուր իւ.սունի.ը քվականից: «Բոյր մկաններս ն.ն.ում են, զնամ, հանգստանամ», - մտածեց Հովհաննեար և ուղղներաց ճանապարհով քարձրանալով՝ մոտեցավ չոյշ.որդ տանը. ճռ.եցողով քացեց դարպասը և անհետացավ գեղուշ.եց թխկների և ուշ.ածիկ քարդիների հետևում:

Հեղինակային

Բառակազմական պատկեր

աբբահայր = աբբա + հայր
 այրքենական = այրք + քեն + ական
 այրքենարան = այրք + քեն + արան
 անդրքրագիր = անդրքր + ա + գիր
 անդրքրավետ = անդրքր + ավետ
 անդրքրություն = անդրքր + ություն
 արճն = արճճ(արծիծ) + էն
 բնօրրան = բն(բուն) + օրր(օրոր) + ան

դդմապուր = դդմ(դդում) + ապուր
 զննել = զնն(զնի՛թ) + ել
 ընդդեմ = ընդ + դեմ
 ընդդիմախոս = ընդ + դիմ(դեմ) + ա + խոս
 ընդդիմություն = ընդ + դիմ(դեմ) + ություն
 իննական = ինն + ական
 իննուուն = ինն + սուն
 լկել = լկ(լլուկ) + ել
 լուսատիկ = լուս(լույս) + ա + տիտ(տուտ) + իկ

կեցցե = կեց(կեաց) + ցե(ցե՛ եզակի հրամայականի վերջավորությունը գուարալում) - պարզ բառ

կծծի = կծծ(կծիծ) + ի
 կոյուղի = կոյ(աղք) + ուղի

կտտանք = կտտ(կտուտ՝ տանջանք) - անք

հովկական = հովկ(հովիկ) + ական
 հովկերգություն = հովկ(հովիկ) + երգ - ություն

միատարր = մի + ա + տարր
 մրրկածեծ = մրռ(մրուր) + (ի)կ + ա + ծեծ

մրրկահավ = մրռ(մրուր) + (ի)կ + ա + հավ

մրրկահոյզ = մրռ(մրուր) + (ի)կ + ա - հոյզ

նոյյան = նոյ + յան
 չորրորդ = չոր(չորս) - որրոր
 պտտահողմ = պտտ(պտույտ) + ա + հողմ
 պտտվել = պտտ(պտույտ) + վ + ել
 սովալլուկ = սով + ա + լլուկ
 վշտալլուկ = վշտ(վիշտ) + ա + լլուկ
 տանջալլուկ = տանջ + ա + լլուկ
 տարագիր = տար + ա + գիր
 տարադրամ = տար + ա + դրամ
 տարրալունել = տարր - ա + լունել(լույժ) + ել
 տարրական = տարր + ական
 ցցված = ցց(ցից) + վ + ած
 ուղղաքերձ = ուղղ(ուղիղ) + ա + քերձ
 ուղղագիծ = ուղղ(ուղիղ) + ա - գիծ
 ուղղագրական = ուղղ(ուղիղ) + ա + գր(գիր) + ական
 ուղղագրություն = ուղղ(ուղիղ) + ա + գր(գիր) + ություն
 ուղղաթիւմ = ուղղ(ուղիղ) + ա + թիւն
 ուղղալար = ուղղ(ուղիղ) + ա + լար
 ուղղախտաւթյուն = ուղղ(ուղիղ) + ա + խոս + ություն
 ուղղական = ուղղ(ուղիղ) + ական
 ուղղակի = ուղղ(ուղիղ) + ակի
 ուղղահայաց = ուղղ(ուղիղ) + ա + հայ + աց
 ուղղածիզ = ուղղ(ուղիղ) + ա + ծիզ
 ուղղամիտ = ուղղ(ուղիղ) + ա + միտ
 ուղղամտություն = ուղղ(ուղիղ) + ա + մտ(միտ) - ություն
 ուղղանկյուն = ուղղ(ուղիղ) + անկ(անկանիլ՝ ընկնել - ից) - յուն
 ուղղանկյունի = ուղղ(ուղիղ) + անկ(անկանիլ՝ ընկնել - ից) + յուն + ի

սւղղափառ = սւղդ(սւղիղ) + ա +
վառ(p)
սւղիղել = սւղդ(սւղիղ) + ել
սւղղընթաց = սւղդ(սւղիղ) + ըմբ + աց
սւղիշ = սւղդ(սւղիղ) + իշ

սւղղում = սւղդ(սւղիղ) + ում
փրքել = փրք(փրիթ) + ել
քննախույզ = քնն(քննիթ) + ա + խույզ
քննել = քնն(քննիթ) + ել
օրրան = օրր(օրոր) + ան

ՄԻ ԾԱՐՔ ԱԾԱՌԱՆԵՐՈՎ ԿԱԶՄՎԱԾ ԲԱՌԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ացի, եցի, ցի վերջածանցները տեղ ցույց տվող հատուկ գոյականներից կազմում են որևէ տեղի բնակիչ լինելու նշանակությամբ անձի անուններ, որոնք գրվում են փոքրատառով: Օրինակ՝ Խսպանիա - խսպանացի, Գերմանիա - գերմանացի, Վան - վանեցի, Մուշ - մշեցի, Գյումրի - գյումրեցի, Երևան - երևանացի, Լոնդոն - լոնդրենցի և այլն:

Ացի, եցի, ցի վերջածանցներով են կազմված նաև մի շարք հայ խոշոր մտավորականների անունները՝ կապված նրանց ծննդավայրի անվան հետ: Բնականաբար այդ անունները գրվում են մեծատառով: Օրինակ՝ Մովսես Խորենացի, Անահիա Շիրակացի, Գրիգոր Նարեկացի, Ղազար Փարպեցի, Գրիգորիս Աղթամարցի, Արիատակես Լաստիվերտցի և այլն:

Ուիի վերջածանցով կազմված այն գոյականները, որոնք մատնանշում են որևէ ազգի քաղաքացունու, գրվում են փոքրատառով: Օրինակ՝ Հայաստան - հայուիի, Անգլիա - անգլուիի, Ֆրանսիա - ֆրանսուիի, Պարսկաստան - պարսկուիի, Հելլադա - հելլենուիի, Լեհաստան - լեհուիի, Վրաստան - վրացուիի և այլն:

Հատուկ անուններից ական վերջածանցով կազմված հարաբերական ածականները գրվում են փոքրատառով: Օրինակ՝ Ֆրանսիա - ֆրանսիական, Ռուսաստան - ռուսական, Սերբիա - սերբական, Շոտլանդիա - շոտլանդական և այլն:

Հատուկ անուններից յան վերջածանցով կազմված հարաբերական ածականները գրվում են փոքրատառով: Օրինակ՝ Երևան - երևանան, Ամերիկա - ամերիկյան, Ժմեն - ժմենյան, Կիև - կիևյան, Մոսկվա - մոսկովյան, Փարիզ - փարիզյան և այլն:

Երեն վերջածանցով կազմված և լեզվի անվանում մատնանշող բառերը գրվում են փոքրատառով: Օրինակ՝ Խտալիա - խտալերեն, Թուրքիա - թուրքերեն, Շապոնիա - ճապոներեն, Հունաստան - հունարեն և այլն:

Ամենա նախածանցը դրվում է հատկանիշ ցույց տվող բառերի վրա և կազմում նախածանցավոր բառ: Ամենա նախածանցը բառից անջատ չի գրվում:

Օրինակ՝ ամենազոր, ամենաշքեղ, ամենասիրելի, ամենահուզիչ, ամենակարող և այլն:

Գոյականներ են կազմում ուկ և ուք վերջածանցները: Օրինակ՝ ականջ-մտուկ, թևանցուկ, հանելուկ, հեղուկ, հեղիեղուկ, մածուկ, գինարբուկ (քույս), քափրփուկ, բանուկ, քաշքուկ, զլոխկոտրուկ, կիտուկ, կտրուկ, կապուկ, կոշտուկ, գորտնուկ, կարմրուկ, մանրուք, արևայրուք, քսուք, փնտրտուք, փափսուք, գինարբուք, ծեծկոտուք, խլրտուք, մտմտուք, քաշկոտուք, սրտխառնուք, զզվուտուք, խշրտուք, խնդրուք, քերուք, քամուք, հրմշտուք, ճանկոտուք, կովշտուք, հեծկտուք և այլն:

Տար նախածանցը տարբերիր տարք արմատից և համապատասխանաբար Ծիշտ գրի՞ր տարբոշել, տարօրինակ, տարփողել, տարագիր, տարադրամ, տարակարծիք, տարերանգ, տարրական, տարրալուծել բառերը:

*Հիշի՞ր հնչմամբ մոտ, գրուրյամբ տարրեր այն ածականների և
գոյականների ուղղագրությունը, որոնք կազմվում են ուն
և յուն վերջածանցներով:*

Ա ծ ա կ ա ն

հնչուն
շառաչուն
կարկաչուն
ճոնչուն
ճարճատուն
թնդուն
խոխոջուն
մոնչուն
քարախուն
տրոփուն
դոդրոջուն
սոսափուն
կոնչուն և այլն:

Գ ո յ ա կ ա ն

հնչյուն
շառայուն
կարկայուն
ճոնյուն
ճարճատյուն
թնյուն
խոխոջյուն
մոնյուն
քարախյուն
տրոփյուն
դոդրոջյուն
սոսափյուն
կոնյուն և այլն:

Վոր. ավոր վերջածանցներով կազմված գոյականների մեջ մի՛ մոռացիր գրել Վ տառը: Հիշի՞ր. ո - ն բառամիջուն կարդացվում է օ. քացառուրյամբ այն դեպքերի, երբ բարդ կամ ածանցավոր բառերում ո տառին նախորդում է ձայնավոր հնչյուն: Օրինակ՝ ամենառարակյալ, ամենառդղոք և այլն: Բայց՝ ոչ թե գինոր, քագաօր, այլ գիննոր, քագավոր, քանվոր, սարվոր, եկվոր, հեծվոր, պոչվոր, ուգվոր, աշխատավոր, վիրավոր, աստիճանավոր, կամավոր, ճգնավոր, գունավոր, լուսավոր, համբավավոր, մերծավոր, հեռավոր, գրավոր և այլն:

**ԱՌ, ԸՆԴ, ԸԱՏ, Ի, Ց ՆԱԽԳԻՐՆԵՐՈՎ
ԲԱՄԱԿԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Առ

Միասին գրվող ձևեր

առադրություն	առարկա	առինքնել
առանկ	առարկել	առլեցուն
առանձին	առարկություն	առկա
առանձնախուզ	առափնյա	առկախ
առանձնահատուկ	առզրավել	առկայժել
առանձնամաս	առզրավում	առկրել
առանձնաշենք	առղիբ	առկցել
առանձնաշնորհ	առղրություն	առհասարակ
առանձնապես	առեղծված	առհավատչա
առանձնասենյակ	առերես	առհավետ
առանձնավայր	առերեսում	առծնոն
առանձնատուն	առերևույթ	առճակատել
առանձնարան	առէջ, առէջը	առմիշտ
առանցք	առըմբռնում	առմուտք
առանցքակալ	առընդմիշտ	առնվազն
առանցքավոր	առընթեր	առողջ
առապար	առժամ	առօրեական
առավել	առժամանակ	առօրյա

Առանձին գրվող ձևեր

առ այսօր
առ այն
առ այս
առ հարյուր
առ հազար

Որոշել՝ ո՞ր բառերում է առ - ը նախողիր, ո՞ր դեպքում՝ արմատ (առնել գնել իմաստով), ո՞ր դեպքում՝ բառամաս.

առագաստ, առյօտում, առածագիր, առակագիր, առնական, առևտուր, առաջատար, առաջնեկ, առասպեկ, առաստաղ, առատարուխ, առանձնազրույց, առարյալ, առարինի, առաքում, առդիր, առեղծվածային, առուտուր, առկախ, առիր, առժամանակյա, առկայծուն, առարկայական, առթեկ, առիթմիկ, առծույլ, առնուտք, առևտրական, առյուծաբաշ, առնասիրտ, առնչվել, առում, առնվել, առոգանություն, առողջարար, առվակ, առվույտ, առկա, առուծախ, առույգ, առուփախ, առոր - փառոք, առընթեր, առավել, առածգական, առածանի, առափոտ, առափնյա, առաքելություն, առևանգել, առկայություն, առհավատշյա, առհավետ, առնակորուվ, առնետ:

Ը Ն Դ

Միասին գրվադ ձևեր

ընդամենը	ընդդիմածայն	ընդիուպ
ընդառաջ	ընդդիմանալ	ընդմեջ
ընդարձակ	ընդդիմապատճեց	ընդմիշտ
ընդգնտնյա	ընդդիմավոր	ընդմիջել
ընդգծել	ընդդիմություն	ընդրստ
ընդգրկել	ընդերկրյա	ընդուտնել
ընդինմ	ընդլայնել	ընդջրյա
ընդդիմագրավել	ընդօվյա	ընդվզել
ընդդիմադարձ	ընդիակառակը	ընդունակ
ընդդիմադիր	ընդիանրապես	ընդունայն
ընդդիմադրել	ընդիանուր	ընդրւնարահ
ընդդիմայիսոս	ընդիատ	ընդրւնարան
ընդդիմակայել	ընդիատակ	ընդունել
ընդդիմակաց	ընդիատել	ընդօրինակել
ընդդիմահար	ընդիարվել	

Ընդ նախողիրը առանձին է գրվում միայն ընդ որում
բառակապակցության մեջ:

Առանձին գրվող ձևեր

ըստ ամենայնի
ըստ այդմ
ըստ այնմ
ըստ արժանվույն
ըստ երևույթին

ըստ էության
ըստ իս
ըստ կարգի
ըստ կարելվույն

ըստ մեծի մասին
ըստ որում
ըստ պատշաճի
ըստ օրենի

**Ըստ նախդիրը միասին է զրվում միայն ինքյան բառի հետ՝
ըստինքյան:**

P

Առանձին գրվող ձևեր

ի բաց առյալ	ի ծնե	ի պաշտոնն
ի բնե	ի կատար ածել	ի պատիվ
ի դեպ	ի հայտ գալ	ի սեր
ի դերն	ի հեճուկս	ի սրտե
ի զարմանս	ի մի	ի վեր
ի զեմ	ի մի բերել	ի վերջոն
ի քիվս	ի ներքոն	ի տես
ի լրումն	ի նշան	ի ցույց
ի լուր	ի նշանավորումն	

Միասին գրվող ձևեր
իզուր
իհարկե
իմիջիայլոց
իսպառ

S

**Ց նախդիրը գործածվում է ցարդ, ցմահ, ցտեսություն, ցգերեզման, ցայդ
բառերում՝ մինչև բառի նշանակությամբ:**

ՈՒ ԾԱՂԿԱՊՈՎ ԲԱՌԵՐԻ ՈՒՂԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ու - ով բաղադրված միավորները կարող են գրվել և միասին. և առանձին: Կրանք միասին գրվում են հատկապես հևտելյալ դեպքերում.

ա) Եթե հոլովվում են իրեն մեկ բառ. օրինակ՝ կարգուկանոն, կարգուկանոնի, կարգուկանոնին, կարգուկանոնից, կարգուկանոնով. հարցուփորձ, հարցուփորձի, հարցուփորձին, հարցուփորձով. կարուծելու, կարուծելու, կարուծելու, մեկնումեկը, մեկնումեկին, մեկնումեկից, մեկնումեկով, մեկնումեկում. ճիգուշանք, ճիգուշանքի, ճիգուշանքին, ճիգուշանքով. ճիգուշանքում. շարժումներ, շարժումների, շարժումներին, շարժումներով. շարժումներում. շարժումներ, շարժումների, շարժումներին, շարժումներով. շարժումներում և այլն.

բ) Եթե հանդես են գալիս որպես հարադրության մեկ բաղադրիչ. օրինակ՝ ուշրումիտքը տալ, ջարդուփշոր անել, ջարդուկտոր լինել, լուսումունջ նստել, տեղուտեղը մնալ, կուշտուկոր ուտել, շոտումոր գալ. ճիգուշանք բափել. հարցուփորձ անել. կարգուկանոն պահպանել և այլն:

Միասին գրվող բաղադրություններ

Միասին են գրվում այն բաղադրությունները. որոնց բաղադրիչները ժամանակակից հայերնենի օրինաչափություններով չեն մեկնաբանվում. այսինքն՝ քարացած ծևեր են. օրինակ՝ վերջիվերջոն, վայրիվերոյ, քացեկբաց, ծայրեծայր, ծայրեծայր, բերանքսիվայր. տնետուն, քարեքար, դռնեդուուր բերներեամ. աշխարհեաշխարհ. քաղաքեքաղաք. շարեշար, շարեշարան. դարեդար. պատեպատ. զյուղեզյուղ. ծորենոր. խառնիխուտն. ամսեամիս. այսուհետեւ. հետայսու. այնուհետեւ. ամնուրեք. օրեցօր. տարեցտարի. քարձիբողի. զլուխվործոց. երկրեարկիր. ինչկիցե. երքկիցե. որկիցե. ցաքուցիրիկ. հազիվիհազ և այլն:

Առանձին գրվող կապակցություններ

Առանց գծիկ՝ անջատ են գրվում այն կապակցությունները. որոնց բաղադրիչներից մեկը գործածված է ուղիղ ծևով. մյուսը՝ թեքված. օրինակ՝ վերից վար. վարից վեր, զլուխ զլսի. ծեռք ծևորի. ուս ուսի. մեջք մեջքի. երես երեսի. դուռ դրան. բերնից բերան. դեաքից դեաք. ոտքից զլուխ. երկրից երկիր. ծայրից ծայր. կոռքից կոռք. կոռք կոռքի. արևելքից արևմուտք. հյուսիսից հարավ. ծեռքից ծեռք. տնից տուն. փողոցից փողոց. տասից տասնինգ և այլն:

Տեր. սուրբ բառերը հատուկ անվան հետ որպես որոշիչ գործածվելիս գրվում են առանձին և փոքրատառով. օրինակ՝ տեր թաղեսու. տեր Գրիգոր. սուրբ Հոհիսիմն. սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ. սուրբ Գայանե. սուրբ Սարիամ Աստվածածին և այլն:

Առանձին են գրվում այն կապակցությունները. որոնց առաջին բաղադրիչն արտահայտված է. որոշչի դեր կատարող ածականով կամ գյոյականով. օրինակ՝ մուգ կապույտ. բաց կանաչ. ալ կարմիր. Արևելյան Հայաստան. Նոր Գվինեա. Մեծ Հայք. Փոքր Հայք. տիեզերագնաց օդաչու. փիլիսոփա քանասստեղծ և այլն:

Գծիկով գրվող բառեր

ազատ - այծակ	զուգված - զարդարված
ազգային - ազատազրական	թելիկ - մելիկ
ակաս - պակաս	թև - բիկունիք
ահենլ - ջահել	ինչ - ինչ
աղաշել - պաղատել	Լառ - Մարզար
աղբյուր - հուշարձան	լեփ - լեցուն
աղմուկ - աղաղակ	լինել - չլինել
աման - շաման	լիտր - վայրկյան
անգլո - ամերիկյան	լոիկ - մնջիկ
անդրուլ - անդադար	խնկո - Ապեր
անթիվ - անհամար	խումբ - խումբ
անցած - գնացած	ծուռ - մոտ
աշակերտ - աշակերտուիի	կահ - կարասի
առոք - փառոք	կամա - ակամա
ասած - շասած	կամաց - կամաց
ասել - խոսել	կանաչ - կարմիր
ավել - պակաս	կաս - կարմիր
արագ - արագ	կիսատ - պուտ
արյուն - արցունք	կիլովատ - ժամ
արյուն - քրտինք	կուշտ - կուշտ
բարակ - մարակ	հազած - կապած
բարդ - բարդ	հայ - բուրքական
բեղ - մողուք	հայ - ուսական
Բոհնգ - 747	հաշվետու - ընտրական
գաղափարական - դաստիարակչական	հասարակական - քաղաքական
գամառ - Քարիպա	հարավ - արևելք
գեներալ - գնդապետ	հարավ - արևմուտք
գեներալ - լեյտենանտ	հաց - մաց
գեներալ - մայոր	հին - մին
գիշեր - ցերեկ	հլու - հնազանդ
գնալ - գալ	հյուսիս - արևելք
գող - ավազակ	հուրի - փերի
գոռում - գոշուն(գօյ.)	ձայն - ձպտուն
գոռուն - գոշուն(ած)	ճեփ - ճերմակ
դասընկեր - դասընկերուիի	մազ - մորուք
Դավիթ - Բենկ	մանր - մունր
դափ - դատարկ	մարդ - մուրդ
դույզն - ինչ	մեկ - մեկ
դուռ - լուսամուտ	մեն - մենակ
երկար - բարակ	մի - մի
երկինք - գետին	Նար - Դոս
եւինլ - բափել	նետ - աղեղ
զույգ - զույգ	
զենք - զրահ	
զուգել - զարդարել	

նոր - նոր	վայ - հերոս
նոփ - նոր	վայ - ուսուցիչ
Ծահ - Արաս	տալ - առնել
շաշուն - շառաշուն(գոյ.)	տաք - տաք
շաշուն - շառաշուն(ած.)	տեղ - տեղ
շարան - շարան	տեղի - անտեղի
շարդ - շարդ	Տեր - Հովհաննիսյան
շենքով - շնորհըով	տեր - տիրական
շերտ - շերտ	տխուր - տրտում
շիփ - շիտակ	տնով - տեղով
շուտ - շուտ	Տու - 134
ոլոր - մոլոր	տուն - թանգարան
ողջ - առողջ	տուն - տեղ
ողջ - ողջ	ունեցած - չունեցած
ուսով - զիսով	ուշ - ուշ
շալիկ - մալիկ	ուսանող - ուսանողուիի
պակաս - պռատ	ուտել - խմել
պարապ - սարապ	ուրախ - զվարք
պես - պես	ուրախ - ուրախ
ջոկ - ջոկ	փալաս - փուլուս
ջոկատ - ջոկատ	փոքր - ինչ
ոռու - լատիներեն	փոքր - մոքր
Սայաբ - Նովա	փունջ - փունջ
սեփ - սև	քաղցր - մեղցր
սուս - փուս	քափ - քրտինք
սուսիկ - փուսիկ	քիչ - միշ
սուտ - մուտ	քիչ - քիչ
սև - մութ	քսան - երեսուն
սև - սպիտակ	քուլա - քուլա
վագոն - ռեստորան	օղակ - օղակ
վաշ - վիշ	Քրանս - գերմանական և այլն:
վայ - հայրենասեր	

Էլեկտր փոխառյալ արմատով բարդված բառերի մասին

Էլեկտր փոխառյալ արմատով բարդված բառերում սովորողները հաճախ գործածում են **էլեկտրոն** ձևը: Պետք է իմանալ, որ այդ արմատով կազմված բարդ բառերում բաղադրիչները միանում են **ա հոդակապով**. օրինակ՝ **էլեկտրակենրգիա**, **էլեկտրացանց**, **էլեկտրակայան**, **էլեկտրամեկուսիչ**, **էլեկտրամեքենաշինական**, **էլեկտրատեխնիկա**, **էլեկտրահար** և այլն:

ԲԱՂԱԴՐՅԱԼ ՀԱՏՈՒԿ ԱՆՈՒՆԵՐԻ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ո՞ր դեպքերում են բաղադրյալ հագուկ անունների բոլոր բաղադրիչները գրվում մեծափառով: Տրվում են օրինակները, կանոնները կազմիր ինքը:

ա) Ռուսասպանի Դաշնություն, Սոմալիի ժողովրդական Հանրապետություն, Ուրուգվայի Արևելյան Հանրապետություն, Բրազիլիայի Դաշնակցային Հանրապետություն, Սաումյան Արաբիայի Ժագավորություն, Քուվեյթի Դերովայուն, Օմանի Սուլթանություն, Գայանայի Կոռպերապիկ Հանրապետություն, Արարական Միացյալ Էմիրություններ, Բահամյան Կղզիների Համագործակցություն, Խապանիայի Ժագավորություն, Էլ Սալվադորի Հանրապետություն, Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսություն, Մեծ Բրիտանիայի և Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Ժագավորություն.

բ) Աշուր Երրորդ Ռողորմած, Գագիկ Առաջին, Գագիկ Երկրորդ, Սմբատ Տիեզերակալ, Զաքարե Երկայնաբազուկ, Գրիգոր Լուսավորիչ, Ներսես Մեծ, Պետրոս Գեղադարձ (կաթողիկոս 1019–1058), Գրիգոր Վկայասեր (կաթողիկոս 1066–1105), Հակոբ Մեղապարփ, Սմբատ Գոմհապարթ, Պողոս Մուկուչ, Դավիթ Անհաղթ, Դավթակ Քերթող, Հովհան Ուկեբերան.

գ) Կոստանդին Բարձրաբերդյան (կաթողիկոս 1221–1267), Սովորս Խորենացի, Ուսկան Երևանցի, Ղազար Փարպեցի, Հովհաննես Դրասխանակերպյան, Գրիգոր Տաթևացի, Եղինիկ Կողբացի, Կոստանդին Լամբրտնացի, Ներսես Աշուրաբակնացի.

դ) Արեւելյան Հայաստան, Արևմտյան Հայաստան, Միջին Ասիա, Հարավային Ամերիկա, Հյուսիսային Ամերիկա, Փոքր Ասիա, Մեծ Սասիս, Փոքր Սասիս, Նոր Արէշ, Վերին Կարմիրադրյուր (զյուղ), Ներքին Կարմիրադրյուր (զյուղ), Մեծ Հայք, Փոքր Հայք, Լեռնային Ղարաբաղ.

ե) Արփաշես Գ. Տիգրան Բ, Գարեգին Բ, Սահակ Ա Պարքեն, Հովհաննես Ա Մանդակունի (կաթողիկոս 478–490), Խաչիկ Բ Անեսի (կաթողիկոս 1058–1065), Սիմեոն Ա Երևանցի (կաթողիկոս 1763–1780), Արշակ Բ:

Ո՞ր դեպքերում է բաղադրյալ հագուկ անունների միայն առաջին բաղադրիչը գրվում մեծափառով: Տրվում են օրինակները, կանոնները կազմիր ինքը:

ա) Մեոյալ ծով, Դեղին ծով, Կարմիր ծով, Սպիրակ ծով, Միջերկրական ծով, Հնդկական օվկիանոս, Ավրանդյան օվկիանոս, Պարսիկ ծով, Դարդանելի նեղուց, Նիազարայի ջրվեժ, Պիրենեյան թերակղզի, Ասեղի հրվանդան, Արաբարյան դաշտավայր, Բայկալ լիճ, Վանա լիճ, Վայոց ձոր, Գեղամա լեռներ, Արագած լեռ, Արարս գետ, Միսիսիպի գետ, Ֆերզանայի հովիտ, Հայկական պար լեռնաշղթա, Մերձավոր արևելք, Հեռավոր արևելք, Միջին արևելք.

թ) «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթ, «Գիտություն և տեխնիկա» ամսագիր, «Առավոր» օրաթերթ, «Հայաստանի աշխարհագործութիւն» ամսագիր, «Հայոց դանքեականը» պոեմը, «Պապ թագավոր» վեպը, «Հայոց բերդը» վեպը, «Ալաջյազի մանիներ» պոեմը, «Զախորոյ Փանոս» հերթարքը, «Խմ ընկեր Նեսոն» պատրմվածքը.

գ) «Խմբերիալ» ուսկյա զարդերի խանութ, «Նոյյան գրապան» գրախանութ, «Ոսկան Երևանցի» լուսագրավուն. «Անանիա Շիրակացի» համալսարան, «Անդրանիկ գորակար» կայարան, «Տաներկու արռող» սրճարան, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամ, «Երկրապահ» կամավորական միություն.

դ) «Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշան, «Մովսես Խորենացի» շքանշան, Խաչափուր Արովյանի մեդալ, Հայրենական պատերազմի առաջին ասրիանի շքանշան, Փառքի շքանշան, Պատվո լեզենի շքանշան:

ե) Լազարյան ճեմարան, Ներսիսյան դպրոց, Գևորգյան ճեմարան, Մխիթարյան միաբանություն, Երևանի պետրական համալսարան, Ալիքար Հերակու անվան բժշկական համալսարան, Խաչափուր Արովյանի անվան հայկական պետրական մանկավարժական ինստիտուտ, Ակսել Բակունցի անվան մանկավարժական ուսումնարան, Հայաստանի գրողների միություն, Հայաստանի երգչախմբային ընկերություն, Հայաստանի թաւրերական գործիչների միություն, Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարություն, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիա, Հովհ. Թումանյանի գուն-թանգարան, Երևան քաղաքի պատության թանգարան, Կոմիտասի անվան գրոսայգի.

զ) Մեծ եղեռն, Հայրենական մեծ պատերազմ, Առաջին համաշխարհային պատերազմ, Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղափոխություն, Նոր տարի, Մայրության և զեղեցկության օր, Անկախության օր, Սահմանադրության օր, Ռատուցի օր, Վարդապառ, Տյառնընդառաջ (Տրնդեզ):

թ) Արովյան վտղոց, Մարյան վտղոց, Տերյան վտղոց, Թումանյան վտղոց, Սայաթ-Նովայի պողոսության վտղոց, Չափանի վտղոց, Մաշտոցի պողոսության վտղոց, Շահումյան հրապարակ, Գարեգին Նժդեհի հրապարակ, Սահմանադրության վտղոց:

Մագիստրատուրանի լրիվ անվանումն է՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առնելեր Մաշտոցի անվան հին ճեռագրերի գիտահետազոտական ինստիտուտ, Մագիստրադարան:

Կրճատ գրության դեպքում՝ Մագիստրադարան: Գրվում է մեծապառով, իբրև իր տեսակի մեջ եղակի հասպարության անվանում:

ՀՀ լեզվի պերական գոյականներով և ի վայր (վար). ի վեր հետադրություններով կազմված կապակցությունների ու բարդ բառերի գոյացան մեջ առաջացնել են ավելորդ գուգածներով։ Այսպես օրինակ՝ դար ի վեր-դարիվեր, զառ ի վայր-զառիվայր, հիմն ի վեր-հիմնիվեր, լեռն ի վայր (վար)-լեռնիվայր (վար), սարն ի վեր-սարնիվեր և այլն։

Ուղղագրական այս անհարկի և շփոթեցնող գուգածներով վերացնելու նպատակով անհրաժեշտ է առաջնորդվել հետեւյալ կանոններով։

1. Անջար կամ հարադրությամբ գրվում են՝

Գոյականներով և ի վայր (վար) ու ի վեր հետադրություններով կազմված կապակցությունները։

Դրանք են՝

ա) հարուկ տեղանուն գոյականներով և ի վայր (վար) ու ի վեր հետադրություններով կազմված կապակցությունները, օրինակ՝ Մասիս ի վեր, Ծովասարն ի վայր և այլն։

բ) հոգնակի գոյականներով և ի վայր (վար) ու ի վեր հետադրություններով կազմված կապակցությունները, օրինակ՝ սարերն ի վեր, ձորերն ի վայր, դարերն ի վեր և այլն։

գ) գոյականական բառակապակցությամբ և ի վայր (վար) ու ի վեր հետադրություններով կազմված կապակցությունները, օրինակ՝ Արայի լեռն ի վայր, ավերակ բերդի պատճն ի վեր, դիմացի տարն ի վեր, այդ օրից ի վեր և այլն։

դ) բառային անկախություն ունեցող շեշտակիր գոյականներով կամ մակրայններով և ի վայր (վար) ու ի վեր հետադրություններով կազմված կապակցությունները, օրինակ՝ գետն ի վայր, կիրճն ի վեր, փողոցն ի վար, վաղոսք ի վեր, հնուց ի վեր և այլն։

2. Անջար կամ համադրությամբ գրվում են.

Գոյականներով և ի վայր (վար) ու ի վեր հետադրություններով բաղադրված այն բարդ բառերը, որոնք ունեն մեկ բառային շեշտ և մակրային երթեան ել ածականի կամ գոյականի խոսքիմաստրային նշանակություն։

Դրանք են՝

բերանքսիվայր, բերանքսիվեր, գլխիվայր (վար), գլխիվեր, դարիվայր (վար), դարիվեր, երեսնիվայր (վար), երեսնիվեր, զառիվայր (վար), զառիվեր, հիմնիվայր (վար), հիմնիվեր։

Ծանոթություն 1. Ի վայր և ի վար գուգածները (սարերն ի վայր-սարերն ի վար, զառիվայր-զառիվար) գրական-գրքային և խոսակցական-ժողո-

վրդական ոճական տարբերակներ են: Այսպես՝ «Լեռն ի վայր ինչո՞ւ անուշ կարկաչով վագում է առուս դալարի միջով» (Ռ. Պարկանյան): «Թեթև քամին լեռն ի վար քշում է Ասափուրի այրված դան մոխիրը» (Խ. Դաշտենց): «Դուրս զալով ձորից ճանապարհը թերվեցավ դեպի լեռնային զառիվայրը» (Րաֆֆի): «Ողջ զիշեր նա մնաց այդպէս բերանքսիվայր» (Ս. Խանգալյան): «Ողջ բանակը.. ընկավ բերանքսիվայր զերմին» (Գ. Դեմիրճյան):

Ծանոթություն 2. Թույլագրվում է անանջափ գրության միավորների բաղադրիչների անջափ գրությունը, եթե առաջին բաղադրիչը նույնությանը անկախ գործածություն ունի՝ դար ի վեր, երեսն ի վայր, հիմն ի վեր, բայց բերանքսիվայր, բերանքսիվեր, գլխիվեր:

Ծանոթություն 3. Անհանձնաբարելի է անջափ գրություն ունեցող լեռն ի վայր (վար), լեռն ի վեր, պափն ի վայր(վար), պափն ի վեր, սարն ի վայր (վար), սարն ի վեր միավորների անանջափ լեռնիվայր (վար), լեռնիվեր, պափնիվայր (վար), պափնիվեր, սարնիվայր (վար), սարնիվեր գրությունը:

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԱԾԱՆՑՆԵՐԸ

Սիրելի՝ բարեկամ, նոր բառեր կազմելու, բառակազմական վերլուծություն կափարել կարողանալու, բառի կառուցվածքը պարկերացնելու համար անհրաժեշտ է իմանալ հայերենի ածանցները։ Դրանք ներկայացնում են ստորև։

ՆԱԽԱԾԱՆՑՆԵՐ

ան – անդուն, անգործ
անդր – անդրավարդիք,
անդրադարձ
ապ – ապօրինի, ապուշ
առ – առմիջիր, առայժմ
արդ – արդասահման, արդաշնչել
բաղ – բաղաձայն, բաղադրիչ
բաց – բացականչել, բացականացնել
գեր – գերազանց, գերձայն
դեր – դերբայ, դերանուն
դժ – դժույմ, դժկամ
ենթ – ենթասպա, ենթակենր
թեր – թերուս, թերակշռել
հակ – հակադիր, հակասություն
համ – համերկրացի, համերանգ
հար – հարադիր, հարանուն

մակ – մակրայ, մակերես
նախ – նախադաս, նախսիր
ներ – ներաշխարհ, ներդիր
շաղ – շաղկապ
շար – շարահյուսություն,
շարահարություն
չ – չփես, չկամ
պար – պարագիծ, պարականոն
սփոր – սփորով, սփորադրյալ
վեր – վերադիր, վերականգնել
լր – լրգել, լրգել
լրար – լրարօրինակ,
լրարաշխարհիկ
լրամ – լրամադրություն,
լրամարանություն
փոխ – փոխսարքա, փոխսպանդապելու

ՎԵՐՋԱԾԱՆՑՆԵՐ

ալի – հյուրալի, ցանկալի
ալիք – խաղալիք, հավարալիք
ած – կորորած, խորոված
ածո – պահածո, ծովածո
ածու – կափարածու, հողածու
ակ – դժնակ, հաջողակ
ական – զադրական, հայկական
ակի – շեղակի, բազմակի
ային – բանակային, հյուսիսային
այն – միայն, վաղորդայն
ան – փական, փշան
անակ – զավանակ, ժամանակ
անի – առածանի, լեզվանի

անիք – հարսանիք, արժանիք
անոց – ծերանոց, աղբանոց
անուփ – հորձանուփ, կիզանուփ
անք – վարժանք, Վարդանանք
աշ – մարդաշ, թթվաշ
ավելք – երանավելք, հոփավելք
ավոր – գունավոր, իրեշավոր
ավոն – դեղնավոն, նիկարավոն
ար – պոչար, քնար
ար – կերպար, կնամեծար
արան – լսարան, վեհարան
արար – խոհարար, սննդարար
արդ – զմբեթարդ, խորանարդ

արեն – հունարեն, փոխարեն
արիմ – հավատքարիմ
արկ – մեկնարկ, ձեռնարկ
արք – գործարք, սպուգարք
ասյի – քաղաքացի, առնացի
այու – շորացու, հարսնացու
այր – հիացը, ընչացը
բան – ոճարան, հնէարան
բար – մայրաբար, հերթաբար
գար – խելազար, մոլազար
գին – հեշտազին, տրվմազին
գործ – աստաղազործ, զինեզործ
գույն – փափագույն, բարձրագույն
ե – վայրե, ուկե
ելի – սիրելի, մերժելի
ելիք – ըմպելիք, ուրելիք
եղ – համեղ, հյութեղ
եղեն – խմորեղեն, լուսեղեն
ենի – դանձենի, մայրենի
ենիք – հայրենիք, քաղյրավենիք
ենք – դատիկենք, Վարդանենք
եշտ – հրաժեշտ
եսք – պահեսք, ուրեսք
երեն – հայերեն, զերմաներեն
երիմ – ոխերիմ, մփերիմ
երորդ – հինգերորդ, վեցերորդ
երք – հրավերք, սանիերք
եցի – սարեցի, տնեցի
եք – ջրօրինեք, կողաքեք
զան – զանազան, այլազան
ժեռ – կարմրածեռ, մթնածեռ
ի – կաղնի, փնկի
իլ – կաթիլ, խաշիլ
իկ – շնիկ, փոքրիկ
ին – սպորին, նրին
ինք – դաշինք, քրտինք
իշկ – բժիշկ
իշ – երգիշ, թովիշ
իշք – խմիշք, թոփիք

իսք – հանգիստ
իվ – հազիվ, խստիվ
իցս – բանիցս, բազմիցս
իք – կեղծիք, կարծիք
լիկ – թխլիկ, թմբլիկ
ծու – շինծու
կակ – մեծկակ, լայնկակ
կան – լծկան, լացկան
կեկ – մեծկեկ, սևկեկ
կեն – ցանցկեն, հյուսկեն
կոփ – մոռացկոփ, նեղացկոփ
կուն – դիմացկուն, խաղացկուն
հար – դաշնակահար,
սարուափահար
մած – մթամած, ամպամած
մունք – հարցմունք, հիալրմունք
յա – մեփաղյա, ուլյա
յալ – մեղաղյյալ, սիրեցյալ
յակ – պարանյակ, որյակ
յան – արևելյան, Հարությունյան
յուն – խոյսոջուն, հնչյուն
նի – զադոնի, հայդոնի
ո – անհաճո, օճաքարո
ոն – գողոն, թափոն
ոնք – մերոնք, ձերոնք
ով – կաթնով, զինով
ովի – ազգովի, ընկերովի
ովին – խմբովին, բոլորովին
ովք – մրովք, յուղովք
ովիի – ցնցովիի, սնուովիի
ովիք – հնուրիք, փորուրիք
որակ – սևորակ, չարորակ
որդ – լողորդ, դիմորդ
որեն – մեծամորեն, ջերմորեն
ոց – օթոց, դրմբոց
չեք – բանողչեք, ուրախչեք
չյա – առհավագրչյա
պան – պարփիզպան,
խանութպան

պանակ – դեպրապանակ,
թղթապանակ
պես – ննանապես, հարկապես
սփան – Հայասփան, բուրասփան
սուն – քառասուն, հիսուն
ված – հավելված, առեղծված
վածք – հորինվածք, թխվածք
վարի – քաղաքավարի.
մարդավարի
վոր – զինվոր, շափոր
բորդ – երրորդ, չորրորդ
ցի – լևոնցի, հայասրանցի
ցու – վալմացու
ու – վերակացու, հարու
ություն – քաջություն,
սառնություն
ուկ – խոզուկ, կամացուկ
ում – զեկուցում, խոնարհում
ույթ – մշակույթ, վարձույթ
ույկ – խարույկ, գրքոյկի

ուիի – բժշկուիի, աշակերտումի
ույց – ինքնուառույց, մատրույց
ույթ – կահույթ, դրույթ
ուն – ցողուն, խոհուն
ունակ – կենաւնակ, գործունակ
ունդ – սերունդ, սնունդ
ունի – արքունի, ծերունի
ունիք – արքունիք, Գեղարքունիք
ունկ – խորունկ
ունչ – անդերունչ, անմոռունչ
ունք – սկզբունք, արքունք
ուշ – դեսուշ, վայելուշ
ուստի – ապրուստի, թարուստ
ուտի – թվուտի, մկանուտ
ուրդ – պարապուրդ, ժողովուրդ
ուց – դեղնուց, սպիտակուց
ութ – խլութութ, քաշկութութ
ք – միտք, ուրք

ԳՈՅԱԿԱՆԱԿԵՐՏ ԱԾԱՑՆԵՐ

ալիք – խաղալիք, հավաքալիք
ած – կուրորած, վարկած
ածոն – պահածոն, դրածոն
ածու – ժողովածու, ծնննածու
ակ – փնակ, լճակ
ական – զաղցական,
խորիքական
ային – երկաթուղային, յուրային
աև – փական, ձգան
անսկ – ժամանակ, ճոճանակ
անդր – անդրավարդիք,
անդրադարձ
անի – առածանի, ամսիկանի
անիք – հարսանիք, արժանիք
անոց – հյուրանոց, զագանանոց
անք – հարզանք, կշփամբանք
ափ – բայցափ, խորխորափ

ար – պայտար, կերպար
արան – դասարան, գործարան
արար – հավաքարար, զյուդարար
արկ – հիմնարկ, ծեռնարկ
արտ – արփազայթ,
արփասանդութք
արք – գործարք, սպուզարք
ասիի – զյուղայի, քաղաքայի
ասց – ընշացք, հիացք
ացու – հարսնացու, շորացու
բաղ – բաղադրատոմս,
բաղադրություն
բան – լեզվաբան, պակամարան
գեր – գերածախս, գերած
գործ – զինեզործ, արծաթագործ
դեր – դերանուն, դերբայ

ելիք – ըմպելիք, վառելիք
եղեն – բանջարեղեն, կանաչեղեն
ենթ – ենթասպա, ենթագլուխ
ենի – թթենի, տաճճենի
ենթ – բանցրավենիք, հայրենիք
ենք – մայրիկենք, Գրիգորենք
եսք – պահեստ, նախուրեսք
երք – իրավերք, սանդերք
եղի – սարեցի, լրնեցի
եք – արժեք, ջրօրինեք
թեր – թերակղզի, թերակշռում
ի – փնկի, կաղնի
իլ – կաթիլ, խաչիլ
իկ – շնիկ, ձկնիկ
ինք – քրպինք, դաշինք
իշ – երգիշ, դակիշ
իչք – խմիչք, թռիչք
իք – բարիք, գործիք
կան – լծկան, վարձկան
հակ – հակաթույն, հակազագ
համ – համագումար, համազեստ
հար – հարանուն, հարադրույթուն
հար – դաշնակահար,
ջութակահար
մած – դրախտակամած,
փայտամած
մակ – մակերես, մակրայ
մունք – հարցմունք, պարապմունք
յալ – հեծյալ, ննջեցյալ
յակ – կղզյակ, հարորյակ
յում – խոխոչյուն, շառայուն
նախ – նախողիք, նախուրեսք
ներ – ներդիք, ներարկիչ
շաղ – շաղկապ
շար – շարադրություն,
շարահարություն
ող – գրող, ծնող
ոն – թափոն, ջարդոն
ոնք – ձերտնք, մերտնք
ով – կաթնով, թանով
ոփի – հնուրի, ցնցուրի
ոփիք – փորուրիք, հնուրիք

որդ – լողորդ, հեծանվորդ
ոյ – շրիսկոյ, ծածկոյ
շեք – կարողեք, բանողեք
շյա – առհավաքյա
պան – խանութպան,
պարպիղպան
պանակ – փերրապանակ,
թղթապանակ
պար – պարագիծ, պարագլուխ
սփան – ծառասպան, այգեսպան
սփոր – սփորակենոր, սփորուր
ված – հավելված, առեղծված
վածք – թևվածք, գրվածք
վեր – վերարկու, վերադիր
վոր – բանվոր, գիննվոր
փար – փարկենում, փարակույս
փրամ – փրամաշափ, փրամազիծ
ցի – լեռնցի, հայասպանցի
ցու – լողմացու
ու – փաղերգու, վերակացու
ություն – քաջություն,
մարդկություն
ուկ – խոզուկ, զառնուկ
ում – գեկուցում, շրջափակում
ույթ – մշակույթ, մրցույթ
ույկ – գրքույկ, խարույկ
ուիի – սրբուիի, թժկուուիի
ույց – կառուց, պարուտուց
ույք – դրույք, կահույք
ուն – ցողուն, մածուն
ունդ – ծնունդ, սնունդ
ունիք – արքունիք
ունք – սկզբունք, ծաղկունք
ուչ – ընկալուչ, գիեսուչ
ուսպ – փախուսպ, ապրուսպ
ուսք – դրանձուսք, թվուսք
ուրդ – ծողովուրդ, արձակուրդ
ուց – դեմնուց, նեղուց
ուք – մանրուք, ծեծկուքուք
փոխ – փոխարքա, փոխայց
ք – զիքք, հոսք

ԱԺԱԿԱՆԱԿԵՐՏ ԱԺԱՆՅՆԵՐ

- պի** – կարուղալի, փենչալի
ծո – կոփածո, ձուղածո
եկ – հաջողակ, բոլորակ
կան – մայրական, ծերունական
կի – կողմնակի, առանձնակի
յին – լեռնային, հարավային
ան – անդուն, անսիրտ
ան – փշան, սուլասան
նոր – անդրշիրիմյան,
անդրիննային
նի – լեզվանի, երկփողանի
նուր – հորձանուր, կիզանուր
շշ – մատրդաշ (մագաղ+աշ),
թթեվաշ (թթուլ+աշ)
պ – ապերախտ, ապուշ
վեր – բուրավեր, հովավեր
վոր – գունավոր, պոշավոր
վուն – կանաչավուն,
նիհարավուն
ար – գունար, քնար
ար – հյուրամեծար, կնամեծար
արար – սննդարար, հաշրտարար
արդ – զմբեթարդ, կորնթարդ
արիմ – հավատրարիմ
արդ – արդատովոր, արդառոց
այի – կանացի, խելացի
բաղ – բաղիյոսական,
բաղադրյալ
գար – մոլազար, խելազար
գեր – գերազանց, գերաշնորհ
գին – մոլեզին, ահազին
գույն – լավագույն, բարձրագույն
դժ – դժբախտ, դժգոհ
ե – արծաթե, փայտե
ելի – սիրելի, դասելի
եղ – համեղ, հյութեղ
եղեն – օդեղեն, հրեղեն
ենի – մայրենի, վայրենի
երիմ – ոխերիմ, մփերիմ
զան – այլազան, զանազան
թեր – թերարժեք, թերուս
ժեռ – կարմրաժեռ, մթնաժեռ
ի – կորովի, կափաղի
իկ – փոքրիկ, անուշիկ
ին – խորին, նրբին
իշ – հրապուրիշ, գրավիշ
լիկ – լամբլիկ, կարճլիկ
ծու – շինծու
կակ – մեծկակ
կան – լալկան, մրսկան
կեկ – մեծկեկ, լայնկեկ
կեն – հյուսկեն, ծակուրկեն
կուր – պարծենկուր, նեղացկուր
կուն – դիմացկուն, խաղացկուն
հակ – հակորնյա, հակադիք
համ – համակողմանի, համադաս
հար – հարաշարժ, հարածով
հար – հողմահար, քամահար
մած – մթամած, խավարամած
յա – ոսկյա, մարմարյա
յալ – որակյալ, միջանկյալ
յան – արևելյան, մոսկովյան
նախ – նախադաս, նախընթիք
ներ – ներդաշնակ, ներզործուն
ո – օձաբարո, խսպաբարո
ովի – կարովի, ծալովի
ով – կեղպով, յուսով
ովի – օփարովի, սնովի
որակ – սառնորակ, սեռորակ
սփոր – սփորջրյա, սփորադաս
դար – դարաշխարիկ,
դարաշխարիկ
վարի – մարդավարի,
քաղաքավարի
վեր – վերահաս, վերամբարձ
վոր – սգվոր, շատվոր

յի – հարեանցի
ու – ազդու, թքու
ուն – խոհուն, թաքուն
ունակ – կենսունակ, գործունակ

ունի – արքունի, գործունի
ունկ – խորունկ
ունչ – անտերունչ, անմռունչ
ուփ – մկանուփ, ջլուփ

ԹՎԱԿԱՆԱԿԵՐՏ ԱԾԱՆՅԵՐ

ական – մեկական, իննական
երրորդ – իմնգերրորդ, ութերրորդ

սուն – քառասուն, ութասուն
բորդ – երկրորդ, երրորդ, չորրորդ

ՄԱԿՐԱՅԱԿԵՐՏ ԱԾԱՆՅԵՐ

բար – հայրաբար, մրերմաբար
գին – ջերմագին, սրբագին
ին – բակավին, խորին
իվ – հազիվ, խսդիվ
իյս – երից, բազմիյս
ով – շուրով, սիրով
ովին – իմնովին, լիովին
որեն – զգուշորեն,
հերենողականորեն

պափիկ – լրասնապատիկ,
հնգապատիկ
պես – նմանապես, հավկապես
վարի – քաղաքավարի,
լրդամարդավարի
ուկ – կամացուկ, կրորուկ
ուսպ – արժաքուսպ, վերուսպ

ԲԱՅԱԿԱՆ ԱԾԱՆՅԵՐ

ան – իիվանդանալ, առաջանալ
են – մոդենալ, պարծենալ
ն – ելնել, մփնել
չ – թռչել, փախչել
ացն – հեռացնել, մնձացնել
նցն – մովեցնել, մլսեցնել

ցն – թռցնել, փախցնել
ալր – կրորալրել, մասնալրել
ովր – պոկուրել, մորթուրել
կովր – թռչկովրել, ցարկովրել
փ – կրորփել, պարուփել
վ – սիրվել, կուրովել

ՏԱՐՔԵՐ ԽՈՍՔԻ ՄԱՍԵՐ ԿԱՇՄՈՂ ԱԾԱՆՅԵՐ

ածո – պահածո (գոյ.),
բրածո (ած.)
ածու – թեկնածու (գոյ.),
հոգածու (ած.)
ակ – զնդակ (գոյ.), զիրակ (ած.)
ական – վկայական (գոյ.),
զյուղական (ած.)

ակի – կողմնակի (ած.),
հաճախակի (մակր.)
ային – երկաթուղային (գոյ.),
հյուսիսային (ած.)
ան – փական (գոյ.), փշան (ած.)
անդր – անդրավարփիք (գոյ.),
անդրշիրիմյան (ած.)

անի - առածանի (գոյ.),
 լեզվանի (ած.)
 ար - խրամար (գոյ.),
 պոշափ (ած.)
 ար - պայտար (գոյ.),
 հյուրամեծար (ած.)
 արար - զյուրարար (գոյ.),
 սննդարար (ած.)
 արթ - արդասանդույթ (գոյ.),
 արդասովոր (ած.)
 այի - զյուղացի (գոյ.),
 իրավացի (ած.),
 նշանացի (մակր.)
 բաղ - բաղադրավում (գոյ.),
 բաղիյուսական (ած.)
 գեր - զերմարդ (գոյ.),
 զերազանց (ած., մակր.)
 ենի - փանձենի (գոյ.),
 վայրենի (ած.)
 ի - վմկի (գոյ.), հարզի (ած.)
 իկ - շնիկ (գոյ.), փոքրիկ (ած.)
 ին - արդարին (ած.),
 դրակավին (մակր.)
 իշ - երգիչ (գոյ.), զրավիչ (ած.)

մած - լրախտակամած (գոյ.),
 ամպամած (ած.)
 յալ - բանգարելյալ (գոյ.),
 միացյալ (ած.)
 ով - կաթնով (գոյ.), զինով (ած.),
 շուգով (մակր.)
 ոփի - հնոփի (գոյ.),
 օփարոփի (ած.)
 որդ - վարորդ (գոյ.),
 ավելորդ (ած.)
 սփոր - սփորոփ (գոյ.),
 սփորգևմնյա (ած.)
 (ա)վոր - զինվոր (գոյ.),
 զունավոր (ած.)
 ու - ողբերգու (գոյ.), թթու (ած.)
 ուկ - զառնուկ (գոյ.), սնուկ (ած.),
 կամացուկ (մակր.)
 ուն - ցողուն (գոյ.), խոհուն (ած.)
 ուշ - ընկալուշ (գոյ.),
 սրբառուշ (ած.)
 ուր - թվուր (գոյ.), ջլուր (ած.)
 ուսպ - պահուար (գոյ.),
 վերուսպ (մակր.)

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Տրված բառերը ենթարկել բառակազմական վերլուծության

ա. զարթոնք, վոխարեն, հողմահար, մարուցարան, ահարկու, շողշողուն, հավատացյալ, հոգեմորական, դասավորել, զիփակցական, դժմափեխիլ, ցնոցուն, լուսահարդար, հեռադիվակ, մրմրութ, հուսահարական, դաշնամուրային, դաշնակահար, դաշնակցություն, հանճարեղաբար.

բ. մթագնված, ոխսափեղի, գլկարանալ, կերակրվել, անգո, արտահայտություն, խորանարդածե, հաղորդիչ, հաղթանակ, սիրահարվել, յիշակապություն, քաղցենի, դրուժան, հրաժարական, ապերասան, նախափինք, սփնդու, աղուեղություն, ընդրանի, վաշխառու.

գ. գաղտազողի, առանձնահարուկ, նարնջազոյն, լավազոյն, ծածկաթերթիկ, ինքնազործունեություն, բաղադրամաս, հակընդիմ, իմաստնանալ, ինքնուսուցում, ուսուցչական, կորսարքեր, սահնակ, սնապարծություն, պահպանակ, առաճզական, նշանդրեք, նշանդրոք, ծննդավայր, սերնդափոխություն.

դ. բժշկական, հակադրամաքանական, բթամփորեն, սրբաբանական, վտխներարկում, կրթահամալիր, հրաշյա, փաստարանություն, իրասածի, լրադրական, լրամշակում, բյուրակնյա թոշնաբուժական, հրացանային, դասայիր, խաղալիք, զայիք, դիմանոց, նախանձախնդրություն, հրակնափ.

ե. սակարկել, սակազին, արդարժութային, ընպան, արկարբնապես, լրեւշական, փախստական, դաշնադրություն, զործնակալություն, քառասնամյա, գեսլական, շեղակի, շեղակն, պայտար, երիցս, հավատարմություն, իւստիք, փակավին:

ԿԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹՅԱՆ ԲԱԶՄԱԿԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԿԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Օրինակներ

Հաղամակերպի և՝ լուսերը, և՝ վիոդոցները, և՝ հրապարակներն ու բակերը գալարկ լին: Թշում էր՝ մահաբեր մի խորշակ, ամեն ինչ ջնջող, ավերոյ մի շար ուժ ամայացրել էր երբեմնի աշխույժ, կենդանի, եռուզեռով լի քաղաքը:

Ես՝ եմ ազագ ընտրել իմ հավագը և չեմ կամենում որպանալ: Եվ իմ կամքի առաջ պետք է ոչնչանա ամեն ինչ՝ և՝ զորք, և՝ կուոք, և՝ արքա, և՝ իմաստուն:

Մեր սուրբ հավագից ոչ որ՝ ոչ թշնամի, ոչ բարեկամ, ոչ ահ, ոչ սարսափ մեզ շեղել չեն կարող: Դիպի մարդնչենք: Կամ մահ, կամ ազագություն:

Միշտ տիսուր էր Ադամը, թենի Աստված դրախտում նրա համար սփեղծել էր ուրախ լինելու րոլոր պայմանները՝ թե՛ չքնաղ ծաղիկներ, թե՛ կանաչագարդություն ու բույրեր, թե՛ թռչունների դայլայլ, թե՛ խոխոչուն զերակներ, թե՛ լուրթ երկինք:

*Գաղափարները թե՛ գորշ ծուխս ունեն, թե՛ մաքուր այրում,
թե՛ սրբեր ունեն, թե՛ ամառակներ՝ որպես հովելում:*

*Ու թե մնոննմ, թո գրկի մնչ մնոննմ թող,
Հայոց աշխարե, հայոց երկիր, հայոց եռդ...*

*Մոլորվել եմ, մոլորվել եմ թո ճագերի ծովերի մնջ,
Թո մազերի անդառի մնջ,
Թո ճակատի ձյուների մնջ մոլորվել եմ, մոլորվել եմ:*

*Դու պիդի վրեժ առնես աւքրելո՛վ.
Ապրելով համառ, հազարապափիկ,
Ավերումի դնմ թո սփեղծելո՛վ,
Ավեր Վահի դնմ թո Երևանո՛վ,
Արտորների դնմ խույ անապատից
Նորից գուս դարձող թո բարափառո՛վ,
Դու պիդի ապրես այսպէս, սրանո՛վ:*

Ա. ԿԱՊԱՒՏԻԿՅԱՆ

...Գիրի կործանել, բայց և գործ անել,
Մաքմուրյուն գրած նույն իր ձևորերով
Աշխարեք լինել շուալ թերթերով:
Նա գիրի զարկել ու զրկել գիրի.
Բայց գիրի զրկել ու փրկել գիրի:

Դ. ՍԵՎԱԿ

Դու չես կարող պատկերացնել, թե ինչ լրանջանքների գրկանքների, ահովողի բովով եմ անցել: Ել պատկերազմ, Ել սով, Ել յուրդ ու սառնամանիք, Ել խավար գիշերներ: Նյարդեր, կամք, վոլուսուլյուն, ինքնադիրապեպում եր անհրաժեշտ ունենալ այդ ամենին դիմանալու համար:

Ու գուն եր վերադառնում Առաքելը զվարթ, ուրախ, ջահելացած: Երջանիկ եր զգում, որ մորազը կատարվեց՝ երկիրը լրեսավ, վայելեց, կարտոն առավ: Հիմա կարող է հանգիստ մեռնել:

Հոգու խորքում բարձրացած փոթորիկը կրծքից դրւա էր թողնում մերթ ուրախության, մերթ փխրության, մերթ հրճվանքի. մերթ պրոմության հառաջանք:

Մշակները հայացքները հառել էին Սմբատին, որը ձեռքերը պիշակի զրպանները դրած, լայնեզր զիխարկն աշքերին քաշած, առողջ արբարինով, համակրելի. առնական դեմքով համակրանք ու վսրահույցուն եր ներշնչում:

Անշարժ, զեղեցիկ զլուխը թեթևակի ուսին ծոած, լոիկ ու ինքնամփոփն նա հիշեցնուած եր հին դպրոցի մի նկար, որ Սմբատը լրեսել եր Էրմիտաժում:

Անվտնինա Խվանովնային այլևս չէին հալածում սկեսրոջ անվերջ դրսունջները, տալոց կոպիկ ակնարկները. ազգականուիհների արհամարտական ժափնները:

Պարահում եր, որ նրան տիրում եր հոգեկան թուլություն, հոսալքություն, անդարբերություն, և այդ պահերին աշխարհը նրան թվում եր ամայի, յուրաք, անհյուրընկալ ու օդար:

Տարբերությունն այն է, որ մեկն իր կսկիծն արտահայտում է ախտովախով, հեծկլուցով ու աղաղակներով, մյուսն այլպում է ներքուստ և սրիալված է լոել, միշտ լոել:

Բառերը հիվանդ կոկործից դուրս էին զայխ մի կերպ. ուժով: Հազից կապարում եր, խեղիգում. շնչահեղծ լինում: Նա կափաղեց ինքն իր դեմ և սկսեց երեսը ճանկովել, մազերը փետքել, հայիոյել: Շուշանիկը չորեց նրա տոջե. բռնեց ձեռքը. շոյեց և սկսեց աղերսել, որ հանգստանա:

Կեփաղել ինքնուրույն:

Իժե քաղաքներում թե զյուղերում թե հեռավոր շեներում իշխում էին պարսիկները: Անակնկալ մտնում էին վները գոմ ու մարագ պարփեղ ու ենձան պահանջում ուկի արծաթ ուրելիք հարս ու աղջիկ: Մեծամեծ խմբերով մտնելով այգիները՝ ոչ այնքան ուրում, որքան ջարուր էին դրորում քանդում ավերում: Ամայություն շարագուշակ լուսայուն ահ ու սարսափ էր փիրում ամենուր:

Գուսաններն այժմ անցնում էին այգիների արանքով լրված վողոցներով ուր չեր երևում ոչ մարդ ոչ կենդանի: Թվում եր, թե այս վայրերում կամ երբէւ ոչ ոք չեր ապրել կամ մի չար շոնչ դաժանաբար քշել պարել էր ամենքին և ամեն ինչ:

Երիկասարդը նայում էր անթարյա ազահ աշքերով և մարդկային ոչ մի սպիտ չեր դեմում ոչ սյունազարդ ճեմելիքում ոչ երկար սանդուքի վրա, ու պալարը նրան թվում էր լրված ու ամայի:

Անժիկը մտաբերում էր քաղաքը իրենց դպրոցը պիտներական շարքերը կինոն փրամվայը ու լիի հազար ու մի պես-պես բաներ:

Նրա յեմքի անգարբեր արգահայությունը աշքերի մեջ խաղացող թեթև արհամարհանքը կափաղեցնում հունից հանում էին Միքայելին. միաժամանակ ճնշում շվոթենցնում:

Չեմ հասկանում՝ ինչի՞ համար եք այդ ասում. ես չեմ կարող ձեզ ոչ ափել ոչ արհամարհել:

Շուշանիկը մերթ կարմրում էր մերթ գունադրվում մերթ ուզում էր քայլերն արագացնել և շուր լրուն հասնել:

Վարպետն ուզում էր իմանալ՝ ինչ հագուստներ ունի թագավորը ինչ սուր ինչպիսի թագ ինչպիսի արդարին բնավորություն: Եվ թագավորի և թագուհու և նրանց որդիների մասին ամեն մանրուց հետաքրքրում էր վարպետին:

Այդ կոպիր թիրտ գռնիկ խանութավանք միայն ծեծով չի բավականա-
նա. նա կծեծի կպալոմի կնոջը կպալոմի շարաչար:

Ինչո՞ւ սիրեց այդ կնոջը ինչո՞ւ չհասկացավ. որ մարդկային կյանքում
ահազին դեր են խաղում ծագումը շրջանը ավանդություններն ու սովորու-
թյունները:

Եթե իր և կնոջ միջև պատահում էին հակառիք ցանկությունների հա-
կառիք ճպառմների հակառիք ճաշակների ընդհարումներ, դժվար չէ պատ-
կերացնել. թե ինչպիսի ընդհարումներ պիտի տևի ունենան իր կնոջ և մոր
միջև:

Կափաղի այիբները բարձրանում էին իշնում ճռկիյունով զարկվում ա-
փերին հետո կրկին հոգնած ու դադրած իշնում՝ նորից բարձրանալու նո-
րից ժայռերին բախվելու համար:

Սմբագը խելոք է կրթված հասուն մտքի տեր կյանքի վտրանքները
ճաշակած: Նրա պահանջները շատ են ու խիստ, և հենց այս է հայուսու
հետ շամուսանալու պատճառը:

Չորսրորդ ցնծություն էր վառվուն գույներ անթիծ հագնված տղամար-
դիկ օրիորդներ՝ բոլորն էլ անհոգ ուրախ: Չուզված-զարդարված էին թե ծեր
թե երիտասարդք Ընդհանուր ժպիտ էր աղմուկ իրարանցում. և լսելի էին
մերթ բարձր մերթ կցկութ երթեմն էլ փափսութով խոսակցության ճայներ:

Բնությունը ոչինչ չէր խնայել այդ սիզաւանձ մարդուն ոչ հմայք ոչ ուժ
ոչ գորկություն ոչ կորով ոչ խելք:

Չքնաղ էր դրախսպը ուր Աստված բնակեցրեց Աղամին, հարուստ՝ պելա
քուսականությամբ այլազան մրգերով բազմաթույր ծաղիկներով: Չորսրորդ
կանչազարդություն բույրեր կարկաչուն գետակի խոխոչյուն միջօրեկի
սյուրի մեղմահնչյուն շնկշնկոց թռչումների գվարք ճռվողյուն վերևում՝ լուրթ
երկինք: Համարձակ շրջում էին այծյամն ու կիսրարը ոճգեղջյուրը առյու-
ծը, և ոչ ոք չզիրեր՝ ինչ է երկյուղը:

Ամեն ինչ կորել էր փոշու խավարի ամբոխի ժխորի մեջ. և լսում էին
միայն զենքերի շաշյուն-շառաչյուն մարդկային ահարեկ ճայներ խոլ
փնքոցներ հայույանքներ տարբեր լեզուներով:

Հենց որ գարունը բայցեր, տարս կնարեր ձի իմ կղմեր ձիու գավակին հետո կրօներ սանձից. ու այսպէս կանցնեինք դաշտեր բլուրներ նորից դաշտեր ու բլուրներ կանցնեինք Խոշաբա գետը Աստվածաշն զյուղը և կիասնեինք վանքի պարիսպներին:

Քաղաքը, որի մասին գրեցի ես, հաճախ շատ հաճախ պարկերվում է ուղեղիս մեջ մշուշային գծերով ժպտում և արփաւում ուզում է խոսել հուշեր արթնացնել:

Իմ պատրանեկան գրադարձին մասին ես կզրեմ հետո գուցե ավելի ուշ գուցե մի քանի դարուց գուցե մի քանի ամսից: Դիմի գրեմ, որովհետու այդ շրջանի հետ կապված են դեպքեր դեմքեր վագ ու լավ հիշողություններ:

Գնում ենք անքուն անդադար. զայթ է գրախենքախ խուճապ լաց ու կոծ սարսափ ու վայնասուն անծանոթ մարդիկ վայրեր զյուղեր ու քաղաքներ: Գիշեր խավար խավար: Շուրջը դաշտեր են բլուրներ քարաժայուն ծառեր: Նրանք ճիվաղներ են թվում այլանդակ հսկաներ ահավոր դեմք՝ այլակերպ պարելա բրձալիս ծամածովելիս: Ու մոմուլով առաջ է գնում քազությունը առաջ է գնում թառանչելով հառաչելով: Զգիլեմ՝ ինչպես եղավ, մենակ մնացի: Զկան գրադարձ է միայն իր վորքիկ աշխարհով:

Նոյնիսկ Զուարովի Ռասովի Կարապետի պես առողջ աշխավավորները նրան թվում էին թույլ անուժ հիվանդով: Մի՞շե այդ մարդիկ սիրու չունեն հոգի չունեն չեն մվածում չեն զգում չեն սիրում չեն նախանձում: Իր շուրջը ապրում են հարյուրավոր մարդիկ չարչարպում դանջում. իսկ ինքն գրադարձ է միայն իր վորքիկ աշխարհով:

Խե՞ղա հաշվապահ: Նա մոռացել է քունը և կեսգիշերին գրում է զնջում հաշվում, ինչ է թե Ալիմյանները պիտի ապրեն ապահով ամենոց:

Սմբադը մի վճռական շարժում արեց դեպի կրտեհիված կացարանը, և նոյն վայրկյանին աշքերի առջև պատկերացան որբացած Վասյան ու Ալյոշան պառավ մայրը քույրը եղբայրները:

Բայց ո՞վ պիտի լսեր նրա ձայնը խլացուցի զանգյունների աղմուկի անասելի ժխորի մեջ քանձու ծիկի ու կրակի վորորկված օվկիանոսում: Այնուամենայնիվ Դավիթը հոյսը չկորցրեց. զոռաց երկրորդ երրորդ չորրորդ անգամ այնքան, որ ձայնը խնդրվեց կոկորդում:

Սիծ որդու ոչ խորին պատկառանքը ոչ անկեղծ որդիական սերը չեն կարող Ոսկեհափի սրբից ջնջել Վիրավորանքը արմատացած Վիշտը: Մող Սմբագը որքան ուզում է լինի խելք աշխափասեր խնայող բարի: Երա արած սխալն արժե շագ հանցանքներ: Նա ինքը կրում է իր սխալի հետևանքները: Նա գիտուր է մոռայլ ինքնամփոփ: Խսկ Միքայելն արդեն անուղիելի է: Շոայլում է վարենում՝ մաշելով օրերը թղթախաղի սեղանների մոտ անվայել զվարճությունների մեջ անբարոյական կանանց անառակ ընկերների միջավայրում: Ի՞նչ է մնացել մի ժամանակավա առողջ ուրախ տղայից: Մի զույգ խորը թաղված աչքեր կաշի ու ուկոր:

ՏՐՈՒԵԼՈՒ ԱՐԴՅՈՒՆ ԿԵՏԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՕՐԻԱԿԱԿԵՐ

Երևաց մի ճի՛ ուրբերը բարակ, թուխ աչքերով, ճեփ-ճերմակ բաշով, մեջ-ըն մի երիտասարդ՝ վիերազարդ սաղավարտով. ուրիշ զրոխ սպառագեն. հենքերի տակից փայլող սև աչքերով. կարծ մորուքով. խաղողի ողկույզ հիշեցնող զանգուր մազերով:

Հայր Մարդկանը մեջքին կապել էր մի բարակ գուրի՝ եղուզված մարդկաներով ու մեծազին քարերով. իսկ գուրուց կախել էր ոսկեպատճան թուր՝ արձաքյա կորին կանաչ զմրուտիւս: Ուրբերին մույկեր էին՝ սև և կարմիր. որ նշան էր թագավորական դանը և պետրությանը մարտուցած մեծ ծառայության: Նրա զինվորական զգեստները՝ աշխարհված նուրբ բանվածքով. երկարուկ ուսյա կոճակներով. հանդիսավոր տեսք էին տվել այդ նշանավոր պալատականին:

Այս սրահներում կային պես-պես կահեր ու բազմոցներ՝ պարած ուկեթել բեհեզներով. զահափորակներ՝ կերպասներով ու մեծագին զորքերով ծածկված, մեծ ու փորք ասեղնազործ բարձերով զարդարուն: Առաստաղները՝ ուռուցիկ բանիակներով. պես-պես նկարներով, պատրուհանները՝ վարագուրզած թափշյա կրորներով, հափակը՝ ծածկված պարսկական ընտիր գորգերով, սրեղծում էին ակնահաճող դեսարան:

Խոսրով Երկրորդը հիմնայեց Դվին մայրաքաղաքը՝ բարձր միջնաբերդով, արամնավոր և բրգաշատ կրկնակի պարիսպներով, փարթամ այգիներով, մեծաքարած ծառասպանով, որ կոչվում է հիմնողի անունով՝ Խոսրովի անտառ:

Փոքր անց գուսաններն արդեն զփնվում էին քաղաքի հրապարակում՝ երեք կողմից շրջապատված արհեստավորների կրպակներով. շորորդ կող-

մում Դվինի եկեղեցին էր՝ իր բարձր պարսպով, զմբեթարդ տաճիքով՝ խաչը զլիսին, և կամարակապ ու խաչաքանակ դռներով, երկու կողքին՝ աղբյուրներ՝ սառնորակ, բաղրահամ ջրով:

Աշուն էր՝ զովաշուն, պայծառ: Արարավյան դաշտի վրա վերպետում էին արեկի շղթերը՝ լուս, դուրեկան, և զույնզույն նրբերաններ հաղորդում խաղողի ողկոյզներին՝ թափշա խավով, բուրավեր, արբեցնող բուրմունքներով: Ճանապարհների եզրերին աչքի էին գարնում փշափտենիները՝ արծաթազօծ լուրեներով. մոխրագոյն վարսերով, իսկ նրանց լուսի վակ՝ փշափտը՝ մետաքսազեստ. բայց ու մուզ դեղին, նարնջագոյն: Առավույշյոն էր չորսդին. շկար միայն մարդը: Չեին երևում այգիներում կութ անող աղջկները՝ արևափառ դեմքերով, աշխույժ երգ ու խաղով: Ընդհակառակը, պիհում էր լուրջյուն՝ չարագուշակ, խորհրդավոր:

Առօկից զնում էր Պապը՝ վեհաշուք ու սիզապանծ, սևաբաշ ոսկեգոյն նժույգով. երկար սև թիկնոցով, արքայական կարմիր կոշիկներով, իսկ նրա հևուկից՝ շքախմբի անդամները՝ ավագույշան ու պաշտոնի կարգով: Եթե նրանք լայն պարսպադրնից ներս մրան, վանքի ընդարձակ բակը ծփում էր բազմությամբ՝ սևահամերձ, երկարաքանչյուր: Հավաքված էին այդդեղ միաբանության զրեթե բոլոր անդամները՝ երիտասարդ ու ծեր: Գավառներից եկել էին նույնիսկ եպիսկոպոսներ՝ փայլվլուն, շրեղ հագուստներով, կոչոր դեմքերով, լեռնային անձավներից իջած ճզնավորներ՝ կոչվ բրդից կարգած հագուստներով, ոսկրուր ուսերին՝ մորթիներ: Կային նաև մայրապետներ ու պառակ կույսեր՝ ճակարտները ծածկված սև ծածկոցներով:

Հավաքված բազմությունից երեք հեծյալներ՝ շրեղահանդերձ, նրբագեղ նժույգներով. կամրջի սալաքարերը լրիվելով մուրեցան և զլյարկները վերցնելով՝ խոնարհեցին:

Կայսեր անունից ողջունում եմ քո գալուստը, արքա՝ Արմենիայի.՝ ասաց երեք հեծյալներից մեկը՝ կուշի արտաքինով, բարձրահասակ մի երիտասարդ՝ հագիկ երեսուն փարեկան:

Դիմավորողներից երկրորդը բաղարի բերդապետն էր՝ լուրեց. ճաղար և զիրուկ զորական՝ լորով ու զինվորական նշաններով: Երբորդը բաղարապետն էր՝ բարձրահասակ, սալիւրակ դեմքով ու լայն ճակարտով մի հույն՝ կեղծ ժայիրով և շինծու բաղարավարությամբ:

Օրանչիայի ծորակում ամեն գարնան մասրենիներն են ծաղկում, բայց վում են վարերը՝ դեղին, սպիրակ: Գարնանը լուրջանում են Օրանչիայի բարերը՝ մոխրագոյն, կապույտ, հազարերանգ. և այդ բարերի վրա բարձում են խլեզները՝ արագաշարժ, վորի մաշկը դեղին:

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կեդրադրել գրոհվող որոշիչները:

Երիտասարդն իր առջև գիտակ ծանոթ միջնաբերդը վերից վայր ծառաւ-լրանով շրջապարփած և կանաչների մեջ կորած այզին ափամնավոր պարսպով ու բուրգերով գործորված:

Քիչ հետո երևաց Ավագ կամ, ինչպես կոչում էին, Վաղարշապատի դուռ գոյզ աշվարակներով և բարձր բուրգերով, որոնց վրա ծածանվում էին պարսից դրոշներ բազմաթե արծվի զինանշանով:

Դեմ դիմաց կանգնած էր ծանոթ մի գողամարդ ծանոթ ժպիտով, ծամանակի ճերմակ վուշոս սպիտակած մազերով, բայց երիտասարդական առոյզ կեցվածքով ու վեհագիտակի:

Սերբանդներթ նավթահանքերից լավում էին ինչ-որ խշշյուններ. դա դեպի ամբարները հոսող նավթի ծայնն էր միօրինակ ու գաղտկալի:

Բեկին մովենցակ մեկը թուրինջը գեղջկական հագուստով, զլսաքաց ու շփոթված:

Աղոթարսակ մրգան երկու քահանա. մեկը՝ տեր Սարգիսը միջահասակ Ծիկար մարմնով խորունանկ աշբերով հսկվել քառասուն լրարեկան. մյուսը՝ տեր Հովսեփը բարձրահասակ սպիտակամորուս բարի դեմքով ծերութի:

Քաղաքի սակավամարդ նրբանցրներից մեկով քայլում էր մի երիտասարդ ուսերից վար թափվող դարշնագույն զգեստով մուգ շագանակագույն մուկերով:

Երկար քայլելուց հետո վերջապես հասան մի լեռնահովիտ սառնորակ աղբյուրներով պաղ շնկներան քամիներով թափանցիկ օդով ու երփներանց ծաղիկներով և որոշենցին այլևս չշարունակել ճամփան և ապրել երկրային այդ շքեղ դրախտում:

Շուպով Սամսոն դառնում է խրոխտ, հաղթանամ պարանի առասպելական ուժով հուժկու բազուկներով խարսխաց գանգուր մազերով և ահուսարսակ է փարածում թշնամիների վրա. Նա սիրահարվում է մի կնոջ՝ Դալիլա անունով:

Սարգագետինը պահանջած հիասքանչ ծաղիկներով ու թափիշ կանաչով ընդունենք մի քանի ժամ հետո պիտի դրորբեր զինվորների ուսուցիչ տակ:

– Գողիաթր հազել էր ամուս զրահ հյուսված մետաղալարից, գլխին ուներ սաղավարու ալծաթյա աւրամներով ուրբերին՝ պողպափյա սռնապաններ, ձեռքին՝ վահան և սուր:

Դա մի երիտասարդ ինժեներ էր քաղաքացիական հազուսքով կարճիկ սագելով մարդարամ մորուքով նիհար ու արագաշարժ:

Այդ աղջիկը ամայի դաշտում բուած մի հափիկ մանուշակ է հրապուրի ինքն իր եւզույամք և նուրբ բուրմունքով:

Միքայելի աչքերի առջև պապիկերանում էին բանվորների վտիվ դեմքեր մրուք ու նավթու մքին ու մոայի, ինչպես նավթահորերի խորքը:

Միջերկրական ծովի ափին փուլած է Ալեքսանդրիան ուղղածից փողոցներով մարմարին պալատներով փարթամ պուրակներով և մանավանդ՝ աշխարհահոչակ զրադարանով, որ դեպի իրևն է ձգում հազարավոր զբոսաշրջիկների:

– Անթիվ լրաճարները երեսպափված մարմարին սալերով թափերասրանները զարդարված ոսկեծոպ բանվածքներով դակիճների սյուների անվառով ավազանները լսցուն խայրացող ձկներով շքեղացնում էին Հայկառնաս քալարը:

Մարզպանունու առաջ կանգնած էր Սմբատ թագավորի հարազար եղայրը՝ պարքե հասակով, գեղեցիկ դեմքով, քաջալանջ և հասպարազուկ:

Կարավաքերի բարձունքի միակ ծաղիկը ալպիական մանուշակն է յողունք՝ կարավի ոսքի պես կայմիր ծաղիկը՝ ծիրանի զույն:

Ահա բարձրանում է քարե արծիվը կփուցը՝ կեռ թուր, մագիները՝ սրածայր, փեղուրները՝ պողպափն զրահ:

Երրորդ ծիավորը քթի լրակ մոմոռում էր մի երգ մելամաղճուք ու հուսահար, ինչպես ամսայի ծառը, լրխուր քարափը, հեռավոր գյուղը:

Ակնոցի փակից նրա ուսյալ աչքերը լրեսնում էին զրահավորներին նիգակներով ու զեղարդներով մազադարյա մագինազրին՝ նուզնյա զրչով:

Վրաններից դուրս եկավ մի մարդ՝ մանգաղը զուրու մեջ խրած, զլուխը փաթաթած կեղկուր թաշկինակով:

Որպե՞ղ էր տեսել նա նման մի դեմք բարձր, սպիրակ ճակարով, մանուշակագոյն աչքերով:

Ֆերբե զիսարկով մարդուն օջախի մոտ նափած կինը թվում էր քրմուհի՝ եռոփանու առջև ծխի շարժումները գուշակող:

Ծովափի կինը սև թավշե զիսարկով և զորշ գույնի վերարկուտվ, հովանոցի ծայրով ավագի վրա նշաններ էր անում և ավերում:

Ծովը ափ էր շարպում մերթ մի զրոյն սև թավշե զիսարկով, մազերը կարծ կրրած, մերթ երկարազգեստ մի կնոջ թիկունքին երկար ծամեր. մերթ կիսավեր պարիսպներ քարե քանդակներով, մերթ ալպիական ծիրանագոյն մանուշակներ ցողունը կաքավի ոտքի պես կարմիր. ծաղիկը՝ ծիրանի գույն:

Ծոգ հարթավայր էր՝ պղուղոր, դեղին գետերով, գորշ երկնքով, խանձված հողով:

Ահա երևում են բարդիների կատարներ՝ բարձր, օրորուն:

Հարյուրավոր ձեռքեր գոս, առողջ, կեղուոր, առնական և կանացի միաժամանակ բարձրացան վեր. և օյի մեջ կազմվեց մի շարժուն անտառ կաշվից և զսկորից: Կային անդամալույծներ զորկ երկու ուրբերից, թորախուավորներ անզոր առաջ շարժվելու, հյուծված մարմիններով կիսամերկ մուրացկանների կեղուոր ու զզզզված մազերով: Իսկ պարշամբից բարմելի դրսարանը դիրում էին հարուստները վերջին տրարագի հազուսպներով, ուկե շղաններով, աղամանյա մալքանիներով: Այսրեղ էր նաև լրազրի թթվակից Արմենակ Մարզպետունին թուխ դեղնագոյն դեմքով, մեծ քրով. մի երիտասարդ:

Այնուեղ բոստրագոյն կրակն էր՝ բյուրավոր ճյուղերով ու դիակներով, նավերի. ցեխի, կեղփի ու մրի խառնուրդով քառո՞իր ող զարհուրանքով: Եվ այդ քառոսի մեջ՝ երկու փարքեր պատկերներ. Սմբադը բարձրահասակ, առնական կերպարանքով, քաղաքային մաքուր հագուստով, լուրջ, բարեկիրթ: Սյուսը՝ Սիրայելը՝ միջահասակ, ոսկից զրոյն տիլմի մեջ: Եվ Սմբադը բարյականով մաքուր, կեցվածքով վեհ ու անքասիր, հանկարծ աղոքանում է. չքանում, իսկ մյուսը, մաքրված անյաշի ապականություններից. արագործն բարձրանում է և երևան զայս լուսապայծառ մեծության մեջ:

Մթնածոր տանող միակ արահետք՝ նեղ, ոլոր-մոլոր, առաջին ճյունի հետ փակվում է: Այժմ կ Մթնածորում անդառներ կամ՝ կուսական, թափուր,

Խավարչափին անդառներում՝ վարազներ՝ սրածայր ժամիքներով, թավամազ՝ պրեն չոբանի պես սուլող, խեցներ մուգ կանաչ մաշկով։ Վայրի վարազի պես էր անդառապահ Պանինը հրեշտակոր մի մարդ՝ անդառապեսի դրագով, կոկարդով զլսարկո զլսին։ Վեց շուն ուներ՝ մեկը մյուսից կափառի։

Ժագավորն առաջնորդում էր բանակին կազմված ամրապինդ երիտասարդներից, որին ըստ երևույթին, չին կարողանալու դիմադրել թշնամիները Դրանք փորձված զորականներ էին՝ երկար զրահներով. երկաթազամ լաճապաններով, թիկնապահ դախսպակներով և ահարկու սաղավարդներով։ Կային և ներածիկ խմբեր լայնակիճ աղեղներով և թունավոր նեփերով։

Լիլիթը հիացմունքով դիմում լր կարապներին ճերմակափերուր թեներով. սլացիկ պարանոցներով։ Եվ երբ ծունկի հջակ նրանց փայփայելու, հանկարծ ջրերի վրա գրեսավ մի պավկեր հրաբողքոց և հասկացավ, որ դա իր ցույքն է։ Եվ համոզվել Լիլիթը, որ երկինքը կապչալուր այնքան խորունկ չէ. ինչքան իր աշքերը. արևն իր հրաշեկ րոցերով այնքան հրեղեն չէ. ինչքան իր աշքերը։ Այդ պահին մի զույգ հակինքն թիթեռներ՝ աղամանին թեներով եկան և նսպեցին նրա մագերին ասես մնափարսյա թելիկներից կազմված։ Լիլիթը նայեց և ժպիաց։

— Ի՞նչ լավ կլիներ. եթե սրանք միշտ մագերիս վրա մնային...

Եվ իսկույն քաղեց ծաղիկներ՝ բազմերանգ, բազմարույր և բազմաթույր, խրեց վարսերի մեջ։

Ապարանքը գեղեցիկ մի շինուային էր առյուսաշեն. երկարկ. դեպի հարավ նայող պարուհաններով։ Ուղակի շենքի կենտրոնում զբնվում լր ընդունարանը՝ շրեղ ու ընդարձակ։ Առաջին խկ հայացքից աչքի էին զարնում պարտերը բանդակների մեջ հյուսված ծաղիկներով, հազարան լվուսներով, կամարահոնքը զեղեցկուիներով։ Երեք պատերն ունեին որմնախորչեր՝ հայելապար և լանեկարծեր մոնականներով զարդարված, խկ ընդունարանի եզրերին փոփած էին նեղ զորգեր մետրաքայ և թավշապատ մութարաններով ու ոսկեբանքած բարձերով։ Հանայի ու զով հանգստավայր էր այդ ընդունարանը կախված ծովի կապույր ալիքների վրա։ Կենդրունում զբնվում էր փոքրիկ ավազան խճանկար հագուստ, որի մեջտեղից բխում էին շափրվանի ջրերը զունագեղված բազմազույն ճառագայթներով։ Դահիճի օթյակը զարդարված ողկուզանման բանդակներով հափկացված էր կանանց։ Պայտած այդ օթյակի վրա՝ ուղիղ լուսամուրի դիմաց, բացվում էր մի դռնակ փայփի վրա նուրբ աշխափանքով։

Արտագրել՝ սովորական շարադասությամբ որոշիչները դարձնելով հետաքառ, ապա համապատասխանաբար կետադրել:

Սամվելը, նայելով մոր ալբուզարդին, ասաց.

– Եղուրը գեղեցիկ է, բոլորը իրաշալի է: Խոշոր ալմասներով զարդարված այդ մահիկը կաշափի թեզ վրա բոլոր բարիքները, իսկ այդ փայլիկոն փաշվածքներով, գոնավոր շողարձակումներով աղամանդները մշգական ուրախություն կներշնչեն թեզ: Մեխակի ծեռվ այդ սիրուն քանակ միշտ անուշահուրությամբ կիրապորե քո հովովելիքը, իսկ կապույտի բոլոր գույներով նրբերանգված այդ փիրուզան կիացնի քո արկեները ուկով և արծաթով: Եղուր գույներով վառվող այդ ոսկյա գիները կապահպանեն քո յեկից անախորժ ծայներից, կանաչի ցոլցուն գույներով կայծկլվացող այդ զմրուստները միշտ ուրախալի լուրերով կզգարճացնեն թեզ: Խորիրդավոր հուռութքներով շարված այդ մանյակը կլուրացնի օծի ու վիշապի աչքերը՝ քո անձը անհույսի պահելով թունավոր զեռումների ու միջավաների խայլոցներից: Դրա մեջ է րոլորին գայթակղեցնող քո թովիչ գորությունը: Օձերի նման ողորված, թանկազին քարերով այդ ապարանցանները քո բազուկներին կրան հաջողություն, իսկ մարջանով և գույնզգույն հուլութքներով զարդարված այդ թևակապերը թեզ հեռու կպահեն չար աչքից ու պարագարից, դեւրի քաջրերի և աներենույթ ոգիների պատրասիթներից: Կարմիր հակիմնաներով ակնազարդված այդ մարդկանց մոտ թեզ հաճելի կդարձնե, սուրակի քարերով ազուրիած օղը կփարատի վշտեր: Վարդագույն սուրակի քարերով դրվագված կրտորի մարդկանի կիալածի դներին: Խայլամանուկ օճարարով շորորոր մարդկանի կոչնչացնի թույների ներգործությունը, իսկ հակիմի դեղնագույն քարերով այդ հինգերարդ մարդկանի կոչնչացնի մարդկանց չար մնութը:

Ըստ ԹԱՅՖԱՐ

ՏՐՈՀՎՈՂ ՀԱՏԿԱՑՈՒՅՉՆԻ ԵՎ ԻՄԱՍՏՈՂ ԶԿՄՊՈՂ ԲԱՌԵՐԻ ԿԵՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՕՐԻՆԱԿԱՆԵՐ

Կարուրակեա հայաց գյելով Լիլիթի՝ օծի պես զալարվալ մարմնին՝ Աղամը արագ փազեց նրա հետիկից: Անձայր գորտվանքով լցվեց Աղամի՝ սիրուց բոցակեա սիրուը:

Ուր զնում էր, յսում էր հայրենիքի՝ հոգի կնդեքող հեծեծանքները և պահների՝ ահ ներշնչող շառաչյունը:

Թոշունը կրուցով ծակեց ծառի՝ հարյուրամյակների ընթացքում կոշփաշած կեղկը՝ նրա տրակ միջապներ գրնելու հույսով:

Ինը թեև հարուստ, բայց համեստ լյաճրով էր ապրում իր ապարանչի ոսկով և արծաթով, թանկագին գորգերով զարդարված սրահներում ու ժշկի ապաստան ուներ ալքալուների և զրկվածների համար:

Ամառային մի օր կայսրը զբոսնում է իր պարսեզի՝ ծաղիկներով զարդարված, զմրովստ խովով ծածկված ծառուտիներում: Զբոսներով համում է երապարակի՝ դեպի երկինք շառաչող շաբրվաններին և բարձրանում գարշզամբ: Ճառագայթների մի խուրճ ընկնում և կայսրի՝ երջանկույթունից ճառագող դեմքին:

Գյուղացիները զբնում են Շաքրոյի՝ թշնամիների կողմից խոշփանգված մարմինը՝ իրացանի բազմաթիվ զնդակներով խոցուրված:

Գարիբարդիի զիսի վերև ծփծփում էր սուրբ հայրենիքի՝ իր համար այնան նվիրական դրոշը, որի դրակ զինվորները տիստել էին կովել և մեռնել նորալիայի ազարության համար:

Հարուստները ոսկե շղթայով կապեցին-կաշկանդեցին Խրալիան՝ իրենց ծանր թաթը դնելով իտալական շարքաշ ժարքաշ ժարովոյի՝ Վշտերից խոցուրված սրբին:

Զանգվի ափին խաչածն նստել էր Երևանի՝ շագրերի համար գերեզման դարձած մռայլ ու տիսրադեմ բանդը, որի խցերի առջև՝ մութ միջանցքում, անընդհատ լսելի էր բանտապահների կոպիկ կոշիկների՝ զեփինը դրփող ճայնը:

Չեմ կարողանում մոռանալ օրիորդի՝ ամոթից շիկնած դեմքը, սեթենեթանքից զերծ, շնորհալի շարժուձևը:

Նա ներում էր մարդկանց՝ իր հոգուն այնքան խորթ գեղծումները և, դրան հակառակ, խսքագին քննում էր սեփական վարքագիծը՝ երեսք շներելով իր՝ անգամ երևակայության մեջ գործած շնչին շեղումները:

Հակոբ վարդապետը առավուր վաղ վեր էր կենում, մաքրում իր անշուր խցի՝ բարերով սալարկված հափակը, ապա ձեռնամուխ լինում եկեղեցու՝ իրեն վերաբերող առօրյա գործերին:

Շաղվեցին վարդապետի՝ որախության արցունքներով լցված աշքերը, և նա, ձևոք դնելով Աննայի՝ ձյան նման ճերմակ մազերով զլսին, երեք անգամ խաչակիթեց, ապա եղբայրական սիրով համբուրնց վշտերից կնճռապար ճակարը:

Չեմ կարող նկարագրել, թե ինչպիսի անձկությամբ էի ցանկանում փես-նել առասպեկտական լուսազնի՝ վրեմինդրությամբ վառվող աշքերը. գրավել հայրենիքի սիրով և թշնամիների նկարմամբ ափելությամբ բողոքված սիր-փը: Տաք արցունքներն սկսեցին հոտել թագուհու՝ մարմարինի պես գունադարձությունը այսերն ի վար: Սահակ Սևադայի՝ քնքշության ու փաղաքշանքի սովոր դուստրը կըել եր վշտերի ժանրության ներքը:

Երազգավորս ամրությի բարձունքի վրա հսկարդ կանգնած արքունիքում արքաստվոր եռուցե՞ռ եր գիրում: Պալատական տիկնանց և իշխանուհիների՝ գոհարներով զարդարված հազուստները, ազագանի դղամարդկանց՝ ուրիշ զլուխ գինավառ տեսքը սրեղծել էին դունական գրամադրություն:

Շուշանիկը նայեց Միքայելի՝ կրթից վառվող աշքերին և զգաց այդ ան-բարոյական մարդու զարդելի ձգիրումը:

Որքա՞ն արհանարհանք կար այդ աղքադր օրիորդի՝ զայրույթից շառագունած դեմքին:

ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կերպարեկ գրոհվող հարկացուցիչները:

Բազմության հետաքրքրությունից վառվող աշքերում երևաց զարմանքի արքահայրություն:

Հանկարծ լսեց հայոց զորքերի կայծակի որուր հիշեցնող ձայնը, և Մարզպետունու զները հորդառափ հեղեղի պես թափվեցին հազարացիների սարսափից զլուխները կորցրած զինվորների վրա:

Անպյալի մասին մրածելով՝ Հայր Մարդպետը հիշեց, որ Փառանձեմ թա-գուհու մայրաքաղաքից հեռանալուց և Արքագերս ամրոցին ապավինելուց հետո Արշակունիների ընտիր կահույրով ու հազվագյուր զորքերով զար-դարված պալատին ամայացավ: Դրանց մի մասը թագուհին հետք փարավ իր բարձունքներին ու ժայռերին կործնած նոր ապատարանը, մյուս մասն ընկալ պարսիկների ծեռը: Սակայն, բարեբախտաբար, արծաթեղեն ու ոս-

կեղեն իրերը. մերաքսեղենն ու կերպասեղենը և շատ այլ բաներ կարողացան թաքցնել Երազգափորսի միայն թագուհուն և մի բանի սպասափորներին հայտնի սրութերկրյա գաղտնարաններում:

Եվ այն պահին, երբ նա շրջվեց նայելու լեռան արևի ճառագայթներից շառագունած կարարին. նրա ուշադրությունը գրավեց մի օգարուփի երևույթ. պարսից կայազորն ամբողջ կազմով բառադրով պահնում էր բաղարի բազալտով սալահարակված զիսավոր փողոցով. և հեռվից փայլվում էին նրանց բրոնզից պատրաստված սաղավարդներն ու վահանները. ձիերի բամուց փոփոխացող բաշերը:

Մերուժանի պարսկական ոճով կահավորված սենյակներուվ անցնելիս Հայր Մարդպետի աշքով ընկան նրա Պարսկաստանուն կարել տված սամույրեն մուշքակը և այլ իրեր: Հրամայեց դրանք պահել պալափի բազափորի աշքից հեռու գրնվող որևէ անկյունում:

Ու մինչ իշխան Կամսարականը դիմացի լեռնասրորդութների ալայան բուսականությամբ ծածկված փեշերին կրվում էր պարսիկների՝ վայրելյան առ վայրելյան նոսրացող զորագնդերի դեմ. Բազրակունու ուրգից զորիս զինավառ մարտիկներն աշխատում էին կրտել նահանջող թշնամու ճանապարհը:

Տարունի՝ միայն այդ հարթավայրին բնորոշ ջինջ առավորներից մեկն էր: Արևի աշք կուրացնող շղթերի տակ յնծում էին դաշտերի. բլուրների զարնան հաճելի ջերմությունից փթթած ցողաքուրմ կանաչներն ու հացաբույսերը, և օդի շնչենկան ալիքները խաղում էին նրանց վրա: Զարթնել էր Մամիկոնյանների կոռուգեռով լի ոսկրանը՝ Ողական ամրոցը: Պահակները բացել էին ամրոցի ամուր երկաթներով պատրաստված բևեռապիտի դարպանները. կարգի էին բերում պալափի սալահարակված ուղիներով բակը: Ոմանք ջրում էին ծառասրանի վաղորդյան ցողով ծածկված ծաղիկները:

Ծքախմբի պարապությունից ծանձրացած անդամների հետ հաճախ դուրս էին զայխ նաև զինվորները. շրջում քաղաքի իրենց անձանող վոլոցներում, զարմանում բարբեր ցեղերի մարդկանց մինչ այդ իրենց անհայր օփարուփի հագուստների, սովորույթների. կենցաղի վրա: Նրանց հետքարքրում էին մայրաքաղաքի բյուզանդական յուրօրինակ ճարպարապետության ոճով կառուցված գները. միշտ բանուկ վոլոցներին մարդու ականչին անհաճոն ժխորը. շուկաների արևադարձային մրգերով ու բանջարեղեններով հարուստ վաճառասեղանները: Բայց ամենից շատ նրանց հետքարքրում էր կայսրի առասպել թվացող պալափը:

Պապի՝ դավադիր հույնի ճեղքով կարարված նենց սպանությունը ցնցեց հայոց աշխարհը՝ բոլորին համակեղով վիրավորանքի ու զայրոյթի հոգի բզկորոյ զգացմամբ։ Տափում էին ոչ միայն նրանք, ովքեր սիրում էին Պապ թագավորին, այլև նոյնիսկ այն նախարարները. որոնք հակառակ էին նրա արքունի մշտական բանակին զինվոր ու ծի լրակու պահանջին։ Տափում էր Փափարու մատենագիրը, որ դժողու էր Պապի եկեղեցու դեմ գործած վար-մունքներից։

Մի բան, որ սկզբից ներ զարմացրեց Շահյանին, դա Եվայի հառարակ չթից կարված ոչ պարահանդեսային հագուստն էր, որ նրան զբերեն անկարելի էր դարձնում դահլիճում հավարված օրիորդների միջավայրում։ Բայց և այնպես նրան լրսնելուն պես Շահյանի Եվայի նկագմամբ թա-րում համակրանքով լցված սիրուց ուրախությունից թրթռաց։

Ինչպես և սպասվում էր, անմիջապես խոսք բացվեց Քազենյանի՝ մեկ շաբաթ առաջ գործած անձնվեր արարքի մասին։ Եվան չեր խոսում. աչքե-րի՝ նախկինում այնքան աշխույժ արդահայրությունն ասես չքացել էր։ Սա-կայն երբ նկարեց դահլիճ մինող Քազենյանի դեպի իրենց դիմող կերպա-րանքը, անթաքույց հուզմունքով ժպիաց։

Ամրամի՝ անքնությունից կարմրած աչքերը պղփորվել էին։ Նրա՝ լրառ-պանքից ակոսված ճակարդը, թափանցող հայացքը, գորշախառն մորուքն ու թավ ընչացքը լրակիս էին նրան ահարկու կերպարանք։ Ցեսնելով երբեմնի ուրախ, իսկ այժմ վշտերի լրակ կրած այդ մարդուն՝ Սարգապետունու մար-դերում կոփիված ու ամրացած սիրուց կծկվեց, և թագավորի՝ հայրենիքին այնքան աղեքներ բերած արարքն իր ողջ ողբերգական հեփեանքներով հառնեց նրա դեմ։

Արշակ թագավորի՝ Խուժիսկանում և Ներսես Մեծի Պատմու կղզում բանտարկվելուց հետո երկիրը մնացել էր անփեր։ Չեին դադարում նախա-րարների հողային տարածքների համար մղվող կոփները։ Դափաճանել էին Սերուժան Արծրունին և Վահան Մամիկոնյանը։

Սամվել՝ անհուն լրապանքներից ու վիրավորանքից ալեկոծ սիրու սևակնած էր։ Որքան մփածում էր զալիք աղեւների, հօր և մորեղոր՝ եր-կիրը կործանող վարքագծի մասին, այնքան չարիքը յուր բոլոր հեփեանք-ներով մեծանում էր նրա աչքում։

Լուսինը շրապով սահում էր դեպի Սիփանի երկինք կարկառող զագաթ-ները։ Ներքևում անհանգիստ ծփում էր Վանա ծովակի՝ կապույտ հայելի

Եիշեցնող մակերևույթը: Ծովակի խորդուքորդ քարերով կպրդված ավիին գեռ նշմարվում էին իմասկուրց բերդի թշնամիների հարձակումներից և բնության փարերքներից խորդակված աշխարակներն ու ափամնավոր շրջապարհապները, որոնցից հյուսիս-արևելք փարածվում էր Վան քաղաքը: Լուսնը ծածկվեց ամպերի հետևում. և մթության մեջ լսելի էին միայն ալիքների ծովակի խորդերից բխող խուլ հառաչանքը և քաղաքի կողմից եկող ինչ-որ աղաղակներ:

Հուր ու բոց էր քափվում Վանի հրդեհից խուճապահար բնակիչների զվահին: Կրակի երկինք միքող լեզուները լուսավորում և երևան էին հանում մի սոսկալի դեսարան: Քաղաքը հրդեհի էին մագնել Վահան Մամիկոնյանի և Սերուժան Արծրունու՝ Պարսկաստանից բերած զորագնդերը: Կրակը սկսվեց ադրագործներից շուկայում զբնվող արիեսարանոցներից՝ արագործների հասնելով քաղաքացիների քարից, այսուհետ, փայտից կառուցված տներին: Սարսափած բնակիչների շրջակայրում փարածված հուսահափ աղաղակները միախառնվելով կործանվող շինվածքների դդրույունի հետ՝ ավելի էին սասրկացնում ընդհանուր խուճապը:

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ

Արդագրել հետևյալ նախադասությունները՝ հագեցայուսի և հագեկայալի արանքում գրելով չկապվող որոշիչներ, ապա համապատասխանաբար կենդանութեալ:

Օրինակ

Մելամաղձոր մի երգ էր փարածվում փապարանի ցածրիկ կամարների գոակ:

Մելամաղձոր մի երգ էր փարածվում փապարանի՝ ներկի և թղթի հովով հագեցայուս ցածրիկ կամարների գոակ:

Վանականը վերջապես կանգ առավ մի անշուր խրճիթի պատուհանի գոակ:

Վերցնելով պատի խոռոշում ամրացված մոմք՝ Ոսկանը ոսքերի ծայրերի վրա մոփեցավ հիվանդի մահճակալին:

Քաղաքի վաղոցները գովացնում էին սաղարթախիտ ծառերը, որոնք ոռոգվում էին բազմապուլյա առուների ջրով:

Դյոյակի մեծ դրոնով իշխանը միրակ ապարանքի բակը:

Քրիստոն հոսում էր Միքայելի երեսից:

Շոգու աղմուկը նրան հիշեցնում էր մշակների դժոխային աշխարհանքը:

Եղբոր խոսքերը Միքայելին թվացին ծանր, դառը, որովհենքն զգաց ոյանց արդարացի լինելը:

Լեռների բարձումքներից զյու էին իշնում այծերի ու ոչխարների հոգերը:

Ողական ամրոցում կարարվել էր Սամիկոնյանների գոհմին անվայել դավաճանություն:

Թափուկների միջից հազիվ նշմարվում էին Սամվելի նախահայրերի կառուցած եկեղեցու խաչապսակ զմբեթները:

Սամիկոնյանների նախնիները սպառեցին իրենց զանձերը՝ աշխարհի բոլոր թանկազին իրերով զարդարելով այդ գուածարների սուրբ սեղանները:

Աշտիշագի վանքից ամրոցը բերող ճանապարհի կեռմանում երևաց մի սրբագր: Արևի գուակ վայլում էին նրանց զենքերն ու զարդերը:

Կնոջ խորհուրդը Սուշեղը նպարակահարմար համարեց:

Պատրանի Հուախկը յուր վայլուն աշքերով երթեմն նայում էր գիրոջ, երեմն՝ Արքակի երեսին:

Հայոց աշխարհի մեծ բարեկարգիչը՝ Ներսես Մնծը, առաքինության կատարյալ տիպար էր:

Տարոնի ջինջ առավուգներից մեկն էր: Արևի պայծառ շողերի գուակ յնձում էր զարմանային բուականությունը:

Այդ խոնավությունից էր թերևս, որ ջրվեժի շրջակայրում աճել էին վարսաթափի ուղիներ, բոցավառ դափնեվարդեր, նարնջենիներ: